

Activiteiten-
verslag
2024
1 januari – 31 december

Contactgegevens Antigifcentrum

Militair Hospitaal Koningin Astrid

Bruynstraat 1, 1120 Brussel

email: info@poisoncentre.be

website: www.antigifcentrum.be

be_poisoncentre

Antigifcentrum – Centre Antipoisons

www.facebook.com/agccap

Administratie

T: 02 264 96 36

info@poisoncentre.be

Directie

Algemeen directeur

Ann Van den Broeck

Volgens het geharmoniseerd EEG-verslag verschenen in bijlage II van de Resolutie van de Raad 90/C329/03.

Met dank aan alle collega's van het Antigifcentrum, die bijgedragen hebben aan het dagelijks werk in 2024.

Ref: Patrick De Cock, Jonas Moens, Julie Willekens, Jonas Van Baelen, Ann Van den Broeck. Jaarrapport 2024.

Editoriaal

2023 was voor het Antigifcentrum een jaar van grote veranderingen. In 2024 keerde de rust binnen de organisatie terug, klaar om met hernieuwde energie vooruit te kijken.

Onze **kerntaak** blijft onveranderd: het Antigifcentrum staat dag en nacht klaar voor iedereen die in contact kwam met of vergiftigd werd door een stof, substantie, plant, enzovoort – en ook voor wie daarover informatie zoekt. Om dit optimaal te doen, is een expertteam van artsen en apothekers, opgeleid in de acute toxicologie van cruciaal belang. Continue opleiding is belangrijk om de steeds evoluerende vragen op de juiste manier te kunnen beantwoorden. Samen met de ondersteunende diensten heeft eenieder in 2024 het beste van zichzelf gegeven om elke vraag met de juiste kennis te antwoorden.

De cijfers in dit jaarverslag bewijzen opnieuw de **maatschappelijke meerwaarde** van het Antigifcentrum. In 2024 werden **bijna 64.000 oproepen** beantwoord via onze 24/7-urgentieline 070 245 245. Vele oproepen kunnen met het advies van onze medewerkers adequaat beantwoord worden waardoor een bijkomende belasting van het zorgsysteem kan vermeden worden.

Zoals elk jaar gingen de meeste oproepen over ongevallen met geneesmiddelen (gebruik of misbruik). Daarnaast bleven ook chemische producten, gewasbeschermingsmiddelen, biociden, planten, paddenstoelen en andere stoffen zorgen baren. Opvallend: het aantal oproepen over vergiftigingen bij dieren blijft stijgen, wat vraagt om een specifieke aanpak.

Dat het Antigifcentrum noodzakelijk blijft, staat buiten kijf. Toch willen we in de toekomst sterker inzetten op **preventie**: het voorkomen van vergiftigingen. Onze missie is pas écht geslaagd wanneer het aantal oproepen daalt, omdat ongevallen vermeden konden worden. Want voorkomen is beter dan genezen – en bespaart mensen, en zeker ook kinderen, heel wat onnodig leed.

De uitdagingen blijven groot en actueel maar als sterk team blijven we gemotiveerd om iedereen die ons nodig heeft, te helpen.

Wij, samen met ons bestuursorgaan, onze voorzitter Prof. Dr. Peter De Paepe en onze vicevoorzitter Dr. Ir. Françoise Van Tiggelen, wensen je veel leesgenot.

Ann Van den Broeck

Algemeen directeur

Inhoudstafel

EDITORIAAL	4
TERMINOLOGIE	7
1 VISIE EN MISSIE	8
1.1 Info, advies en triage aan publiek en professionals	10
1.1.1 <i>Telefonische informatieverstrekking bij vergiftigingen</i>	10
1.1.2 <i>Telefonische informatieverstrekking ter preventie van vergiftigingen</i>	11
1.1.3 <i>Informatieverstrekking via e-mail ter preventie van vergiftigingen</i>	11
1.2 Datacentrum voor productsamenstellingen	13
1.2.1 <i>Documentatie</i>	13
1.3 Partner in wetenschappelijk onderzoek	19
1.3.1 <i>Data-analyse jaarcijfers</i>	19
1.3.2 <i>Follow-up onderzoeken</i>	21
1.4 Antidota: Nationaal expertisecentrum en noodvoorraad	22
1.5 Toxicovigilantie: waak- en signaalfunctie	24
1.6 AGC Academy	25
1.6.1 <i>Congressen, symposia en studiedagen</i>	25
1.6.2 <i>AGCAP nieuwsbrief</i>	25
1.6.3 <i>Wetenschappelijke activiteiten</i>	25
1.7 Aanspreekpunt voor sensibilisering en preventie	26
1.7.1 <i>Website</i>	26
1.7.2 <i>Nieuwsbrief</i>	26
1.7.3 <i>Pers</i>	27
1.7.4 <i>Sociale media</i>	27
1.8 Partner in (inter)nationaal gezondheidsbeleid	28
1.8.1 <i>Groothertogdom Luxemburg</i>	28
1.8.2 <i>EAPCCT</i>	28
2 REALISATIES 2024	30
2.1 Info, advies en triage aan publiek en professionals	31
2.1.1 <i>Informatieverstrekking bij en over blootstellingen</i>	32
2.1.2 <i>Informatieverstrekking ter preventie van vergiftigingen</i>	37
2.1.3 <i>Informatieverstrekking van e-mail</i>	39
2.2 Datacentrum voor productsamenstellingen	40
2.2.1 <i>Huidige evolutie Europa</i>	40
2.3 Partner in wetenschappelijk onderzoek	41
2.3.1 <i>Data-analyse jaarcijfers</i>	41
2.4 Antidota: nationaal expertisecentrum en noodvoorraad	102
2.4.1 <i>Antidota afgeleverd door het Antigifcentrum in 2024</i>	102
2.4.2 <i>Beschikbaar stellen van antidota</i>	103
2.5 Toxicovigilantie: waak- en signaalfunctie	105
2.5.1 <i>Lachgas</i>	105
2.5.2 <i>Snus(s)</i>	107
2.5.3 <i>Zwembadproducten</i>	109
2.6 AGC Academy	110
2.6.1 <i>Abstracts in het kader van congressen</i>	110

2.6.2	<i>Voordrachten en vormingen</i>	110
2.7	Aanspreekpunt voor sensibilisering en preventie	111
2.7.1	<i>Website</i>	111
2.7.2	<i>Pers</i>	112
3	ADMINISTRATIEVE GEGEVENS.....	113
3.1	Statuut.....	113
3.2	Personeel.....	113
3.3	Resultaten 2023- Budget 2024	114

Terminologie

Blootstelling/vergiftiging: Het Antigifcentrum wordt gecontacteerd voor (vermoedelijke) blootstellingen aan een substantie/product. Indien een mens of dier in contact is gekomen met deze substantie of dit product, maar dit verder verloopt zonder symptomen of gezondheidsschade, spreken we van een blootstelling. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een product weinig toxisch is of wanneer de ingenomen hoeveelheid lager ligt dan een toxische dosis. Er is pas sprake van een vergiftiging wanneer mensen of dieren voldoende van een (gevaarlijke) stof (gif) drinken, eten, inademen, injecteren of aanraken om symptomen te veroorzaken. Aangezien oproepen aan het Antigifcentrum een momentopname zijn, is het onderscheid tussen blootstelling en vergiftiging niet altijd duidelijk.

Farmacovigilantie is de wetenschap en de activiteiten met betrekking tot de opsporing, beoordeling, kennis en preventie van bijwerkingen of andere geneesmiddel-gerelateerde problemen¹. Elk nieuw geneesmiddel dat op de markt komt, is vooraf uitgebreid getest maar sommige (zeldzame) bijwerkingen komen pas aan het licht wanneer een geneesmiddel al (een tijdje) in de handel is².

Toxicovigilantie is het monitoren en opsporen van nieuwe of onaanvaardbare risico's voor de gezondheid van mens of dier die veroorzaakt worden door een product of situatie. Deze taak van het Antigifcentrum is gekoppeld aan het voorstellen van (preventie)maatregelen om het risico onder controle te houden.

Gevaarlijke mengsels zijn mengsels die geklasseerd zijn als gevaarlijk omwille van hun effecten op de gezondheid of omwille van hun fysische effecten³.

Een **ongewenst effect** omvat niet enkel schadelijke en onbedoelde bijwerkingen die het gevolg zijn van het toegestane gebruik van een geneesmiddel bij normale doseringen, maar ook bijwerkingen die het gevolg zijn van medicatiefouten en gebruik dat niet in overeenstemming is met de voorwaarden van de vergunning voor het in de handel brengen (bv: overdosering, verkeerd gebruik, drugsmisbruik, medicatiefouten en vermoedelijke bijwerkingen die verband houden met beroepsmatige blootstelling).

Biociden zijn bestrijdingsmiddelen die gebruikt worden om ongewenste organismen af te schrikken, onschadelijk te maken of te vernietigen. Samen met gewasbeschermingsmiddelen vallen biociden onder de noemer van pesticiden. Voorbeelden van biociden zijn: insectenbestrijdingsmiddelen, muizen- en rattenvergift, reinigings- en ontsmettingsmiddelen, schimmeldodende producten en houtbeschermingsproducten⁴.

¹ European Medicines Agency. (2020b, December 11). Pharmacovigilance: Overview.

<https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/pharmacovigilance-overview>

² FAGG/AFMPS. (2021, 4 maart). Geneesmiddelenbewaking | FAGG. Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten.

https://www.fagg.be/nl/MENSELIJK_gebruik/geneesmiddelen/geneesmiddelen/geneesmiddelenbewaking

³ <https://echa.europa.eu/nl/information-on-chemicals>

⁴ FOD Volksgezondheid. (2024, 27 november). Biociden. <https://www.health.belgium.be/nl/biociden>

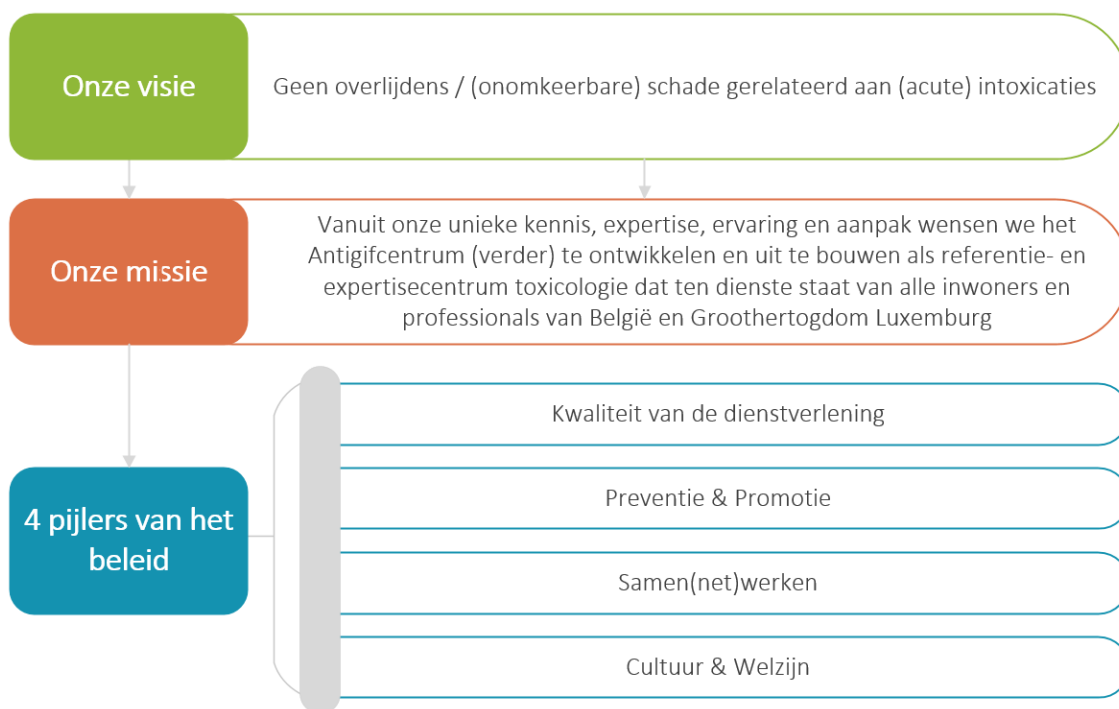
1 Visie en missie

Onze visie: Geen (vermijdbare) overlijdens of (onomkeerbare) schade gerelateerd aan (acute) intoxicaties.

Onze missie: Vanuit onze unieke kennis, expertise, ervaring en aanpak wensen we het AGC (verder) te ontwikkelen en uit te bouwen als referentie- en expertisecentrum toxicologie dat ten dienste staat van alle inwoners en professionals van BE-GHL.

Ons beleid hangen we op aan vier strategische pijlers:

1. Kwaliteit van dienstverlening
2. Preventie & promotie
3. Samenwerken en netwerken
4. Cultuur en welzijn op het werk

Dit vertaalt zich verder in **negen doelstellingen**, waarop de rest is gebouwd:

Info, advies & triage aan publiek en professionals

Datacentrum voor productsamenstellingen

Partner in wetenschappelijk onderzoek

Coördinerend centrum voor antidota

Toxicovigilantie: Waak- en signaalfunctie

Antigifcentrum Academy

Partner in (inter)national gezondheidsbeleid

Sensibilisering en preventie

Betrokkenheid bij rampen- en calamiteitenmanagement

1.1 Info, advies en triage aan publiek en professionals

De opdrachten van het Antigifcentrum zijn opgenomen in het Koninklijk Besluit van 25 november 1983 (B.S. van 6 januari 1984) en werden aangevuld met diverse decreten.

1.1.1 Telefonische informatieverstrekking bij vergiftigingen

Het Antigifcentrum verstrekt 24 uur per dag, 7 dagen per week toxicologische informatie aan publiek, artsen en andere hulpverleners in België. De permanentie, die de oproepen beantwoordt, bestaat uit een team van apothekers en artsen met een unieke expertise in de toxicologie. De permanentie is bereikbaar via het **gratis telefoonnummer 070/245 245**.

Van oudsher konden ook artsen van het Groothertogdom Luxemburg beroep doen op het Belgisch Antigifcentrum. Sinds juni 2015 is deze dienstverlening uitgebreid en is het Antigifcentrum ook bereikbaar voor alle inwoners van het Groothertogdom Luxemburg. Zij kunnen gratis bellen via het nummer 8002-5500.

Het Antigifcentrum ontvangt oproepen voor intoxicaties met verschillende producten. Het gaat hierbij om geneesmiddelen, huishoudproducten, gewasbeschermingsmiddelen, biociden, cosmetica, drugs, planten, dieren, voeding en chemische producten.

Bij elke oproep evalueren de experten die de permanentie bemannen het gezondheidsrisico. Ze geven advies omtrent de toxische eigenschappen van het product, de (verwachte) symptomen en risico's te wijten aan de blootstelling, de eerste zorgen en de eventuele noodzaak van een medische interventie of hospitalisatie.

1.1.2 Telefonische informatieverstrekking ter preventie van vergiftigingen

Het Belgisch Antigifcentrum wenst gezondheidsschade na intoxicatie te minimaliseren, maar wil ook **een rol spelen in de preventie van vergiftigingen**. Dit betekent dat de medische permanentie ook telefonisch (070/245.245) vragen beantwoordt van publiek en zorgprofessionals die zichzelf of anderen preventief willen beschermen tegen vergiftiging.

Voorbeelden van informatievragen ter preventie van acute vergiftigingen:

- Ik neem medicatie A, is er een interactie met medicatie B?
- Zijn er planten die beter niet op de speelplaats staan?
- Wat is de beste manier om mijn ogen te spoelen?
- Hoe ruim ik een gebroken thermometer met kwik op?
- Hoe en waar kan men een bepaald antidotum verkrijgen?

1.1.3 Informatieverstrekking via e-mail ter preventie van vergiftigingen

Voor niet-dringende informatievragen van publiek en zorgprofessionals over toxicologische onderwerpen, maakt het Antigifcentrum gebruik van het e-mailadres medical.team@poisoncentre.be. Het betreft vragen over bijvoorbeeld een risicoanalyse van een bepaalde situatie, protocollen bij vergiftiging, enz. Op deze manier trekt het Antigifcentrum wederom de kaart van preventie. Het faciliteren van e-mailcommunicatie verlaagt de drempel om contact op te nemen met het Antigifcentrum over minder dringende, maar niettemin belangrijke zaken.

Om de permanentie van het Antigifcentrum in staat te stellen nauwkeurig advies te geven over de behandeling van patiënten die aan allerlei producten (bv: wasmiddelen, ontkalker, meststoffen,...) zijn blootgesteld, is **betrouwbare informatie** over de **samenstelling** van deze producten nodig.

1.2 Datacentrum voor productsamenstellingen

Om de permanentie van het Antigifcentrum in staat te stellen nauwkeurig advies te geven over de behandeling van patiënten die aan allerlei producten (bv: wasmiddelen, ontkalker, meststoffen,...) zijn blootgesteld, is betrouwbare informatie over de samenstelling van deze producten nodig. De details van deze productsamenstellingen worden bewaard in een databank waar de permanentie 24/7 toegang tot heeft.

Het Belgisch Antigifcentrum werd aangeduid als organisatie om de samenstelling van gevaarlijke mengsels die op de markt gebracht worden, te ontvangen⁵. Het Antigifcentrum ontvangt eveneens de samenstelling van biociden⁶.

Daarnaast heeft de permanentie toegang tot de samenstelling van gewasbeschermingsmiddelen voor landbouwgebruik. Sinds 2015 ontvangt het Antigifcentrum ook de samenstelling van gevaarlijke mengsels, biociden en gewasbeschermingsmiddelen die op de Luxemburgse markt komen.

1.2.1 Documentatie

Het Antigifcentrum beheert een grote wetenschappelijke en technische databank met informatie over toxische stoffen. Er zijn drie interne databanken beschikbaar die als hulpmiddel dienen voor het beantwoorden van oproepen:

1. Gegevens afkomstig van de industrie
2. Gegevens afkomstig van de opvolging van oproepen
3. Gegevens afkomstig van wetenschappelijke literatuur

⁵Taak van het Antigifcentrum zoals opgenomen in het Koninklijk Besluit van 21 april 2016. Artikel 45 van de CLP-reglementering (Art. 45 1272/2008/EU) voorziet dat elke lidstaat van de EU (Europese Unie) een instelling aanduidt die verantwoordelijk is voor de ontvangst van de samenstelling van gevaarlijke mengsels die op de markt gebracht worden.

⁶Taak van het Antigifcentrum zoals opgenomen in het Koninklijk Besluit van 8 mei 2014.

In de volgende alinea's wordt meer uitleg gegeven over deze drie databronnen.

1.2.1.1 Gegevens afkomstig van de Industrie

Het is voor de medische permanentie van belang om het product waarmee de blootstelling tot stand kwam te identificeren. Meestal geeft de beller de commerciële naam van het product door, die vermeld staat op het etiket. Vervolgens wordt de samenstelling van het product bekeken in de informatiefiche die producenten aan het Antigifcentrum toevertrouwen. Wanneer het product en diens samenstelling geïdentificeerd zijn, wordt de toxiciteit van het product geëvalueerd. Hiervoor beschikt het Antigifcentrum over een zeer uitgebreide interne databank, die continue wordt aangevuld, maar heeft het ook toegang tot verschillende externe databanken. De meest frequent gebruikte externe databanken zijn: Micromedex Health Care series (Poisindex, Drugdex), Toxbase, UMC Utrecht (Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum) en Toxinz. Deze databanken verzamelen relevante informatie over een groot aantal toxische stoffen en zijn een handig hulpmiddel voor het Antigifcentrum..

1.2.1.2 Gegevens afkomstig van opvolging van oproepen

Het Antigifcentrum volgt bepaalde oproepen verder op. Zowel oproepen van het publiek, zorgprofessionals en dierenartsen kunnen het onderwerp van opvolging zijn. **Deze opvolging houdt concreet in dat het Antigifcentrum op een later tijdstip terug contact opneemt met de persoon in het kader van een (potentiële) intoxicatie.**

Het doel van dergelijke follow-ups is om extra informatie over het geval te verkrijgen en zo bij te dragen tot de preventie en betere kennis van de toxiciteit van producten voor mens en dier. De verzamelde informatie uit de opvolging van oproepen wordt bewaard in een interne databank van het Antigifcentrum.

Er kan gekozen worden voor het opvolgen van oproepen om verschillende redenen. Een trigger tot het uitvoeren van een follow-up kan de ernstgraad van een geval zijn, of een niet vaak voorkomende intoxicatie. De follow-up gebeurt dan om meer informatie te verzamelen over de outcome van een geval. Dit leidt tot betere kennis en mogelijke preventie van gelijkaardige gevallen.

In het kader van rapporten, onder andere voor de FOD Volksgezondheid, worden extra follow-ups georganiseerd.^{7,8}

⁷ Biociden. (2024, 27 november). Publicaties. <https://biocide.be/nl/publicaties>

⁸ Fytoweb. (2024, 27 november). Toxicovigilantie <https://fytoweb.be/nl/reductieplan/waakzaamheid/toxicovigilantie>

1.2.1.3 Gegevens afkomstig van wetenschappelijke literatuur

Het Antigifcentrum beschikt over een interne bibliotheek die elke maand wordt aangevuld met relevante wetenschappelijke publicaties betreffende toxicologie. Deze wetenschappelijke publicaties worden mede geselecteerd en geïndexeerd door leden van de permanentie. Het Antigifcentrum volgt ook de wetenschappelijke publicaties van actuele tendensen op, zoals bijvoorbeeld het gebruik van lachgas of nicotine pouches (snuss). Via een maandelijkse interne nieuwsbrief houdt de bibliothecaris de permanentie op de hoogte van de meest actuele informatie.

Geneesmiddelen

Het is voor producenten van geneesmiddelen die op de Belgische markt te koop worden aangeboden niet verplicht om de samenstelling mee te delen aan het Antigifcentrum. Het Antigifcentrum verkrijgt sinds 2018 deze informatie over geneesmiddelen van de Algemene Pharmaceutische Bond (APB). Deze informatie wordt samen met de patiëntbijsluiter en een samenvatting van de kenmerken van het geneesmiddel ingevoerd in een interne databank. De permanentie heeft ook toegang tot de bijsluiters van geneesmiddelen via de interne databank, het e-compendium van pharma.be, het Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie (BCFI) en het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).

Cosmetica

In 2009 werd een Europees Reglement (CE nr 1223/2009) betreffende cosmetische producten aangenomen. Sinds 13 juli 2013 werden nieuwe maatregelen toegepast. Eén van deze maatregelen bestaat erin dat de samenstelling van cosmetica gecentraliseerd wordt in een databank, beheerd door de Europese Commissie (CPNP-databank). Een onderhoudscomité, bestaande uit vertegenwoordigers van de Europese Commissie, bedrijven en Antigifcentra komt minimum twee keer per jaar bij elkaar om de implementatie van deze databank op te volgen. Er zijn enkele wederkerende moeilijkheden waar het Antigifcentrum tegen aanloopt, waaronder de belemmering om sommige producten terug te vinden onder de naam die door de beller wordt doorgegeven.

Gevaarlijke
mengsels

Producenten die gevaarlijke mengsels op de Belgische markt brengen zijn verplicht hun samenstelling door te geven aan het Antigifcentrum (dit werd bepaald in het CLP-reglement¹ (Classification, labelling and packaging)).

De informaticadienst en het secretariaat van het Antigifcentrum beheren de aangiften van samenstellingen die door de industrie worden doorgegeven. De meeste producenten verkiezen om hun aangifte elektronisch aan te geven. De kwaliteit van de gegevens in de aangifte worden steekproefsgewijs gecontroleerd. Indien er gegevens ontbreken, wordt bijkomende informatie gevraagd bij de verantwoordelijke voor de aangifte. Eind 2023 ontving het Antigifcentrum een sterke vermeerdering aan aangiften van gevaarlijke mengsels voor België én Luxemburg ten gevolge van de verplichting om vanaf 1 januari 2024 alle industriële mengsels neer te leggen.

Wanneer een arts of apotheker tijdens een oproep de samenstelling van een product niet terugvindt in de databank, neemt het Antigifcentrum contact op met de producent met de vraag om zo snel mogelijk een samenstellingsfiche van het betrokken product aan te leveren.

Het Antigifcentrum beschikt over de samenstelling van alle gevaarlijke mengsels op de Belgische markt, maar merkt een tendens op om steeds meer (buitenlandse) producten online aan te kopen. Van deze producten kent het Antigifcentrum de samenstelling niet steeds, wat voor moeilijkheden zorgt bij het beantwoorden van oproepen. Spoedige toegang verkrijgen tot de exacte samenstelling van deze producten is vaak niet evident aangezien er contact moet worden opgenomen met de producent.

Andere mengsels

Vrijwillige melding van producten die niet verplicht moeten worden aangemeld is erg nuttig voor het werk van het Antigifcentrum en veel bedrijven doen dit dan ook op vrijwillige basis.

Gewas beschermings- middelen

De FOD Volksgezondheid stuurt op regelmatige basis de samenstelling van gewasbeschermingsmiddelen die toegelaten zijn in België naar het Antigifcentrum. Producenten die een gewasbeschermingsmiddel op de Belgische markt willen brengen, dienen een dossier op te maken, bestemd voor het Antigifcentrum. Meer informatie is te vinden via <https://fytoweb.be/nl/gewasbeschermingsmiddelen/toelatingsprocedure>

Biociden

De vergunningshouders van biocideproducten zijn verplicht om de volledige samenstelling van hun producten door te geven aan het Antigifcentrum. Hieraan worden ze herinnerd bij het ontvangen van de vergunningsakte. Meer informatie is terug te vinden via <https://biocide.be/nl/regelgeving-en-procedures>

1.3 Partner in wetenschappelijk onderzoek

1.3.1 Data-analyse jaarcijfers

Door het beantwoorden van bijna 64.000 oproepen in 2024, en meer dan 2 miljoen oproepen in de loop der jaren, beschikt het Antigifcentrum steeds over een unieke dataset inzake blootstellingen en toxicologie in België.

Deze dataset wordt gebruikt voor het vergroten van de toxicologische kennis van de permanentie, wetenschappelijk onderzoek, farmacovigilantie, preventie, enzovoort. Elke oproep naar het Antigifcentrum wordt geregistreerd en bewaard in het interne computersysteem. De gegevens die bewaard worden zijn onder andere het tijdstip en datum van de oproep, wie er belt (de familie, het slachtoffer, een gezondheidsprofessional,...), de leeftijd en geslacht van het slachtoffer, het agens, de symptomen, enzovoort. Deze gegevens worden verwerkt in een statistisch programma (SAS, Excel, SPSS, ...) om zo data-analyse en rapportering mogelijk te maken.

Het Antigifcentrum heeft **verschillende projecten**⁹ lopen:

Koolstof
monoxide
vergiftiging

CO

Het giftige gas koolstofmonoxide maakt elk jaar (dodelijke) slachtoffers. Het Antigifcentrum en Sibelga organiseerden in het najaar van 2024 een campagne om de bevolking te wijzen op de risico's van CO. De campagne omvatte posters, flyers, radioboodschappen en informatieve video's. In samenwerking met Wonen in Vlaanderen werd gestart met de uitbouw van een digitaal registratieformulier. Bij de start van de winter van 2025 zal hier rond een communicatiecampagne worden opgezet.

⁹ Geneesmiddelen die onder aanvullend toezicht staan, zijn voorzien van een zwarte driehoek (▼) in de productinformatie om patiënten en gezondheidsprofessionals te laten weten dat deze geneesmiddelen onder streng toezicht van de Europese regelgevende instanties staan (bron: FAGG). De geneesmiddelen die onder aanvullend toezicht staan, zijn terug te vinden op de website van het FAGG of EMA (<https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/post-authorisation/pharmacovigilance/medicines-under-additional-monitoring>)

Biociden

De studie analyseert jaarlijks het profiel van oproepen naar het Antigifcentrum voor acute vergiftigingen die verband houden met het gebruik van biociden voor de periode januari 2020 tot december 2024. Voor het rapport in 2022, 2023 en 2024 zijn follow-ups (van potentieel ernstige gevallen) voorzien.

Farmaco- vigilantie (mensen)

Sinds 2001 heeft het Antigifcentrum een overeenkomst met het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) voor het doorgeven van alle bijwerkingen van geneesmiddelen waarvoor het Antigifcentrum gecontacteerd wordt. Alle gegevens worden geanalyseerd en een selectie wordt opgevolgd vooraleer deze worden doorgegeven aan de verantwoordelijke van de afdeling Geneesmiddelenbewaking van het FAGG.

Farmaco- vigilantie (dieren)

Sinds 2010 is er een opvolging van de oproepen voor veterinaire geneesmiddelen. De oproepen in verband met een blootstelling met symptomen aan een product voor veterinair gebruik bij de mens of bij het dier, evenals de blootstelling met symptomen aan een geneesmiddel voor humaan gebruik bij het dier, worden in aanmerking genomen. De gegevens worden elke maand doorgegeven aan de veterinaire eenheid van het FAGG.

Toxicovigilantie - gevaarlijke mengsels

Het Antigifcentrum doet een analyse van de oproepen voor intoxicaties met gevaarlijke mengsels, met een bijzondere aandacht voor corrosieve producten, wascapsules, vloeistoffen voor elektronische sigaretten, essentiële oliën en de producten op basis van hypochloriet. De conventie van dit rapport 'gevaarlijke mengsels' werd opgesteld in samenspraak met de Dienst Risicobeheersing van de FOD Volksgezondheid.

Gewas beschermings- middelen

De studie naar gewasbeschermingsmiddelen omvat enerzijds een tweejaarlijkse analyse van de acute intoxicaties van gewasbeschermingsmiddelen in België bij niet-professionele gebruikers en derden voor de periode 2023-2026 en anderzijds een jaarlijkse analyse van de acute intoxicaties van gewasbeschermingsmiddelen bij professionele gebruikers en medewerkers voor de periode 2023-2026.

Deze gegevens worden vergeleken met vorige studies uit 2009, 2011, 2014 en de periode 2015-2017 en 2018-2022.

1.3.2 Follow-up onderzoeken

Voor vele blootstellingen bestaat er geen toxicologisch relevante literatuur en is er dan ook geen informatie terug te vinden in de toxicologische databanken. Niet alleen over het agens, maar ook over de situatie, de blootstellingswijze of het slachtoffer bestaat er vaak geen literatuur ter zake.

Om een voldoende onderbouwd advies te geven heeft het Antigifcentrum een **follow-up programma**. Hierbij wordt achteraf gevraagd welke symptomen zich voordeden bij een blootstelling, hoe deze eventueel behandeld werden en hoe deze verder geëvolueerd zijn.

Deze informatie wordt per telefoon, brief of email verzameld en kan gevraagd worden aan het slachtoffer, de behandelende medische professional of de diereneigenaar. De toegezonden gegevens worden anoniem verwerkt.

Enkele voorbeelden waarvoor een follow-up gevraagd kan worden zijn;

- een blootstelling aan een nieuw geneesmiddel
- een ongekende vermoede bijwerking van een geneesmiddel
- een blootstelling aan diergeneesmiddelen
- een afwijkend beeld bij een blootstelling
- een abnormale blootstellingswijze
- een blootstelling aan een onbekend of weinig gekend agens zoals dieren, drugs of industriële tussenproducten

De hierbij verworven informatie is een rijke inspiratiebron voor congressen of presentaties en leidt soms tot de aanpassing van een product of het terugtrekken van een product op de markt.

1.4 Antidota: Nationaal expertisecentrum en noodvoorraad

Een **antidotum** is een geneesmiddel dat ofwel de verblijfstijd van een vergif in het lichaam gaat verkorten, ofwel het effect van een vergif op het lichaam gaat veranderen, ofwel beide. De toediening ervan moet vrijwel steeds een gunstig effect hebben op het slachtoffer.

Antidota zijn zelden nodig om een vergiftiging te behandelen. Als er echter toch antidota nodig zijn, zijn deze vrijwel steeds levensnoodzakelijk. De beschikbaarheid van deze antidota verzekeren, is dan ook een belangrijke kerntaak van het Antigifcentrum, even belangrijk als het geven van advies omtrent vergiftigingen.

Niet alle antidota zijn immers altijd beschikbaar in het ziekenhuis, en dit om verschillende redenen. Vaak hebben ze een ingewikkelde bestelprocedure, zijn ze beperkt beschikbaar en houdbaar, en zijn ze zeer hoog in aankoop prijs voor de ziekenhuizen. Om snel een slachtoffer te kunnen helpen, heeft het Antigifcentrum dan ook steeds 24/7 een noodvoorraad van een streng geselecteerd aantal antidota ter beschikking.

Aan de antidota in deze noodvoorraad worden hoge eisen gesteld. De selectie van deze antidota gebeurt aan de hand van volgende criteria:

1. Enkel de antidota waarvan de werkzaamheid goed wetenschappelijk gedocumenteerd is, worden opgenomen in de noodvoorraad.
2. Alle antidota dienen te voldoen aan de strengste Europese normen van farmaceutische kwaliteit en wetgeving zoals de GMP- en GDP-normen en de "Falsified Medicines Directive".
3. Een tijdsinterval van twee uur tussen de uitlevering van het antidotum en de start van de behandeling ermee moet mogelijk zijn. Om die reden zijn antidota die onmiddellijk moeten worden toegediend zoals hydroxocobalamine niet voorradig in het Antigifcentrum.
4. De algemene beschikbaarheid ervan moet laag zijn. Veel antidota zoals methyleenblauw of N-acetylcysteïne zijn namelijk wel vlot beschikbaar in alle ziekenhuizen.
5. Enkel antidota voor vergiftigingen die accidenteel kunnen voorkomen in België worden opgenomen. Dit houdt de reserve betaalbaar en vergunbaar.

De voorraad is hoog genoeg om de behandeling van enkele acuut vergiftigde slachtoffers te kunnen opstarten totdat het ziekenhuis zichzelf via de klassieke kanalen kan bevoorraden. Ziekenhuizen kunnen ook spontaan hun voorraad aan antidota melden. Indien toelevering van het nodige antidotum vanuit het Antigifcentrum om één of andere reden niet voordelig is voor een ziekenhuis, kan het Antigifcentrum also informatie aanreiken betreffende de beschikbaarheid van antidota in andere ziekenhuizen. Het ziekenhuis kan op deze manier beroep doen op een ander ziekenhuis en zo kunnen stockbreuken opgevangen worden. De antidota in de noodvoorraad van het Antigifcentrum zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1: Antidota beschikbaar via de noodvoorraad van het Antigifcentrum

Vergiftiging	INN antidotum	Commerciële naam antidotum
Cardioglycosiden	Digitalisspecifieke antilichamen	Digifab® 1 x 40 mg/amp
Antipsychotica	Biperideen	Akineton® 5 x 5 mg/amp
Giftige alcoholen	4-Methylpyrazole	Fomepizole Serb® 5 x 100 mg/amp
Organofosfaten	Obidoxime	Toxogonin® 5 x 250 mg /amp
Anticholinergica	Physostigmine	Anticholium® 5 x 2 mg/amp
Adderbeten	Addergifspecifieke antilichamen	ViperaTab® 2amp
Paddenstoelen met amatoxine	Silibinine	Legalon-Sil® 4 x 350 mg/amp
Zware metalen	Dimercaprol	BAL® 12 x 200 mg/amp
	Succimer	Succicaptal® 15 x 200 mg/cap
	DMPS	Dimaval® 5 x 250 mg/ amp + caps 20 x 100mg
	Pencillamine	Metalcaptase® 50 x 150 mg/comp
	Dinatrium Calcitretacemaat	Calcium Edetate de Sodium® 10 x 500 mg/amp
	Pruisisch blauw	Radiogardase® 36 x 500mg/caps
Botulisme	Botulism antitoxine	HBAT
Difterie	Difterie- antitoxne	DAT 10.000 IU/amp
Anthracyclines	Dexrazoxane	Savene ® 10 x 500mg/amp

Door het behouden en continu evalueren van deze noodvoorraad verwerft het Antigifcentrum kennis en expertise. Niet alleen over de antidota in de noodvoorraad, maar ook over zelden gebruikte antidota of antidota voor meer exotische of zeldzame vergiftigingen. Het stelt deze kennis dan ook ter beschikking van publiek, medische professionelen en allerlei instanties zoals de Hoge Gezondheidsraad, FOD Volksgezondheid, of verenigingen die op de één of andere manier met vergiftigingen te maken krijgen.

1.5 Toxicovigilantie: waak- en signaalfunctie

Het Antigifcentrum heeft een belangrijke opdracht in het kader van toxicovigilantie. Dankzij het grote aantal oproepen per jaar, zowel van het publiek als van professionelen, kan het Antigifcentrum trends signaleren in de aard en frequentie van bepaalde (acute) vergiftigen.

Het Antigifcentrum spoort via deze opdracht situaties op waar een nieuw of onaanvaardbaar risico bestaat voor de gezondheid. Op basis hiervan worden maatregelen aan de overheid voorgesteld om het risico onder controle te houden. Naast deze algemene opdracht kan de overheid gerichte vragen stellen naar bijkomende informatie of omtrent de opvolging van bepaalde producten of categorieën van producten.

Nieuwe en blijvende trends in 2024:

- Lachgas: populair onder jongeren, kan op het moment van het gebruik ernstige (soms levensbedreigende) problemen veroorzaken, bij chronisch gebruik voornamelijk neurologische problemen.
- Snus(s): het gebruik van nicotine bevattende zakjes of pouches in de mond als rookvervanger of vaping alternatief.
- Zwembadproducten: Zwembadchemicaliën, zoals chloor en pH-regelaars, kunnen bij onjuist gebruik gevaarlijk zijn. Chloor kan bij inademing irritatie van de luchtwegen en ogen veroorzaken. Het mengen van verschillende zwembadproducten, zoals chloor en zuren, kan gevaarlijke chemische reacties veroorzaken die giftige dampen vrijmaken.

Enkele van deze trends worden verder verduidelijkt bij puntje 2.5.

Uit deze signaalfunctie volgt logischerwijs het communiceren van het gezondheidsrisico van bepaalde trends bij de bevolking. Nieuwsberichten via sociale media en krantenartikelen zijn voor dit doeleinde een waardevol medium in 2024. Hierover wordt meer uitleg gegeven in punt 2.7.

1.6 AGC Academy

1.6.1 Congressen, symposia en studiedagen

Het Antigifcentrum blijft op de hoogte van de **meest recente wetenschappelijke evoluties** op het gebied van de gezondheidszorg, kwaliteit en toxicologie via de deelname aan congressen, symposia en studiedagen.

Via werkvergaderingen en follow-ups van casussen is er verder ruimte voor discussie en leermomenten. De aanwezige wetenschappelijke literatuur, aangevuld met eigen opzoekingen, alsook de wekelijkse toegewezen leertijd en opleidingsuren, stimuleren onze experts om zich verder te verdiepen en te perfectioneren in het ruime gebied van de toxicologie en/of zich te focussen op een specialistisch domein in de toxicologie.

1.6.2 AGCAP nieuwsbrief

Maandelijks krijgen alle medewerkers een interne nieuwsbrief toegestuurd. Deze nieuwsbrief geeft een overzicht van alles wat zich de vorige maand op wetenschapsvlak heeft afgespeeld binnen het Antigifcentrum. Het omvat een overzicht van de gefinaliseerde rapporten, nieuwe uitgaven van wetenschappelijke tijdschriften, artikels aangeleverd door de experts van het Antigifcentrum, de nieuwe publicaties in de interne bibliotheek, literatuuropzoekingen, enzovoort.

1.6.3 Wetenschappelijke activiteiten

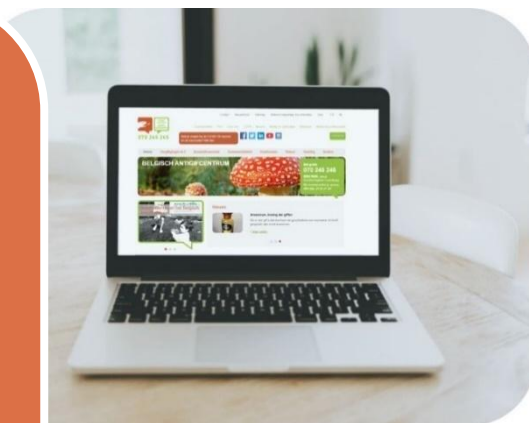
Via abstracts, artikels en bijdragen in boeken/tijdschriften zet het Antigifcentrum in op de proliferatie van wetenschappelijke kennis. Voordrachten en vormingen voor derden (universiteiten, zorgverleners, industrie, organisaties, verenigingen, ...) dragen hier eveneens toe bij. Via de begeleiding van masterproeven aan diverse universiteiten wenst het Antigifcentrum bij te dragen tot de vorming van de generatie van de toekomst.

1.7 Aanspreekpunt voor sensibilisering en preventie

Het communicatiebeleid van het Antigifcentrum is een onmisbaar instrument om het bestaan, de werking en de missie van het Antigifcentrum bekend te maken bij het grote publiek en medische professionals.

1.7.1 Website

De website www.antigifcentrum.be is het digitale visitekaartje van het Antigifcentrum en ontvangt jaarlijks meer dan een miljoen individuele bezoekers. Als hét online kanaal voor het delen van expertise, biedt de site zowel het brede publiek als medische professionals **betrouwbare en toegankelijke informatie** over acute vergiftigingen. Hoewel het aantal bezoeken recent licht is gedaald, blijft de website een belangrijke pijler van onze kennisdeling. Een **vernieuwde website**, gepland voor het najaar 2025, zal de gebruikservaring en toegankelijkheid verder verbeteren.

De website is een dynamische informatiebron, regelmatig gevoed door nieuwe artikels over vergiftigingen. Er wordt ook kort op de bal gespeeld met een nieuwskatern.

Dat alles maakt dat de website een primaire bron van informatie is, maar geenszins de medische noodlijn vervangt. De analyse van het surfverkeer bevestigt deze stelling: de pagina's die het meest worden bekeken, zijn niet steeds deze van de thema's waar de experts het vaakst oproepen voor krijgen. De boodschap blijft om bij een acute vergiftiging onmiddellijk het noodnummer te bellen. Extra informatie op de website opzoeken kan daarna nog steeds.

1.7.2 Nieuwsbrief

De eerste nieuwsbrief van het Antigifcentrum kwam er in maart 2014. Het Antigifcentrum publiceert twee nieuwsbrieven per jaar. De nieuwsbrief snijdt naast seizoensgebonden thema's ook actuele thema's aan. Dit maakt de nieuwsbrief actueel, hedendaags en boeiend.

1.7.3 Pers

Het Antigifcentrum vindt het belangrijk om de expertise en informatie waarover het beschikt zo ruim mogelijk in de pers te brengen, niet alleen door in te spelen op vragen, maar ook door het brengen van persberichten op eigen initiatief.

1.7.4 Sociale media

Sinds 2015 is het Antigifcentrum actief op **LinkedIn**, **Twitter** en **Facebook** en sinds 2020 op **Instagram**. Naast preventieve tips wordt ingezet op het betrekken van andere organisaties uit het ruime speelveld van de gezondheidszorg.

1.8 Partner in (inter)nationaal gezondheidsbeleid

1.8.1 Groothertogdom Luxemburg

Het Belgisch Antigifcentrum is in de eerste plaats geconnecteerd met het Groothertogdom Luxemburg. Het behandelt de telefonische oproepen bij toxicologische problemen van zowel het publiek als de professionelen uit het Groothertogdom Luxemburg.

Verder werd het Belgisch Antigifcentrum aangeduid als organisatie om de samenstelling van gevaarlijke mengsels die op de markt gebracht worden in het Groothertogdom Luxemburg, te ontvangen. Het Antigifcentrum ontvangt eveneens de samenstelling van andere producten die op de markt komen in het Groothertogdom Luxemburg. Al deze gegevens worden bijgehouden in een interne databank in het Antigifcentrum.

Jaarlijks wordt er een activiteitenrapport geschreven voor de oproepen uit het Groothertogdom Luxemburg¹⁰. Daarbuiten worden vigilantie rapporten aangeleverd voor verschillende diensten.

1.8.2 EAPCCT

EAPCCT (European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists) is de Europese Vereniging van Vergiftigingscentra en Klinisch Toxicologen. De vereniging heeft tot doel de kennis van en het inzicht in de diagnose en behandeling van alle vormen van vergiftiging te bevorderen.

Dr. Monique Govaerts, stichtend lid van het Antigifcentrum, richtte samen met Dr. Louis Roche en Dr. Roy Goulding het EAPCCT op in 1964. Als stichtend lid van de organisatie is het officiële adres van de organisatie hetzelfde als van het Antigifcentrum: Bruynstraat 1, 1120 Brussel.

Het EAPCCT telt 251 leden uit 51 landen in alle werelddelen.

De vereniging heeft tot doel:

- Het bevorderen van een beter begrip van de principes en de praktijk van de klinische toxicologie om vergiftigingen te voorkomen en een betere zorg voor de vergiftigde patiënt te bevorderen, met name door middel van vergiftigingen-informatiecentra en vergiftigingen-behandelingscentra.

¹⁰ Ref : Camille Sterckx, Jonas Van Baelen, Ann Van den Broeck. Rapport annuel Grand-Duché de Luxembourg 2024 . Antigifcentrum 2024/GDL/001

- Het verenigen in één groep van personen wiens professionele activiteiten betrekking hebben op klinische toxicologie, hetzij in een vergiftigingencentrum, universiteit, ziekenhuis of bij de overheid of in het bedrijfsleven.
- Het aanmoedigen van onderzoek naar alle aspecten van vergiftiging.
- Het vergemakkelijken van het verzamelen, uitwisselen en verspreiden van relevante informatie onder individuele leden, vergiftigingencentra en organisaties die geïnteresseerd zijn in klinische toxicologie.
- Bevorderen van opleiding in en vaststellen van normen voor de praktijk van de klinische toxicologie en aanmoedigen van hoge professionele normen in vergiftigingencentra en bij de behandeling van vergiftigde patiënten in het algemeen.
- Samenwerken met internationale en integrale organisaties, waaronder de WHO en de Europese Gemeenschappen.
- Het tot stand brengen en onderhouden van effectieve samenwerking met regeringen, gouvernementele organisaties, beroepsorganisaties en andere groepen of individuen die betrokken zijn bij klinische toxicologie.

Het EAPCCT organiseert jaarlijks het belangrijkste congres in Europa binnen het domein van de toxicologie. Het internationale congres vond in 2024 op 28-31 mei plaats in München.

Het officiële tijdschrift van het EAPCCT is "Clinical Toxicology", dat wordt gepubliceerd door Taylor & Francis en tien keer per jaar verschijnt. Het Antigifcentrum is hier uiteraard op geabonneerd en heeft er publicaties op zijn naam.

2 Realisaties 2024

Overzicht informatieverstrekking

Aantal oproepen

In 2024 werd het Belgisch Antigifcentrum **63.925 keer** gecontacteerd voor advies over vergiftigingen bij mensen en dieren, zowel preventief als na een blootstelling.

Dit aantal is gedaald in vergelijking met het recordjaar 2020. Toen werd er 65.308 keer beroep gedaan op het Antigifcentrum.

De slachtoffers

Het Antigifcentrum werd **51.020** keer voor blootstellingen bij **mensen** (86,7%) en **7.836** keer voor blootstellingen bij **dieren** (13,3%) geraadpleegd in 2024.

Mens

Bij humane blootstellingen werd het Antigifcentrum het vaakst gecontacteerd voor blootstellingen aan **geneesmiddelen** (49,7%), gevolgd door **chemische producten** (23,3%), **voeding** (8,0%), **cosmetica** (5,4%) en **biociden** (5,8%).

Dier

Bij blootstellingen bij dieren werd het Antigifcentrum in **97.3%** van de gevallen gecontacteerd voor **katten en honden**.

De website

De website <https://www.antigifcentrum.be/> werd in 2024 **1.387.568 keer** geraadpleegd. Dit is een afname van 22,0% ten opzichte van 2023. In het najaar van 2025 komt er een nieuwe website.

Wie belt er?

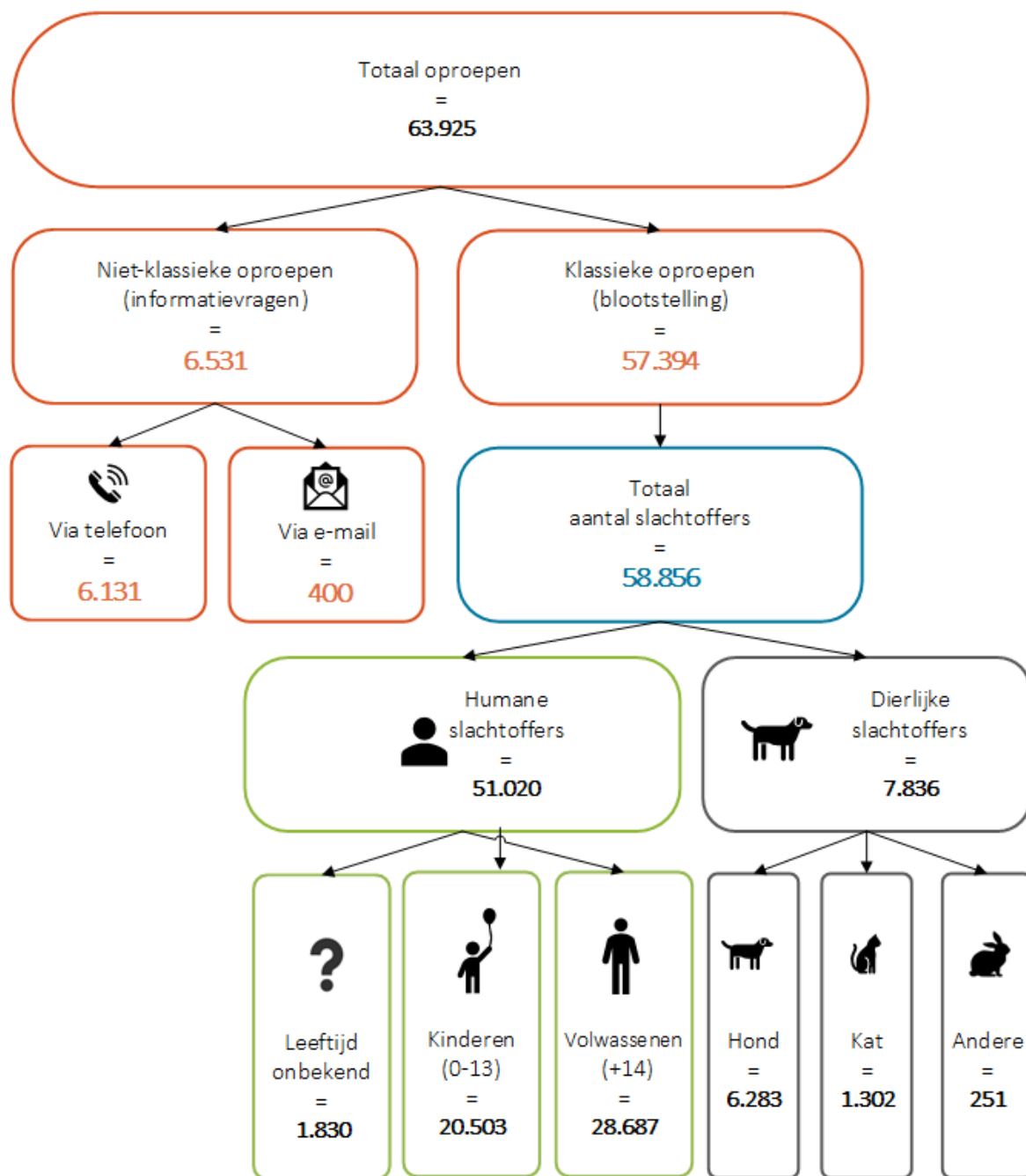
Het Antigifcentrum werd het vaakst geraadpleegd door **publiek** (slachtoffer zelf of familie; **72,4%**), daarna door mensen met een **gezondheidsberoep** (**20,6%**). De overige oproepen (**7,0%**) kwamen van 'andere beroepen', zoals leerkrachten, brandweer of politie.

E-mail

Er werden **400 niet dringende informatievragen** afgehandeld via het e-mailadres medical.team@poisoncentre.be. Er wordt gevraagd om geen dringende vragen over blootstellingen via mail te verzenden, maar ons te bellen via 070/245.245.

2.1 Info, advies en triage aan publiek en professionals

Figuur 1: Overzichtsfiguur 2024

2.1.1 Informatieverstrekking bij en over blootstellingen

Oorsprong van de oproepen

Het Antigifcentrum beantwoordt oproepen afkomstig van België en het Groothertogdom Luxemburg (respectievelijk 11.763.650 en 672.050 inwoners op 01/01/2024)^{11,12}. De meeste oproepen zijn afkomstig uit België (n=62.353) en het Groothertogdom Luxemburg (n=970).

In Nederland is het Antigifcentrum niet toegankelijk voor het grote publiek. Elk jaar krijgt het Belgisch Antigifcentrum oproepen van mensen die het nummer op het internet gevonden hebben, maar dit aantal blijft eerder beperkt (328 oproepen in 2024) (Tabel 2).

Tabel 2: Oorsprong van de oproepen in 2024

Land	N
België	62.353
Groothertogdom Luxemburg	970
Nederland	328
Frankrijk	239
Duitsland	24
Italië	2
Spanje	2
Oostenrijk	1
Congo	1
Griekenland	1
Guadeloupe	1
Polen	1
Zwitserland	1
Totaal	63.925

De oproep gebeurt in 55,1% van de gevallen in het Frans, in 44,4% van de gevallen in het Nederlands. De andere talen zijn hoofdzakelijk het Engels (300 oproepen) en het Duits (10 oproepen).

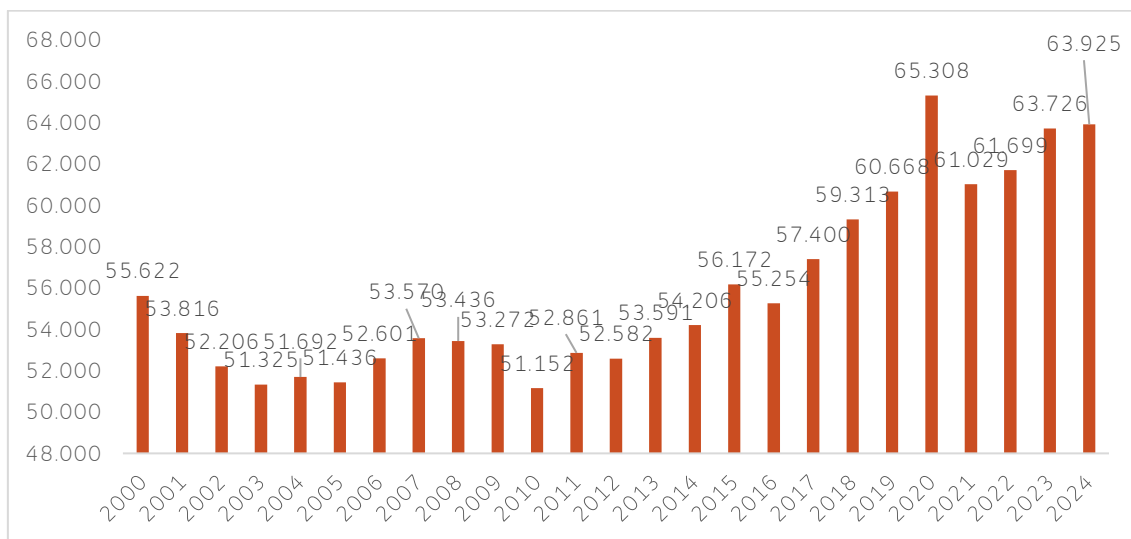
Totaal aantal oproepen: 63.925

¹¹ Statbel. <https://statbel.fgov.be/nl>

¹² Lustat. <https://www.lustat.ch/>

Tussen 2000 en 2009 fluctueerde het aantal oproepen rond hetzelfde peil. Na een dieptepunt in 2010 is er een stijgende tendens waar te nemen. Het aantal oproepen in 2024 ligt 17,9% hoger dan dat van tien jaar geleden (2014).

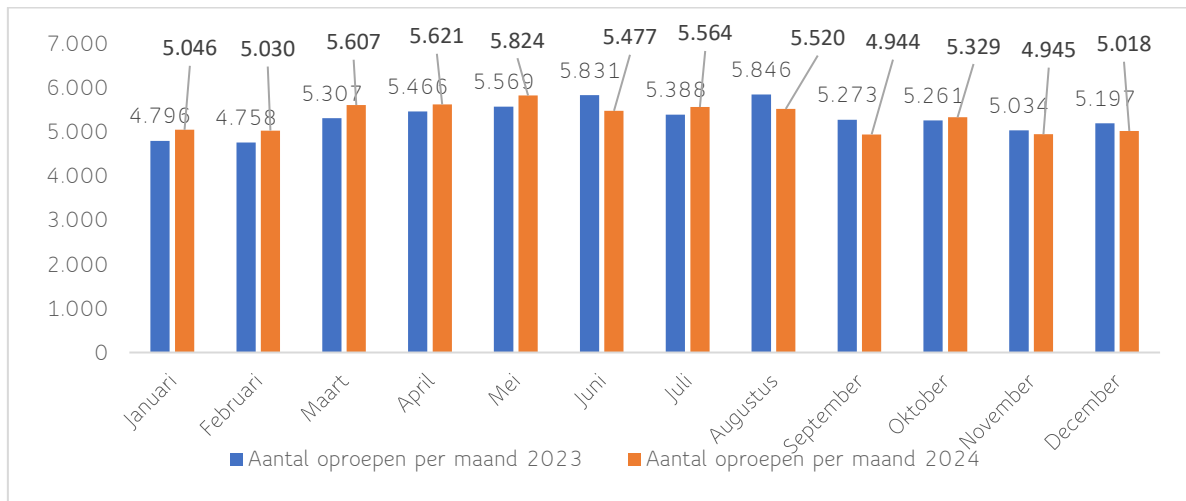
Het Antigifcentrum ontving een recordaantal oproepen in 2020 (Figuur 2). De COVID-19 crisis en de bijkomende maatregelen hebben hier onder andere een rol in gespeeld. Mensen verbleven vaker thuis en hebben meer bleekwater, handgels en andere ontsmettingsmiddelen gebruikt. Hierdoor piekte het aantal ongevallen met onder andere deze producten. In 2021 daalde het aantal oproepen, maar in 2023 en 2024 steeg dit weer met resp. 3,3% en 0,3%.

Figuur 2: Totaal aantal oproepen in de laatste 25 jaar.

Aantal oproepen per maand

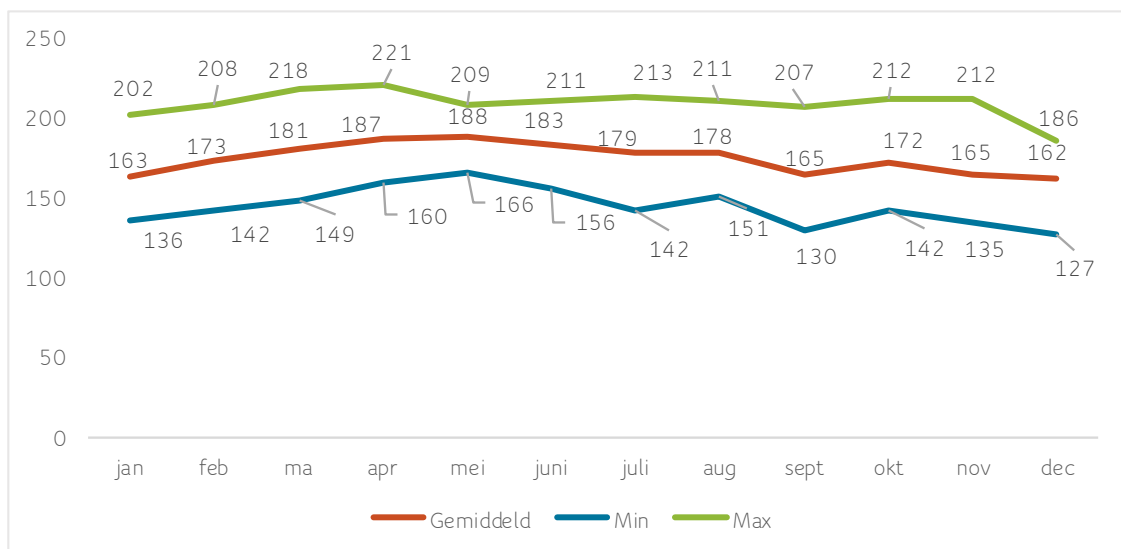
In 2023 werden in de maand augustus de meeste oproepen ontvangen. In 2024 kregen we in mei de meeste oproepen (Figuur 3).

Figuur 3: Totaal aantal oproepen per maand 2024 in vergelijking met 2023

Aantal oproepen per dag

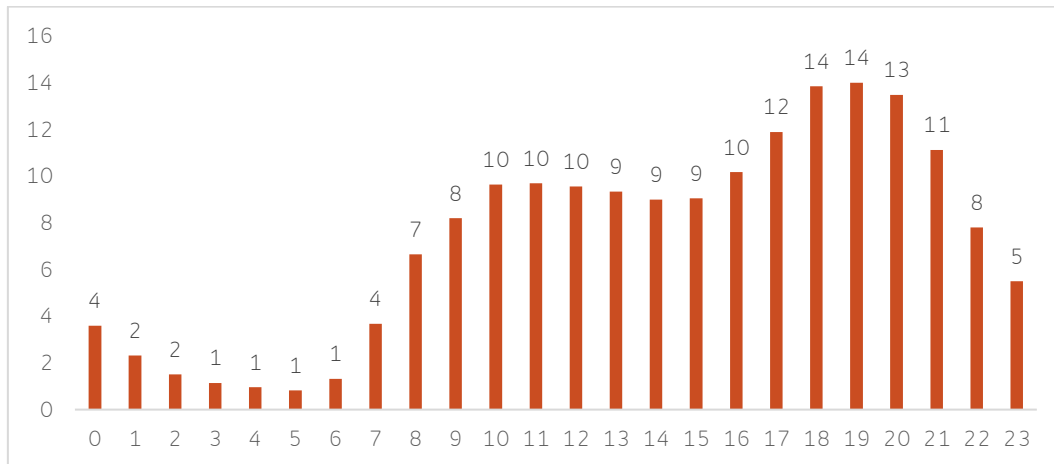
Het Antigifcentrum ontving gemiddeld 175 oproepen per dag. Het minimum aantal behandelde oproepen per dag in 2024 was 127 en het maximum 221 (Figuur 4).

Figuur 4: Aantal oproepen per dag (2024)

Gemiddeld aantal oproepen per uur

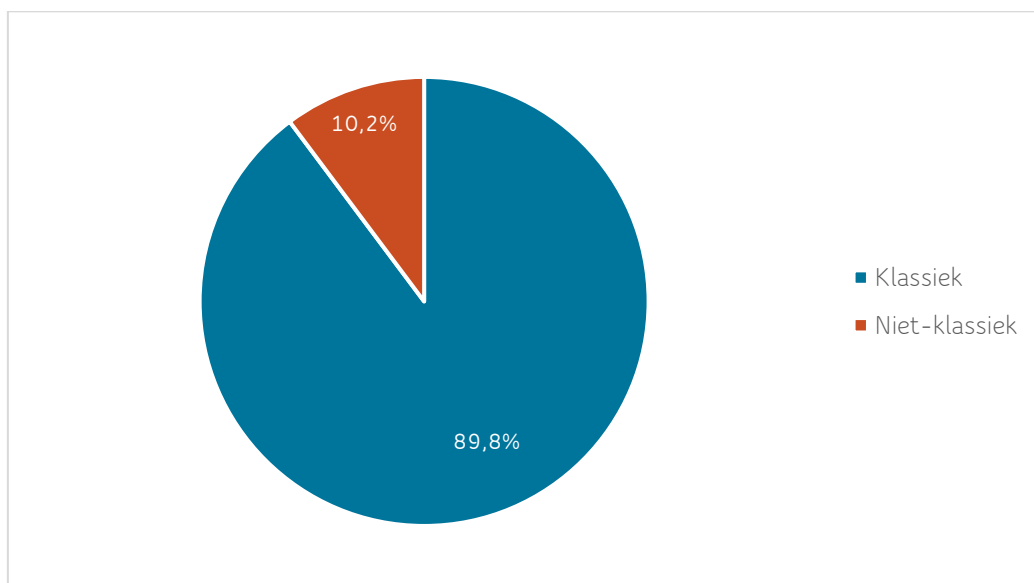
We zien een toename in het gemiddeld aantal behandelde oproepen in de late ochtend rond 9 uur en een grotere piek in de vroege avond vanaf 17 uur tot 21 uur (Figuur 5). Voor deze grafiek wordt geen rekening gehouden met valse oproepen (vb. grappen, verkeerd nummer gekozen,...).

Figuur 5: Gemiddeld aantal oproepen per uur (2024)

Soort vraag

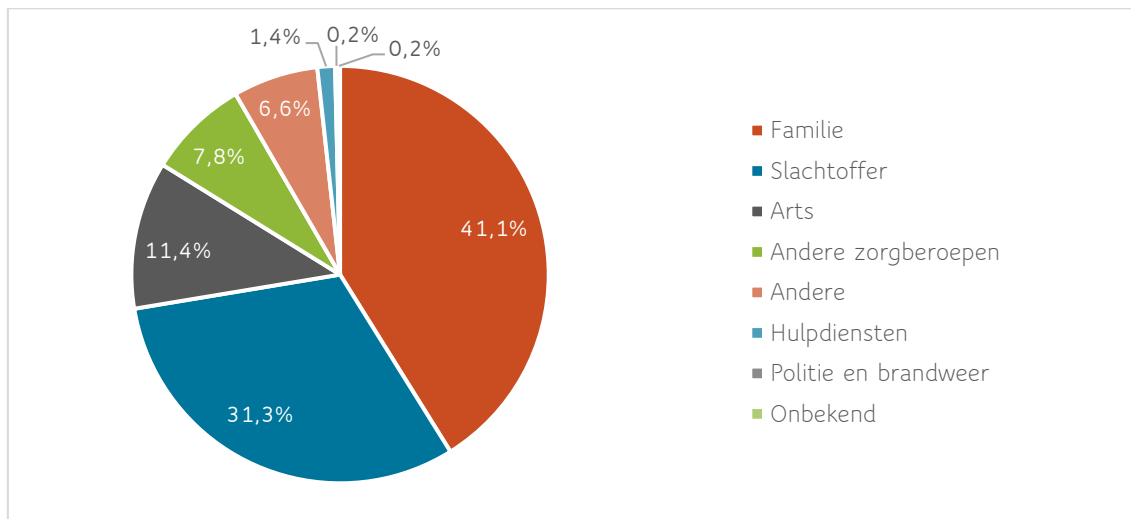
Van de 63.925 oproepen in 2024 waren er **57.394** (89,8%) 'klassieke oproepen'. Onder 'klassieke oproepen' verstaan we "reële blootstellingen aan een product". We spreken niet over een vergiftiging omdat de cijfers enkel het aantal contacten met producten weergeeft, ongeacht de ernst van de blootstelling. De resterende **6.531** oproepen (10,2%) gaan over informatievragen (Figuur 6).

Figuur 6: Soort vraag (2024)

Wie belt er

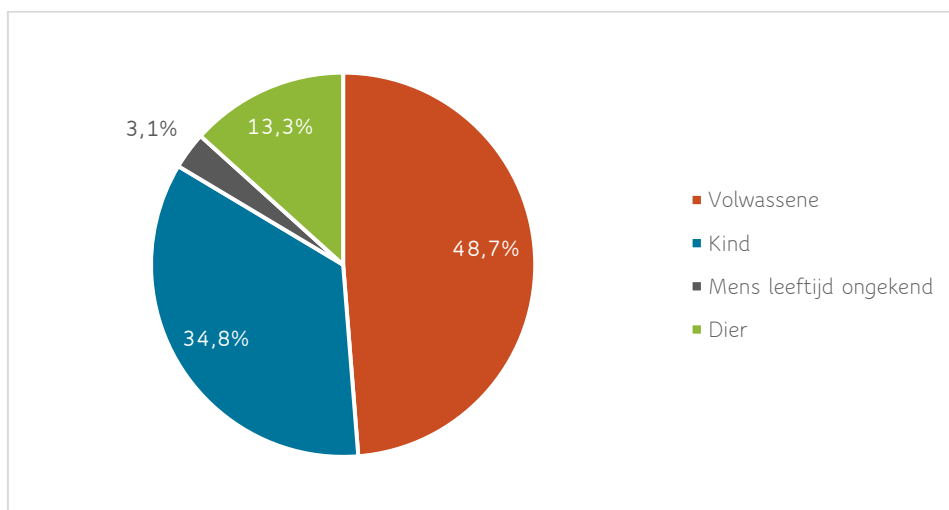
Van de 57.394 klassieke oproepen waren er 72,4% (n=41.542) afkomstig van het publiek (familie van het slachtoffer en het slachtoffer zelf) en 20,6% (n=11.844) van mensen met een zorgberoep. Van de klassieke oproepen viel 7,0% onder 'andere beroepen' (bv: leerkracht, brandweer, politie,...). Bij de overige 0,2% van de oproepen was het niet geweten wat de relatie tot het slachtoffer was (Figuur 7).

Figuur 7: Wie belt er (2024)

Type slachtoffers

Bij de 57.394 klassieke oproepen waren er in totaal 58.856 slachtoffers betrokken: 51.020 menselijke slachtoffers (28.687 volwassenen en 20.503 kinderen (definitie 0-13 jaar)) en 7.836 dieren. Volwassenen (definitie +14 jaar) waren dus vaker betrokken (48,7%). Kinderen waren het slachtoffer in 34,8% van de oproepen (Figuur 8). Ook opvallend is dat het Antigifcentrum in 13,3% van de oproepen gecontacteerd werd voor dieren.

Figuur 8: Type slachtoffers (2024)

2.1.2 Informatieverstrekking ter preventie van vergiftigingen

Preventie is een belangrijke opdracht van het Antigifcentrum, zoals ook blijkt uit de algemene visie van het Antigifcentrum "Geen (vermijdbare) overlijdens of (onomkeerbare) schade gerelateerd aan (acute) intoxicaties". Dit houdt in dat er ook voor informatievragen contact opgenomen wordt met het Antigifcentrum, dit via e-mail en/of telefoon.

In deze paragraaf worden de informatievragen waarvoor het Antigifcentrum telefonisch werd gecontacteerd behandeld. De informatievragen waarvoor het Antigifcentrum via e-mail werd gecontacteerd worden besproken in punt 2.1.3. Alleen niet-urgente vragen worden via e-mail geaccepteerd.

Van de 63.925 oproepen waren er 6.131 telefonische oproepen zonder verband met een blootstelling (Tabel 3).

Tabel 3: Soort informatievraag (2024)

Aanvragen	N	%
Type vraag niet gepreciseerd	1.706	27,8
Geneesmiddelen (andere)	1.320	21,5
Onderwijs, gezondheidsopvoeding	1003	16,4
Inlichtingen, geen betrekking op Antigifcentrum	584	9,5
Preventie (geen geneesmiddelen)	568	9,3
Interactie van medicatie	479	7,8
Antidota informatie	112	1,8
Oproep bestemd voor het NVIC ¹	73	1,2
Bestelling antidota	57	0,9
Medicatie en borstvoeding	52	0,8
Medicatie en zwangerschap	47	0,8
Identificatie (plant, geneesmiddel, fungi...)	41	0,7
Samenstelling of analyse product	40	0,7
Borstvoeding (andere)	40	0,7
Inlichtingen (journalist)	6	0,1
Covid-19 vaccinatie	3	0,0
Totaal	6.131	100,0

¹ NVIC: Nederlands Vergiftigingen Informatie Centrum

De vragen waren heel gevarieerd: vragen over onder meer het juiste gebruik van een geneesmiddel, het risico van interacties met andere geneesmiddelen, welke voorzorgsmaatregelen te nemen bij het hanteren van een pesticide of gevaarlijk product, de toxiciteit van bepaalde planten, enzovoort. Er wordt naar gestreefd om mensen die vragen hebben die niet voor het Antigifcentrum bedoeld zijn zo goed mogelijk door te sturen naar de geschikte instanties.

Het Centrum ontving eveneens vragen afkomstig van buitenlandse Antigifcentra die met een Belgisch product geconfronteerd werden.

2.1.3 Informatieverstrekking van e-mail

Alleen niet-urgente vragen worden via e-mail geaccepteerd (Tabel 4).

Wanneer iemand een e-mail verzendt, krijgt deze persoon onmiddellijk een automatisch antwoord. Hierin staat vermeld dat er zo snel mogelijk op de vraag wordt geantwoord, maar dat het e-mailadres niet bestemd is voor dringende vragen. In geval van vergiftiging dient onmiddellijk telefonisch contact opgenomen te worden met het Antigifcentrum. Ook de noodnummers voor zowel België (070/245.245) als het Groothertogdom Luxemburg (8002 5500) worden vermeld.

Tabel 4: Onderwerp van ontvangen e-mails (2024)

Onderwerp e-mail	N	%
Type vraag niet gepreciseerd	178	44,5
Preventie (geen geneesmiddelen)	77	19,3
Antidota informatie	66	16,5
Onderwijs, gezondheidsopvoeding	31	7,8
Geneesmiddelen (andere)	24	6,0
Samenstelling of analyse product	5	1,3
Identificatie (plant, geneesmiddel, fungi...)	5	1,3
Bestelling antidota	4	1,0
Inlichtingen, geen betrekking op Antigifcentrum	3	0,8
Interactie van medicatie	2	0,5
Covid-19 vaccinatie	1	0,3
Borstvoeding (andere)	1	0,3
Medicatie en zwangerschap	1	0,3
E-mail bestemd voor het NVIC ¹	1	0,3
Totaal	400	100

¹ NVIC: Nederlands Vergiftigingen Informatie Centrum

2.2 Datacentrum voor productsamenstellingen

2.2.1 Huidige evolutie Europa

Sinds 1 januari 2021 is de chemische industrie verplicht om gevaarlijke mengsels voor gebruik door consumenten of door professionelen neer te leggen volgens de nieuwe CLP wetgeving¹³ (Artikel 45 Annex VIII) van Europa. Groot verschil met vroeger is dat men niet langer een commercieel product neerlegt, maar een chemisch mengsel. Geleverde data voor een gevaarlijk mengsel zijn veel gestructureerder en gedetailleerder dan voorheen. Ook moet de geleverde samenstelling voldoen aan heel specifieke vereisten.

De chemische industrie moet neerleggingen bezorgen in het IUCLID-formaat en dit via het European Chemical Agency (ECHA) dat gevestigd is in Helsinki (Finland). De 'Appointed Bodies' van de lidstaten kunnen deze data raadplegen via het zoekportaal van ECHA of zij kunnen de IUCLID-bestanden verkrijgen via push-technologie. De push-technologie maakt gebruik van eDelivery. eDelivery is een applicatie van de Europese Commissie die gebruikt wordt om data versleuteld te versturen van punt A naar punt B via het internet. België maakt geen gebruik van het zoekportaal, maar ontvangt alle neerleggingen via eDelivery.

De industrie levert grotendeels de data bestemd voor de Belgische en Luxemburgse markt via deze nieuwe weg. Enkel voor de niet-gevaarlijke producten wordt ook nog de oude manier gebruikt.

Vanaf 1 januari 2024 is de industrie verplicht van alle industriële gevaarlijke mengsels neer te leggen.

¹³ <https://echa.europa.eu/nl/regulations/clp/understanding-clp>

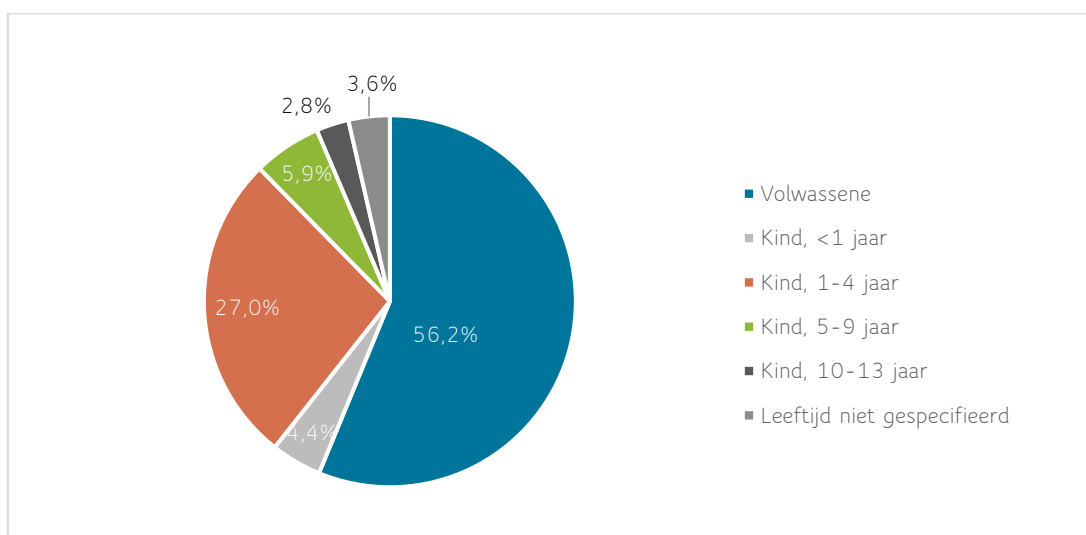
2.3 Partner in wetenschappelijk onderzoek

2.3.1 Data-analyse jaarcijfers

2.3.1.1 Blootstellingen bij mensen

a. De slachtoffers

Bij één oproep kunnen er meerdere slachtoffers zijn. Het aantal slachtoffers lag dan ook hoger dan het aantal oproepen. Het Antigifcentrum werd het vaakst gecontacteerd voor volwassenen (+14 jaar), gevolgd door oproepen voor kinderen tussen 1 en 4 jaar. Daarnaast waren kinderen jonger dan 1 jaar, kinderen tussen 5 en 9 jaar en kinderen van 10 tot en met 13 jaar ook regelmatig het slachtoffer van een blootstelling. Van 1.830 slachtoffers was de leeftijd onbekend (Figuur 9, Tabel 5).

Figuur 9: Menselijke slachtoffers per leeftijdsgroep (2024)

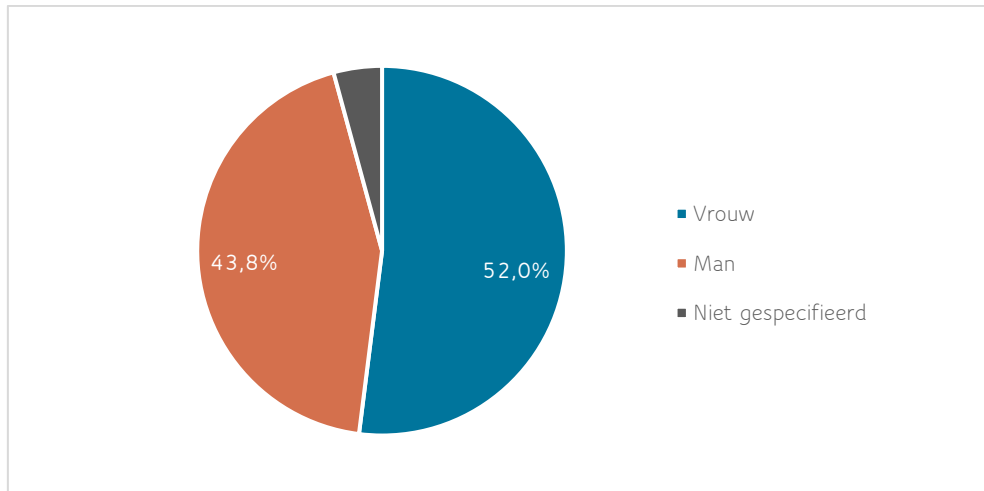
Tabel 5 geeft een overzicht van het aantal menselijke slachtoffers per leeftijdscategorie.

Tabel 5: Menselijke slachtoffers per leeftijdsgroep

Leeftijdsklasse	N	%
Volwassene	28.687	56,2
Kind, <1 jaar	2.246	4,4
Kind, 1 – 4 jaar	13.784	27,0
Kind, 5 – 9 jaar	3.028	5,9
Kind, 10 – 13 jaar	1.445	2,8
Leeftijd niet gespecificeerd	1.830	3,6
Totaal	51.020	100,0

Het aantal mannelijke slachtoffers (43,8%; 22.331) was lager dan het aantal vrouwelijke slachtoffers (52,0%; 26.529).

Bij 4,2 % van de slachtoffers (2.160) werd het geslacht van het slachtoffer op het ogenblik van de oproep niet meegedeeld (Figuur 10).

Figuur 10: Menselijke slachtoffers volgens geslacht (2024)

In 184 gevallen ging het om een blootstelling tijdens de zwangerschap en bij 43 om een blootstelling tijdens de borstvoeding.

b. Blootstellingsweg

Blootstellingsweg bij menselijke geneesmiddelen ('Human medicines')

Indien geneesmiddelen betrokken waren bij de blootstelling, was orale inname de belangrijkste blootstellingsweg voor zowel kinderen als volwassenen (Tabel 6).

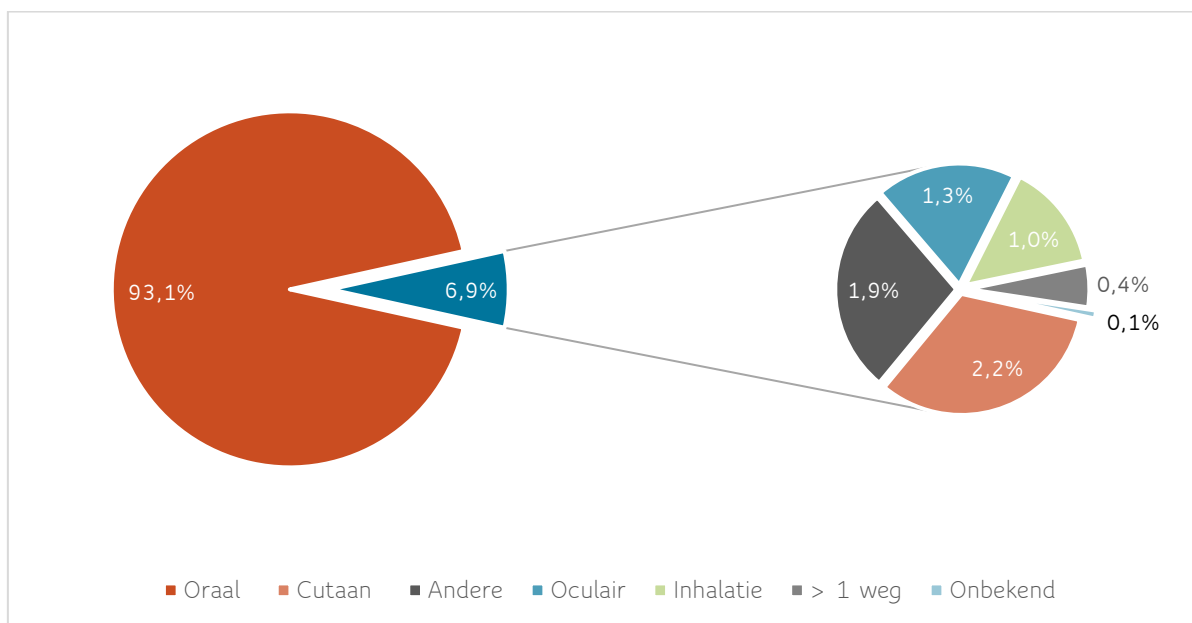
Tabel 6: Blootstellingsweg bij menselijke geneesmiddelen

Blootstellingsweg bij geneesmiddelen	Totaal	
Blootstellingsweg ¹	N	%
Oraal	20.375	91,3
Andere	807	3,6
Nasaal	392	1,8
Rectaal	147	0,7
Intramusculair	114	0,5
Intraveneus	61	0,3
Oor ²	50	0,2
Vaginaal	17	0,1
Beet-, steek-, krabwonde	14	0,1
Andere	5	0,0
Intra-articulair	3	0,0
Transplacentaal	3	0,0
Epiduraal	1	0,0
Extravasatie	1	0,0
Cutaan	419	1,9
Cutaan	271	1,2
Subcutaan	148	0,7
Inhalatie	286	1,3
Inhalatie	285	1,3
Aspiratie	1	0,0
Oculair	263	1,2
>1 blootstellingsweg	153	0,7
Onbekend	24	0,1
Totaal aantal slachtoffers	22.282	
Totaal aantal blootstellingswegen¹	22.327	100,0

¹Gezien er meer dan één menselijk geneesmiddel betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingswegen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

²Blootstelling via oor.

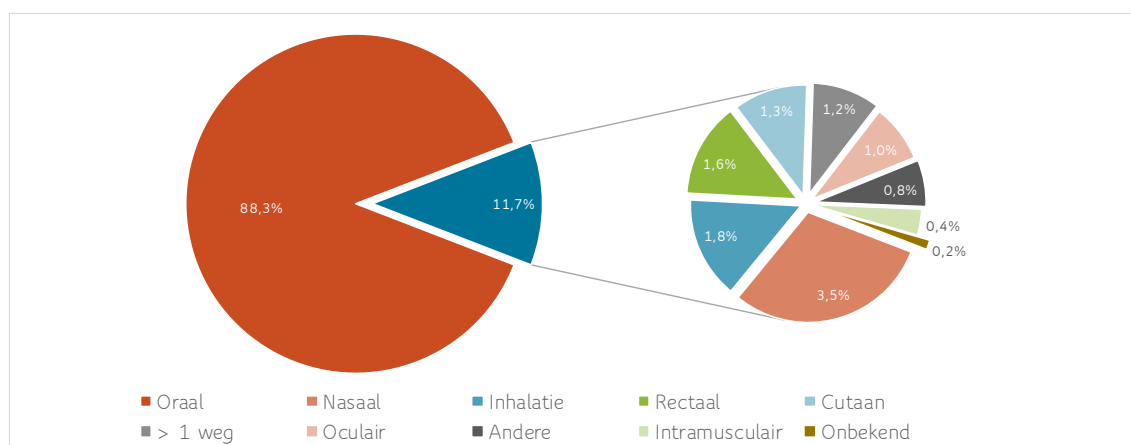
Bij geneesmiddelen werden volwassenen voornamelijk via orale weg blootgesteld (93,1%). Daarna volgden cutaan (2,2%), oculair (1,3%) of inhalatie (1,0%). Onder de groep "andere" (1,9%) vallen bijvoorbeeld: nasaal, rectaal, intramusculair, vaginaal, enzovoort (Figuur 11).

Figuur 11: Blootstellingswegen met geneesmiddelen bij volwassenen (2024)

Bij geneesmiddelen werden kinderen voornamelijk via orale weg (88,3%) blootgesteld. Daarna volgden nasaal (3,5%), inhalatie (1,8%), rectaal (1,6%), cutaan (1,3%) of oculair (1,0%). Onder de groep andere (0,8%) vallen bijvoorbeeld: intraveneus, beet-, steek- en krabwonde, vaginaal, enzovoort (Figuur 12).

Bij kinderen ziet men vaker de toediening van een geneesmiddel via het rectum of de neus omdat in de pediatrie vaker gebruik gemaakt wordt van zetpillen en neusdruppels/sprays.

Figuur 12: Blootstellingswegen met geneesmiddelen bij kinderen (2024)

Blootstellingsweg bij niet-geneesmiddelen

Voor de producten die niet behoren tot de geneesmiddelen waren orale blootstellingen het meest frequent (67,3%), gevolgd door inhalatie (11,9%), cutane blootstelling (7,3%) en oculaire blootstelling (6,6%). In 4,6% van de gevallen werden slachtoffers via meer dan één weg blootgesteld (Tabel 7).

Tabel 7: Blootstellingsweg bij niet-geneesmiddelen

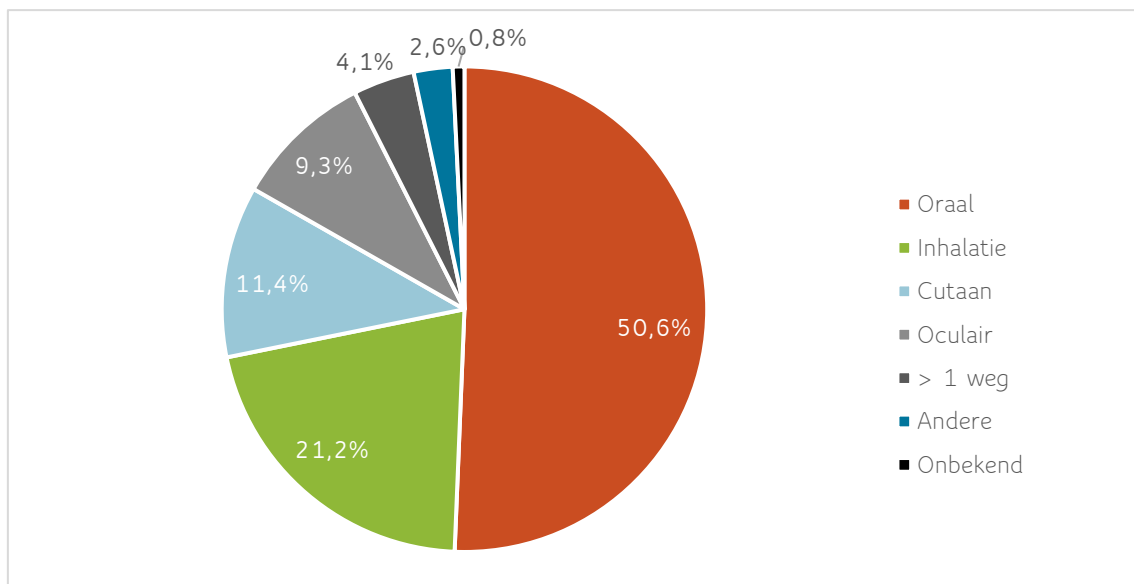
Blootstellingsweg bij niet-geneesmiddelen Blootstellingsweg ¹	Totaal	
	N	%
Oraal	19.805	67,3
Inhalatie	3.494	11,9
Inhalatie	3.483	11,8
Aspiratie	11	0,0
Cutaan	2.163	7,3
Cutaan	2.122	7,2
Subcutaan	41	0,1
Oculair	1.944	6,6
>1 Blootstellingsweg	1.360	4,6
Andere	524	1,8
Beet-, steek-, krabwonde	295	1,0
Nasaal	159	0,5
Andere	31	0,1
Otic ²	12	0,0
Intraveneus	10	0,0
Intramusculair	8	0,0
Rectaal	4	0,0
Vaginaal	4	0,0
Intra-articulair	1	0,0
Transplacentaal	1	0,0
Onbekend	153	0,5
Totaal aantal slachtoffers	29.405	
Totaal aantal blootstellingswegen ¹	29.443	100

¹Gezien één product meerdere blootstellingswegen kan hebben, is het totaal aantal blootstellingswegen hoger dan het totaal aantal slachtoffers.

²Via het oor

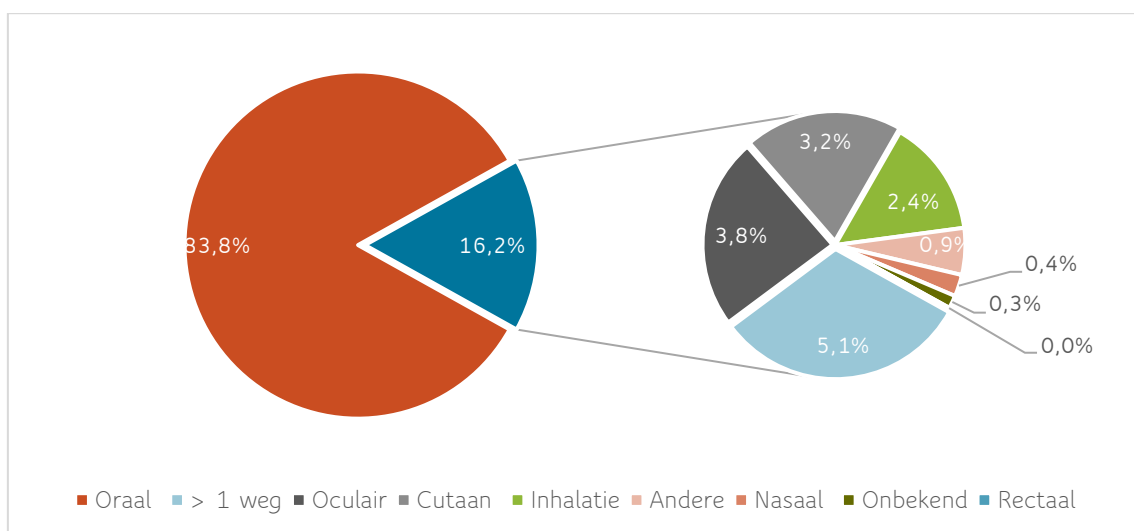
Voor de producten die niet behoren tot de geneesmiddelen zijn de verschillen tussen volwassenen en kinderen groter.

Bij volwassenen veroorzaken vergissingen bij het gebruik vaak ongevallen: inhalatie, spatten in de ogen of op de huid vertegenwoordigden 41,9% van de blootstellingswegen bij volwassenen tegenover 9,4% bij kinderen (Figuur 13 en 14).

Figuur 13: blootstellingswegen bij volwassenen (exclusief geneesmiddelen) (2024)

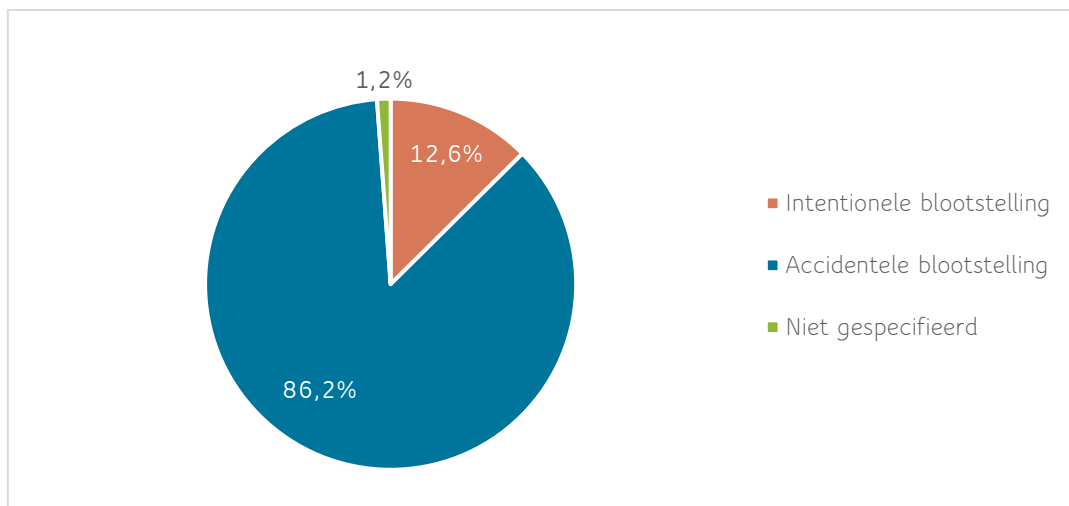
Het hoge percentage blootstelling via de mond bij kinderen is het gevolg van verkenningsgedrag bij kinderen onder de 4 jaar (Figuur 14).

Figuur 14: blootstellingswegen bij kinderen (exclusief geneesmiddelen) (2024)

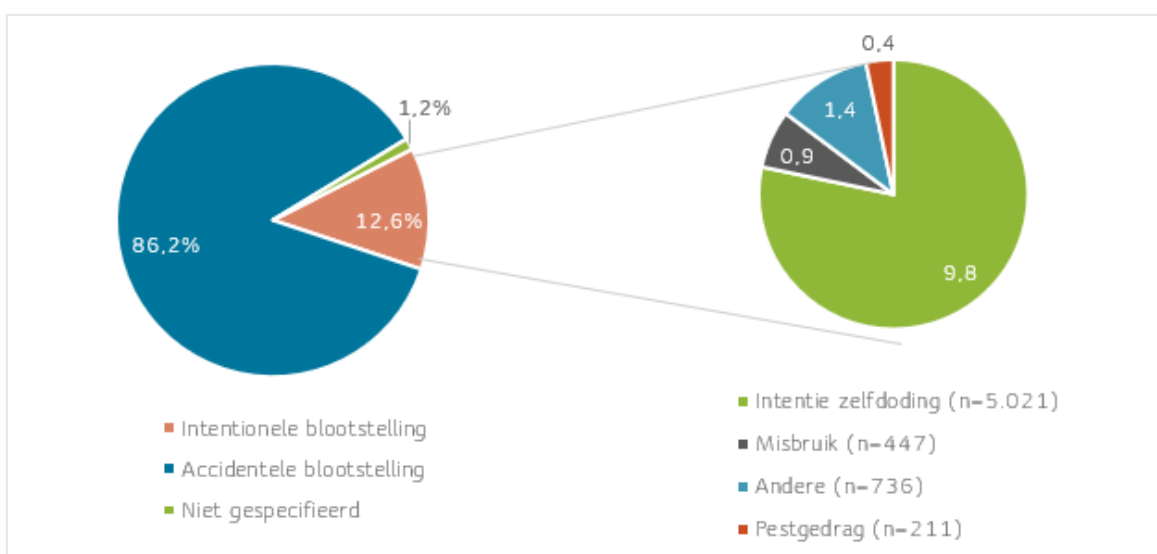
c. Oorzaken van blootstellingen bij menselijke slachtoffers

Er waren 51.020 mensen slachtoffer van een blootstelling. Bij 6.415 slachtoffers (12,6%) ging het om een intentionele blootstelling, bij 44.004 van de slachtoffers (86,2%) om een accidentele blootstelling (Figuur 15).

Figuur 15: Oorzaken van blootstelling bij menselijke slachtoffers (2024)

Bij 6.415 van de slachtoffers was de oorzaak van de blootstelling intentioneel (Figuur 16). Intentie tot zelfdoding of zelfverwonding was het geval bij 9,8% (n=5.021) van de blootstellingen. Een eerdere stijging in 2022 van het aantal kinderen onder de 14 jaar (n=527) zette zich in 2023 niet verder door (n=501). Het aantal daalde toen zelfs ten opzichte van 2021 (n=543). In 2024 zien we echter opnieuw een duidelijke en verontrustende stijging: maar liefst 645 meldingen van suïcidepogingen bij kinderen onder de 14 jaar werden geregistreerd.

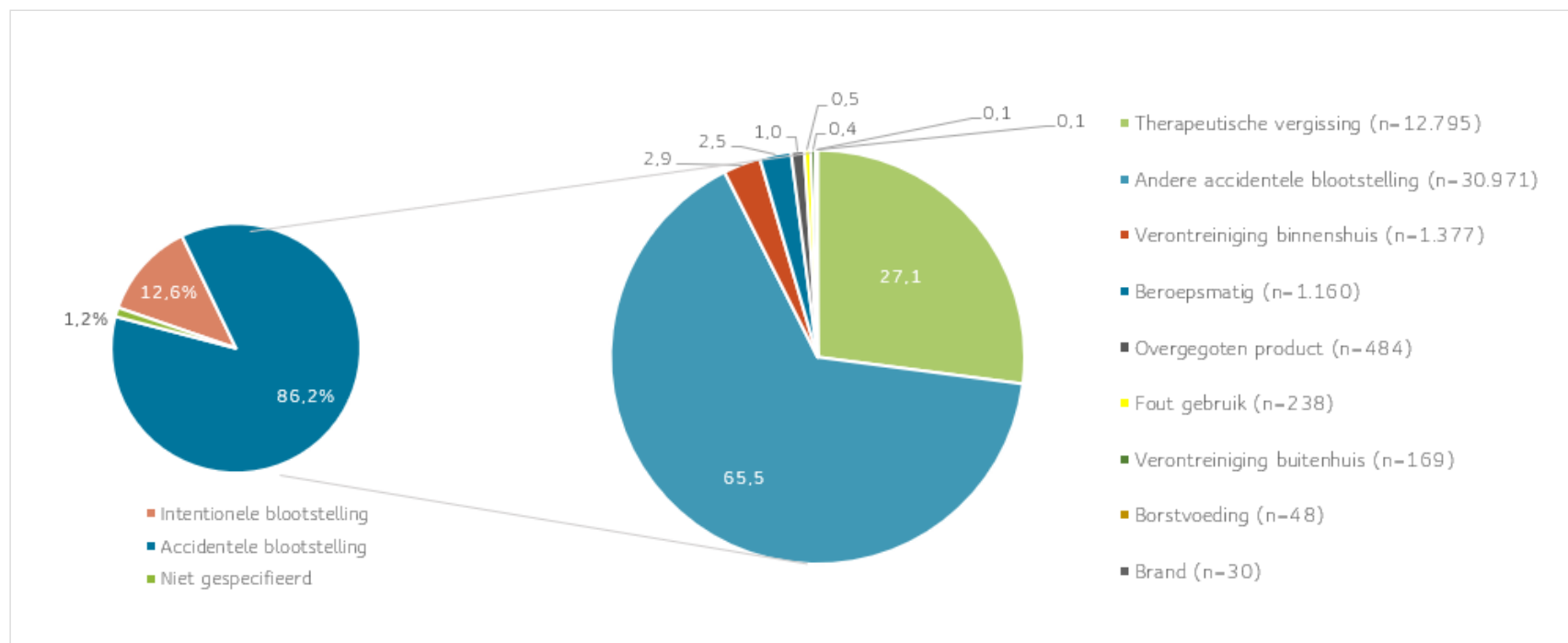

Figuur 16: Intentionele blootstellingen bij mensen (2024)

Binnen de groep 'accidentele blootstelling' waren de meest voorkomende oorzaken: therapeutische vergissingen en andere accidentele blootstellingen (zie Figuur 17).

'Andere accidentele blootstellingen' waren het vaakst de oorzaak van een blootstelling (65.5%). Dit zijn blootstellingen die niet gecategoriseerd konden worden onder therapeutische vergissingen, verontreiniging, brand, enzovoort. Bijvoorbeeld: een kind dat een wascapsule inslikt, een volwassene die tijdens het poetsen per ongeluk een druppel van het schoonmaakmiddel in de ogen krijgt, ...

Producten die worden overgegoten in drankflessen en dergelijke (terpentijn in een glas, ruitensproeiervloeistof in een fles mineraalwater, bleekmiddel in een beker, enz.) geven ook aanleiding tot ongelukken. In 2024 ging het om 484 slachtoffers (1,0%).

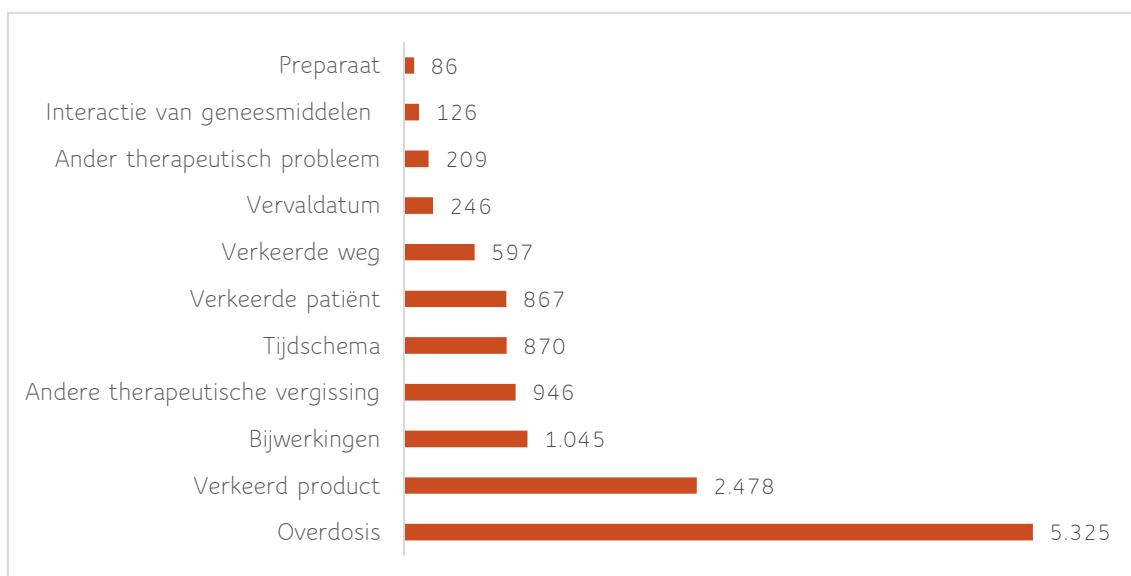

Figuur 17: Accidentele blootstellingen bij mensen (2024)

Therapeutische vergissingen lagen in 25,1% aan de bron van de blootstelling (Figuur 18). Ongeveer de helft van de therapeutische vergissingen waren overdoseringen (41,6%; 5.325). Bij volwassenen gaan oproepen vaak gepaard met het nemen van een hogere dosis van een geneesmiddel. Bij kinderen komen fouten vaak voor als gevolg van rekenfouten en misverstanden bij communicatie.

Bij volwassenen, ouderen, personen met een beperking en personen met dementie bestaat het risico dat producten per ongeluk worden ingeslikt. Ook bij deze groep veroorzaken producten die op een karretje of nachtkastje worden achtergelaten, soms onopzettelijke intoxicaties. Zicht- en geheugenproblemen leiden tot vergissingen bij het gebruik van medicijnen (product, overdosis, enz.). Een aantal therapeutische vergissingen komen voor in instellingen wanneer geneesmiddelen aan de verkeerde persoon worden toegediend.

Productfouten (19,4%; 2.478) komen voor bij geneesmiddelen die qua uiterlijk en verpakking sterk op elkaar lijken en namen van medicatie die qua spelling en/of fonetiek op elkaar lijken. Zo worden bijvoorbeeld veel producten verpakt in druppelflacons (etherische oliën, e-vloeistof, anti-wrattenmiddel, ...) en verward met vitaminen, oog- of neusdruppels.

Figuur 18: Therapeutische vergissingen (2024)

Tabel 8 geeft een gedetailleerd overzicht van de omstandigheden van blootstellingen bij menselijke slachtoffers in 2024.

Tabel 8: Omstandigheden van blootstellingen bij menselijke slachtoffers (2024)

Type blootstellingen	N	%
Intentionele blootstellingen	6.415	12,6
Intentie zelfdoding	5.021	9,8
Andere niet gespecifieerde opzettelijke blootstelling	736	1,4
Misbruik	447	0,9
Pestgedrag	211	0,4
Accidentele blootstellingen	44.004	86,2
<i>Therapeutische vergissing</i>	12.795	25,1
Overdosis	5.325	10,4
Verkeerd product	2.478	4,9
Bijwerkingen	1.045	2,0
Andere therapeutische fout	946	1,9
Tijdschema	870	1,7
Verkeerde patiënt	867	1,7
Verkeerde weg	597	1,2
Vervaldatum	246	0,5
Ander therapeutisch probleem (geen vergissing)	209	0,4
Interactie van geneesmiddelen	126	0,2
Preparaat	86	0,2
<i>Verkeerd gebruik</i>	238	0,5
<i>Andere accidentele blootstelling</i>	30.971	60,7
Andere niet therapeutisch	27.703	54,3
Verontreiniging binnenshuis	1.377	2,7
Beroepsmatig	1.160	2,3
Overgegoten product	484	0,9
Verontreiniging buitenshuis	169	0,3
Borstvoeding	48	0,1
Brand	30	0,1
Niet gespecifieerde blootstellingen	601	1,2
Totaal aantal blootstellingen	51.020	100,0

d. Blootstellingen per categorie producten

Methodiek

In 2018 werd een nieuw systeem van categorisatie in gebruik genomen. Dit hiërarchisch systeem is gebaseerd op het systeem dat gebruikt wordt door het "Toxicological Documentation and Information Network" (TDI) van de Duitse antigifcentra. Er werden enkele extra subcategorieën toegevoegd om de opvolging van specifieke producten te kunnen verzekeren (bijvoorbeeld wascapsules).

Het "European Chemical Agency" (ECHA) publiceerde in maart 2018 een categorisatiesysteem, genaamd het "European Product Categorisation System" (EPCS), meer bepaald voor de gevaarlijke mengsels. Het Duitse systeem werd hiervoor als inspiratiebron gebruikt. De categorieën zijn gebaseerd op het gebruiksprofiel van producten. Ze bevatten geen enkele verwijzing naar de samenstelling, presentatievorm of classificatie van mengsels.

Het Antigifcentrum stelde een tabel op om de door ECHA gebruikte codes om te zetten naar het systeem van het Belgisch Antigifcentrum. Dit zorgt ervoor dat bijna alle omzettingen automatisch gebeuren. Handmatige aanpassingen zijn enkel nodig voor mengsels die behoren tot een subcategorie die specifiek is voor het Belgisch Antigifcentrum.

De producten die het meest betrokken zijn bij ongevallen waarvoor gebeld wordt, behoren tot de volgende categorieën:

- Geneesmiddelen en medische hulpmiddelen
- Chemische producten
- Cosmetica, levensmiddelen, tabaksproducten en producten voor dagelijks gebruik
- Pesticides (biocides en plantbeschermingsproducten)
- Levende organismen (planten, paddenstoelen, micro-organismen).

Het categoriseringssysteem van de agentia is beschikbaar in de verschillende Europese talen.¹⁴

Blootstellingen bij mensen en dieren worden apart besproken. We focussen ons eerst op de blootstellingen bij mensen. Daarna focussen we op blootstellingen bij dieren.

Een agens kan worden toegewezen aan verschillende categorieën (een gebruikscategorie en een substantie, bijvoorbeeld). Voor de biociden betekent dit dat een product soms kan worden toegewezen aan 4 of 5 categorieën. Het gevolg hiervan is dat het aantal gecategoriseerde producten hoger is dan het aantal producten die betrokken waren bij het aantal slachtoffers.

De tabellen geven het aantal blootstellingen bij volwassenen en kinderen per categorie weer. Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling en gezien een aantal producten toegewezen zijn aan meer dan één categorie, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

¹⁴ <https://poisoncentres.echa.europa.eu/nl/eu-product-categorisation-system>

Overzicht van blootstellingen per categorie van producten

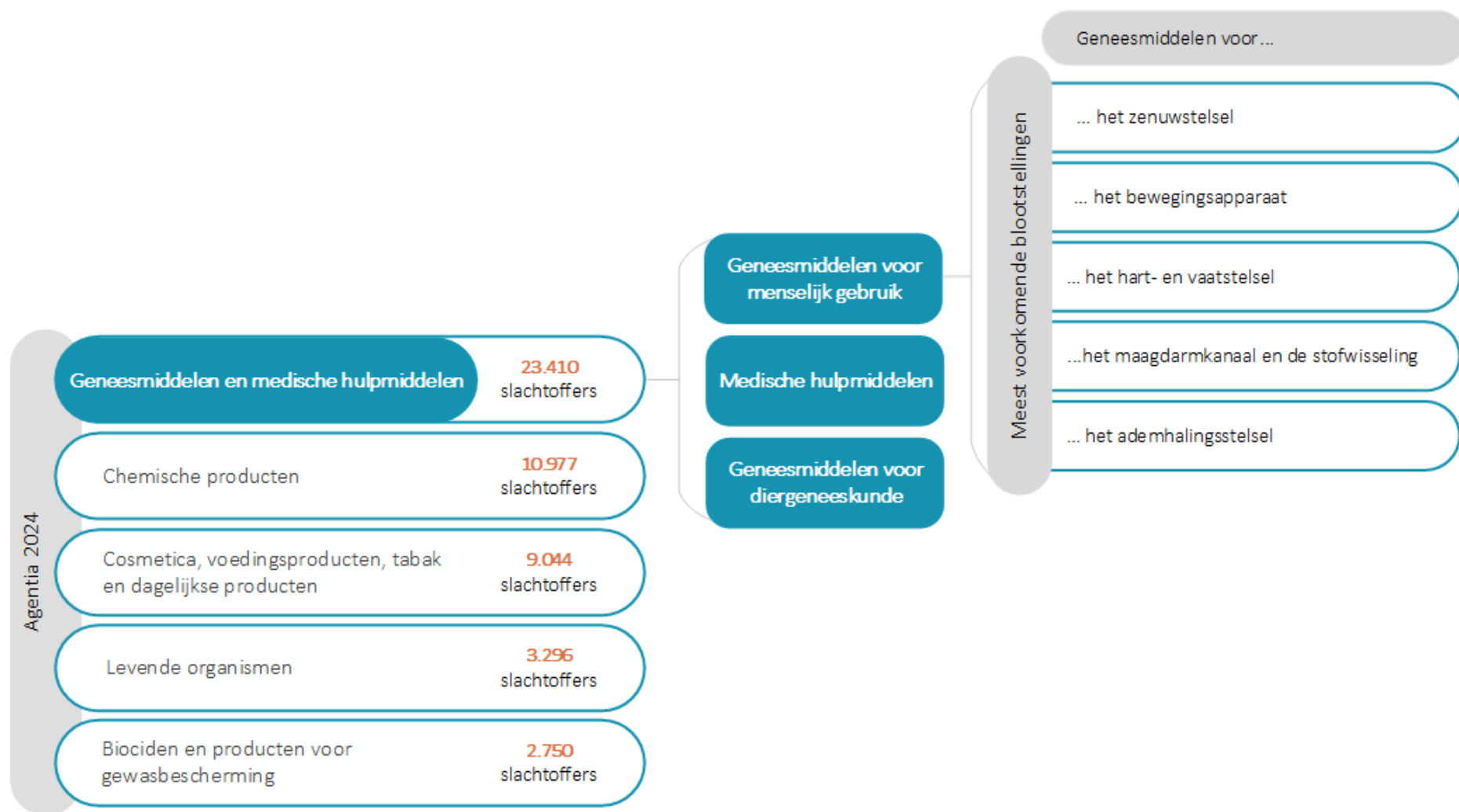
Tabel 9 geeft een overzicht van de **blootstellingen bij mensen** per categorie van producten.

Tabel 9: Overzicht van blootstellingen per categorie van producten (2024)

Agentia	Volwassenen	Kinderen	Leeftijd niet gespecificeerd	Totaal
	N	N	N	N
Geneesmiddelen en medische hulpmiddelen				
Geneesmiddelen voor menselijk gebruik	14.301	7.513	468	22.282
Medische hulpmiddelen	297	277	32	606
Geneesmiddelen voor diergeneeskunde	406	102	3	511
Geneesmiddelen en medische hulpmiddelen - niet gecategoriseerd/onbekend	15	17	1	33
Chemische producten				
Reinigings-, verzorgings- en onderhoudsmiddelen (uitgezonderd biociden)	2.868	1.224	116	4.208
Detergentia en hulpstoffen voor de was of de afwas (uitgezonderd biociden)	566	1.243	90	1.899
Producten voor chemische of technische processen	878	381	44	1.303
Huishoudchemicaliën	1010	193	16	1.219
Verven en coatings (en aanverwante hulpmiddelen)	387	139	12	538
Brandstoffen (en brandstofadditieven)	366	125	12	503
Luchtverfrissers	89	384	21	494
Kleefmiddelen en afdichtingsmiddelen	181	134	14	329
Kunstmateriaal (waaronder chemische producten voor decoratieve doeleinden)	43	211	19	273
Voor de bouw bestemde producten	207	48	5	260
Inkten, toners en aanverwante drukmaterialen	16	173	10	199
Kleurstoffen	9	11	1	21
Chemische producten - niet gecategoriseerd	15	1	-	16
Pyrotechnische producten	8	2	1	11
Cosmetica, voedingsproducten, tabak en dagelijkse producten				
Voedsel en voedsel additieven	2.043	1.508	206	3.757
Cosmetica	818	1602	107	2.527
Producten voor dagelijks gebruik	659	1.657	160	2.476
Tabak producten en elektronische sigaretten/_oplossingen	126	159	4	289

Andere cosmetica, voedingsproducten, tabak en dagelijkse producten		2	-	2
Biociden en producten voor gewasbescherming				
Biociden	1.329	941	105	2.375
Gewasbeschermingsmiddelen (uitgezonderd biociden)	294	66	7	367
Biociden of gewasbeschermingsmiddelen - niet gecategoriseerd/onbekend	7	1	0	8
Andere/onbekende producten				
Drugsmisbruik	409	42	3	454
Borderline producten	106	150	8	264
Producten voor kweken en onderhoud van planten	63	71	4	138
Producten voor dieren	22	39	-	61
Wapens, traangas en zelfverdedigings sprays	35	8	3	46
Levende organismen				
Planten	654	1.412	130	2.196
Dieren	378	198	142	718
Zwammen	120	209	32	361
Bacterie	21	2	1	24
Afval	562	94	21	677
Totaal aantal blootstellingen	29.818	20.578	1.836	52.232
Totaal aantal slachtoffers	28.687	20.503	1.830	51.020

¹Gezien een product kan toegewezen zijn aan meer dan één categorie, valt de totale som van blootstellingen per gecategoriseerde producten (52.232) hoger uit dan het aantal slachtoffers (51.020) waarvan 28.687 volwassenen en 20.503 kinderen.

Er waren in totaal 14.301 volwassenen en 7.513 kinderen die een contact met menselijke medicijnen hebben gehad.

Blootstellingen aan menselijke geneesmiddelen

Voor geneesmiddelen met betrekking tot het zenuwstelsel kreeg het Antigifcentrum het grootste aantal oproepen, zowel bij de volwassenen als bij de kinderen. Zoals te verwachten valt, werd er vaker gebeld voor cardiovasculaire geneesmiddelen voor volwassen slachtoffers in vergelijking met kinderen. Kinderen zijn vaker blootgesteld aan geneesmiddelen voor de luchtwegen.

Er waren in totaal 14.301 volwassenen en 7.513 kinderen die een contact met menselijke medicijnen ('Human Medicines') hebben gehad. Bij 468 slachtoffers was de leeftijd op het moment van de oproep niet gekend. Gezien er meer dan één geneesmiddel kan betrokken zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

Tabel 10 geeft de verdeling van de geneesmiddelen per systeem weer, en dit volgens de Anatomische Therapeutische Chemische Classificatie (ATC).

Tabel 10: Blootstellingen aan menselijke geneesmiddelen (2024)

Anatomisch Therapeutisch Chemisch Classificatie (ATC)	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Zenuwstelsel	7.248	47,0	2.242	28,9	129	26,7	9.619	40,7
Ademhalingsstelsel	1133	7,3	1.367	17,6	55	11,4	2.555	10,8
Bewegingsapparaat	1045	6,8	993	12,8	74	15,3	2.112	8,9
Maagdarmkanaal en stofwisseling	1076	7,0	634	8,2	31	6,4	1.741	7,4
Hart- en vaatstelsel	1.280	8,3	324	4,2	17	3,5	1.621	6,9
Antimicrobiële middelen voor systemisch gebruik	707	4,6	559	7,2	67	13,8	1.333	5,6
Diverse geneesmiddelen	874	5,7	82	1,1	2	0,4	958	4,0
Dermatologische preparaten	434	2,8	446	5,7	32	6,6	912	3,9
Bloed en bloedvormende organen	426	2,8	133	1,7	7	1,4	566	2,4
Systemische hormoonpreparaten, geslachtshormonen uitgezonderd	364	2,4	181	2,3	8	1,7	553	2,3
Urogenitaal stelsel en geslachtshormonen	310	2,0	207	2,7	7	1,4	524	2,2
Zintuiglijke organen	158	1,0	270	3,5	30	6,2	458	1,9
Alternatieve geneeskunde ^{2,3}	89	0,6	189	2,4	16	3,3	294	1,2
Antiparasitaire middelen, insecticiden en insectenwerende middelen	87	0,6	75	1,0	7	1,4	169	0,7
Cytostatica en immunomodulerende middelen	138	0,9	25	0,3	2	0,4	165	0,7
Buitenlandse humane geneesmiddelen	42	0,3	29	0,4		0,0	71	0,3
Niet verder gespecificeerd	7	0,0	1	0,0	-	-	8	0,0
Totaal aantal blootstellingen	15.418	100,0	7.757	100,0	484	100,0	23.659	100,0
Totaal aantal slachtoffers	14.301		7.513		468		22.282	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

²Homeopathie, fytotherapie, aromatherapie en andere alternatieve geneeskunde.

³Extra categorieën gecreëerd door het Antigifcentrum.

Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het zenuwstelsel

Van de oproepen in 2024 waren er in totaal **7.248 volwassenen** en **2.242 kinderen** die een contact hadden met menselijke medicijnen voor het zenuwstelsel. Bij 129 slachtoffers was de leeftijd op het moment van de oproep niet gekend.

Pijnstillers worden onderverdeeld in 3 productgroepen: pijnstillers en koortswerende middelen (79,4%), opiaten (22,1%) en middelen tegen de migraine (1,1%).

Paracetamol was het meest gebruikte koortswerende, pijnstillende middel (93,4%). Tramadol was goed voor meer dan de helft van de opiaten (55,3%), gevolgd door combinaties van opiaten met andere pijnstillers (26,9%) (tramadol en paracetamol, codeïne en paracetamol, of

andere combinaties). Natuurlijke opiumderivaten (oxycodone, dihydrocodeïne, morfine en hydromorfone) vertegenwoordigden 15,7% van de opiaatgroep.

De psycholeptica waren voornamelijk anxiolytica (44,0%), waaronder 97,8% benzodiazepine-derivaten, antipsychotica (41,8%) en hypnotica en kalmeringsmiddelen (20,8%).

In de groep van de psychoanaleptica waren de antidepressiva het meest vertegenwoordigd (82,8%). Bij de antidepressiva maakten selectieve serotonineheropnameremmers (SSRIs) 48,8% uit van alle daaraan gerelateerde oproepen. Andere antidepressiva waarvoor het Antigifcentrum gecontacteerd werd zijn in afnemende volgorde: trazodon, venlafaxine, mirtazapine, duloxetine, bupropion en mianserine. De psychostimulantia die gebruikt worden bij de behandeling van Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD), maakten 15,1% uit. Hier ging het voornamelijk om methylfenidaat (Tabel 11).

Tabel 11: Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het zenuwstelsel (2024)

Zenuwstelsel	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Analgetica ('pijnstillers')	2.217	27,5	1.275	55,7	86	64,7	3.578	34,1
Psycholeptica	3.078	38,1	467	20,4	23	17,3	3.568	34,0
Psychoanaleptica	1.971	24,4	343	15,0	13	9,8	2.327	22,2
Anti-epileptica	527	6,5	149	6,5	8	6,0	684	6,5
Overige middelen voor het zenuwstelsel	138	1,7	23	1,0	2	1,5	163	1,6
Parkinsonmiddelen	117	1,4	18	0,8	1	0,8	136	1,3
Anesthetica	20	0,2	14	0,6		0,0	34	0,3
Niet verder gespecificeerd	1	0,0	-	-	-	-	1	0,0
Totaal aantal blootstellingen	8.069	100,0	2.289	100,0	133	100,0	10.491	100,0
Totaal aantal slachtoffers	7.248		2.242		129		9.619	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers. (2024)

Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het ademhalingsstelsel

De geneesmiddelen voor het ademhalingsstelsel komen op de tweede plaats bij de oproepen voor kinderen. Er waren in totaal **1.133 volwassenen** en **1.367 kinderen** die een contact met menselijke medicijnen voor het ademhalingsstelsel hebben gehad.

Bij 55 slachtoffers was de leeftijd niet gekend op het moment van de oproep.

De eerste groep, antihistaminica voor systemisch gebruik, wordt voorgedaan door de nieuwere generatie middelen (bilastine (18,8%), desloratadine (14,8%), rupatadine (7,3%)) gevolgd door de piperazine derivaten (cetirizine (15,6%) en levocetirizine (10,9%)).

De tweede groep omvat de behandelingen voor astma en COPD. Hieronder vallen de selectieve bèta-2-agonisten, met salbutamol als belangrijkste vertegenwoordiger (25,8%). Daarna volgen de glucocorticoïden, waarbij budesonide (17,2%) het vaakst wordt gebruikt, en vervolgens de anticholinergica, met ipratropium bromide als voornaamste middel (17,0%).

In de groep van de hoest- en verkoudheidsmiddelen waren er twee uitgesproken zwaargewichten: de expectorerende middelen (waarbij hoofdzakelijk mucolytica: acetylcysteïne (17,3%), bromhexine (13,0%) en carbocisteïne (4,3%)) en de hoestremmers (o.a. dextromethorfaan (29,1%), codeïne (7,2%)).

Bij de neuspreparaten zagen we voornamelijk middelen voor lokaal gebruik in de neus. De meest gebruikte waren de sympathicomimetica, zoals oxymetazoline (19,0%), gevolgd door corticosteroïden zoals mometason (14,0%) en combinaties met prednisolon (5,6%) (Tabel 12).

Tabel 12: Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het ademhalingsstelsel (2024)

Ademhalingsstelsel	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Antihistaminica voor systemisch gebruik	329	28,6	430	31,3	5	9,1	764	29,6
Middelen voor obstructieve aandoeningen van de luchtwegen	226	19,7	337	24,5	19	34,5	582	22,6
Hoest- en verkoudheidsmiddelen	225	19,6	286	20,8	14	25,5	525	20,3
Neuspreparaten	177	15,4	251	18,3	15	27,3	443	17,2
Orofaryngeale middelen	192	16,7	68	4,9	2	3,6	262	10,2
Overige middelen voor het ademhalingsstelsel	1,0	0,1	3	0,2	-	-	4	0,2
Totaal aantal blootstellingen¹	1.150	100,0	1.375	100,0	55	100,0	2.580	100,0
Totaal aantal slachtoffers	1133		1.367		55		2.555	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het bewegingsapparaat

Er waren in totaal **1.045 volwassenen** en **993 kinderen** die een contact met menselijke **medicijnen voor het bewegingsapparaat** (skelet, bindweefsel, gewrichten en spieren) hebben gehad (Tabel 13). Bij 74 slachtoffers was de leeftijd niet gekend.

De overgrote meerderheid van agentia betrokken bij het spierstelsel vallen binnen de groep van de anti-inflammatoire middelen. De grootste vertegenwoordiger binnen de totale groep was ibuprofen (82,4%), van verre gevolgd door diclofenac (8,3%).

Tabel 13: Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het bewegingsapparaat (2024)

Bewegingsapparaat	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Anti-inflammatoire en antireumatische middelen	848	80,3	876	88,2	70	94,6	1.794	84,5
Lokale middelen bij spier- en gewrichtspijn	88	8,3	86	8,7	3	4,1	177	8,3
Spijrelaxantia	56	5,3	17	1,7	0	0,0	73	3,4
Jichtmiddelen	32	3,0	13	1,3	1	1,4	46	2,2
Middelen voor de behandeling van beenderziekten	31	2,9	1	0,1	0	0,0	32	1,5
Niet verder gespecificeerd	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,0
Totaal aantal blootstellingen¹	1.056	100,0	993	100,0	74	100,0	2.123	100,0
Totaal aantal slachtoffers	1045		993		74		2.112	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het maagdarmkanaal en de stofwisseling

In totaal zagen we **1.076 volwassenen** en **634 kinderen** met een blootstelling aan een menselijk geneesmiddel voor het maagdarmkanaal en stofwisseling. Bij 31 slachtoffers was de leeftijd niet gekend.

De belangrijkste groep geneesmiddelen betrof middelen bij aandoeningen die verband houden met maagzuur. Deze groep omvat behandelingen voor maag- en darmzweren en refluxziekten (91,4%). Binnen deze categorie werden vooral protonpompremmers voorgeschreven, met als meest gebruikte middelen: pantoprazol (41,5%), omeprazol (28,2%), esomeprazol (10,7%) en lansoprazol (1,6%).

De groep geneesmiddelen voor functionele gastro-intestinale aandoeningen bestaat uit drie hoofdgroepen: propulsiva (48,9%) (met voornamelijk domperidone (30,4%) en metoclopramide (14,8%); belladonna-derivaten (31,7%) (waarbij butylscopolamine (29,6%); functionele aandoening (20,4%) (o.a. otilonium bromide (10,5%)).

De derde groep zijn de antidiabetische middelen. Hier zien we 2 grote groepen nl. de orale suikerverlagers (78,5%) (voornamelijk de groep van biguanides met metformine (47,0%)) en de insuline-preparaten (21,8%) (Tabel 14).

Tabel 14: Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het maagdarmkanaal en stofwisseling (2024)

Maagdarmkanaal en stofwisseling	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Middelen bij aandoeningen die verband houden met maagzuur	230	21,0	149	23,2	4	12,9	383	21,7
Middelen bij functionele gastro-intestinale aandoeningen	189	17,3	176	27,4	7	22,6	372	21,0
Antidiabetische middelen	317	28,9	43	6,7	2	6,5	362	20,5
Vitaminen	93	8,5	101	15,7	5	16,1	199	11,3
Antidiarrhoica, anti-inflammatoire/antimicrobiele darmmiddelen	63	5,8	74	11,5	6	19,4	143	8,1
Middelen tegen constipatie	69	6,3	46	7,2	4	12,9	119	6,7
Stomatologische preparaten	87	7,9	24	3,7	3	9,7	114	6,4
Mineraalsupplementen	33	3,0	8	1,2	0	0,0	41	2,3
Anti-emetica en middelen tegen nausea	1	0,1	12	1,9	0	0,0	13	0,7
Middelen tegen obesitas, dieetproducten uitgezonderd	6	0,5	2	0,3	0	0,0	8	0,5
Gal- en levertherapeutica	2	0,2	3	0,5	0	0,0	5	0,3
Digestiva, enzymen inbegrepen	3	0,3	1	0,2	0	0,0	4	0,2
Overige preparaten i.v.m. maagdarmkanaal en stofwisseling	2	0,2	2	0,3	0	0,0	4	0,2
Anabole stoffen voor systemisch gebruik	0	0,0	1	0,2	0	0,0	1	0,1
Totaal aantal blootstellingen¹	1.095	100,0	642	100,0	31	100,0	1.768	100,0
Totaal aantal slachtoffers	1.076		634		31		1.741	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers

Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het hart- en vaatstelsel

Volwassenen worden meer blootgesteld dan kinderen aan geneesmiddelen voor het hart- en vaatstelsel. We zagen 1.280 volwassen slachtoffers en 324 kinderen voor het jaar 2024. Bij 17 slachtoffers was de leeftijd niet gekend.

Ongeveer één derde van de blootstellingen kan worden toegeschreven aan de groep van de beta-blokkers. Het zijn voornamelijk de cardioselectieve blokkers met o.a. bisoprolol (49,2%) en nebivolol (14,4%) die betrokken waren, gevolgd door de niet-cardioselectieve zoals propranolol (16,4%) en sotalol (4,2%).

Voor de groep van geneesmiddelen die aangrijpen op het RAS-systeem zien we een onderverdeling in 4 hoofdgroepen: de standaard ACE-inhibitoren (25,1%) (met perindopril (17,4%), ramipril (5,2%) en lisinopril (1,9%) als top drie); de combinaties van ACE-inhibitoren (28,8%) (met calciumkanaalblokkers (11,6%), diuretica (7,3%) en andere combinaties (10,0%)); de angiotensine II-antagonisten (23,2%) (met olmesartan (10,6%), losartan (6,9%) en candesartan (2,3%) als top drie); de combinaties met angiotensie II-antagonisten (23,2%) (met calciumkanaalblokkers (9,8%), diuretica (8,5%), en andere combinaties (5,0%)).

De derde groep, hypolipemiërende middelen, hebben een invloed op het cholesterol- en vetniveau. We zagen hoofdzakelijk (55,0%) de aanwezigheid van statines (met rosuvastatin (23,5%), atorvastatin (18,8%), simvastatin (11,9%), en pravastatin (1,9%) (Tabel 15).

Tabel 15: Blootstellingen aan geneesmiddelen voor het hart- en vaatstelsel (2024)

Hart- en vaatstelsel	Volwassenen		Kinderen		leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Beta-blokkers	431	30,4	109	32,5	3	13,6	543	30,6
Middelen ingrijpend op het renine-angiotensinesysteem	397	28,0	80	23,9	5	22,7	482	27,1
Hypolipemiërende middelen	211	14,9	42	12,5	7	31,8	260	14,6
Calciumantagonisten	140	9,9	32	9,6	0	0,0	172	9,7
Cardiaca	115	8,1	28	8,4	3	13,6	146	8,2
Diuretica	60	4,2	9	2,7	1	4,5	70	3,9
Vasoprotectiva	38	2,7	20	6,0	0	0,0	58	3,3
Antihypertensiva	24	1,7	15	4,5	2	9,1	41	2,3
Perifere vasodilatantia	4	0,3	0	0,0	0	0,0	4	0,2
Niet verder gespecificeerd	0	0,0	0	0,0	1	4,5	1	0,1
Totaal aantal blootstellingen	1.420	100,0	335	100,0	22	100,0	1.777	100,0
Totaal aantal slachtoffers	1.280		324		17		1.621	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers

De top 10 humane geneesmiddelen met de hoogst aantal blootstellingen in 2024

Tabel 16 geeft de top 10 van de humane geneesmiddelen weer, waarbij het aantal blootstellingen aan een bepaalde ATC-code wordt geteld.

In 2024 werden 2.508 blootstellingen aan paracetamol geregistreerd, een stijging ten opzichte van 2.206 in 2023. Het aantal blootstellingen aan ibuprofen nam eveneens toe, van 1.434 in 2023 naar 1.479 in 2024 (Tabel 16).

Tabel 16: De 10 humane geneesmiddelen met het hoogste aantal blootstellingen in 2024

Menselijke geneesmiddelen	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Paracetamol	2.508	11,3
Ibuprofen	1.479	6,6
Alprazolam	585	2,6
Trazodone	493	2,2
Tramadol	436	2,0
Lorazepam	391	1,8
Quetiapine	388	1,7
Levothyroxine	371	1,7
Escitalopram	368	1,7
Diazepam	342	1,5
Totaal top 10	7.361	33,0
Totaal aantal blootstellingen in 2024	22.282	66,1

Tabel 17 geeft de top 10 van de humane geneesmiddelen weer bij contacten bij kinderen, waarbij het aantal blootstellingen aan een bepaalde ATC-code wordt geteld.

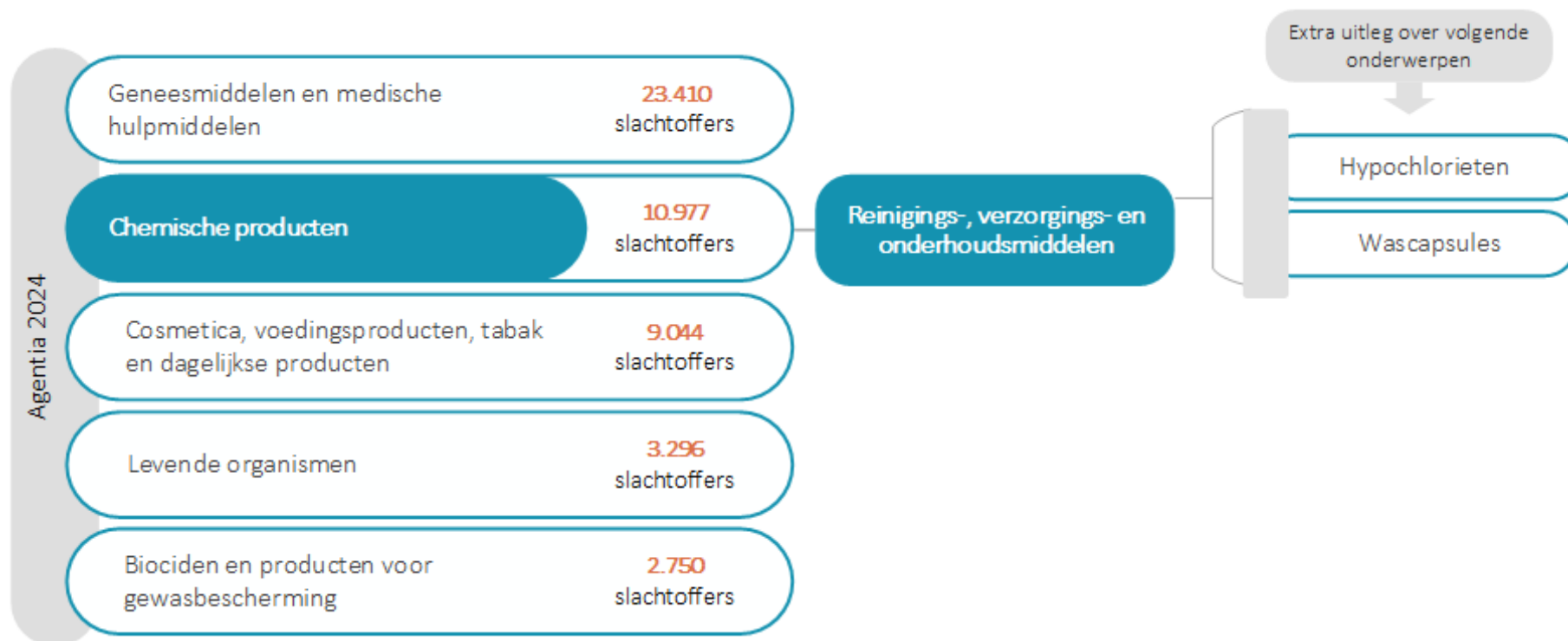
Tabel 17: De 10 humane geneesmiddelen met het hoogste aantal blootstellingen in 2024: kinderen

Menselijke geneesmiddelen	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Paracetamol	1.253	14,8
Ibuprofen	917	10,8
Amoxicilline	193	2,3
Methylphenidate	142	1,7
Azithromycine	141	1,7
Salbutamol	139	1,6
Levothyroxine	130	1,5
Risperidone	118	1,4
Homeopathie	109	1,3
Colecalciferol (Vit. D3)	91	1,1
Totaal top 10	3.233	43,0
Totaal aantal blootstellingen in 2024	7.513	100,0

Tabel 18 geeft de top 10 van de humane geneesmiddelen weer bij contacten bij volwassenen, waarbij het aantal blootstellingen aan een bepaalde ATC-code wordt geteld.

Tabel 18: De 10 humane geneesmiddelen met het hoogste aantal blootstellingen in 2024: volwassenen

Menselijke geneesmiddelen	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Paracetamol	1.254	9,1
Ibuprofen	562	4,1
Alprazolam	524	3,8
Trazodone	425	3,1
Quetiapine	355	2,6
Tramadol	352	2,5
Lorazepam	332	2,4
Escitalopram	321	2,3
Diazepam	317	2,3
Levothyroxine	241	1,7
Totaal top 10	4.683	32,8
Totaal aantal blootstellingen in 2024	14.301	100,0

Blootstellingen aan chemische producten

Er waren in totaal 6.359 volwassenen en 4.258 kinderen die blootgesteld zijn aan chemische producten. Bij 360 slachtoffers was de leeftijd niet gekend. Reinigings-, verzorgings- en onderhoudsmiddelen vertegenwoordigden 37,3% van de blootstellingen aan chemische producten bij mensen (Tabel 19).

Tabel 19: Blootstellingen aan chemische producten (2024)

Chemische producten	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Reinigings-, verzorgings- en onderhoudsmiddelen (uitgezonderd biociden)	2.868	43,2	1.224	28,7	116	32,1	4.208	37,3
Detergentia en hulpstoffen voor de was of de afwas (uitgezonderd biociden)	566	8,5	1243	29,1	90	24,9	1.899	16,8
Producten voor chemische of technische processen	878	13,2	381	8,9	44	12,2	1.303	11,6
Huishoudchemicaliën	1010	15,2	193	4,5	16	4,4	1.219	10,8
Verven en coatings (en aanverwante hulpmiddelen)	387	5,8	139	3,3	12	3,3	538	4,8
Brandstoffen (en brandstofadditieven)	366	5,5	125	2,9	12	3,3	503	4,5
Luchtverfrissers	89	1,3	384	9,0	21	5,8	494	4,4
Kleefmiddelen en afdichtingsmiddelen	181	2,7	134	3,1	14	3,9	329	2,9
Kunstmateriaal (waaronder chemische producten voor decoratieve doeleinden)	43	0,6	211	4,9	19	5,3	273	2,4
Voor de bouw bestemde producten	207	3,1	48	1,1	5	1,4	260	2,3
Inkten, toners en aanverwante drukmaterialen	16	0,2	173	4,1	10	2,8	199	1,8
Kleurstoffen	9	0,1	11	0,3	1	0,3	21	0,2
Chemische producten - niet ingedeeld	15	0,2	1	0,0	0	0,0	16	0,1
Pyrotechnische producten	8	0,1	2	0,0	1	0,3	11	0,1
Onbekend	1	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,0
Totaal aantal blootstellingen	6.644	100	4.269	100	361	100	11.274	100
Totaal aantal slachtoffers	6.359		4.258		360		10.977	

¹ Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

De top 10 chemische producten met het hoogste aantal blootstellingen in 2024

Tabel 20 geeft de **top 10 van de chemische producten** weer, waarbij het aantal blootstellingen aan een categorie werden geteld.

Het aantal blootstellingen aan chemische producten daalde van 11.071 in 2023 naar 10.977 in 2024, een afname van 0,8%. De blootstellingen aan javel namen sterker af: van 724 in 2023 naar 604 in 2024, een daling van 16,6%. (Tabel 20).

Tabel 20: De 10 chemische producten met het hoogst aantal blootstellingen in 2024

Chemische producten	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Javel	862	7,9
Azijn (huishoud)	499	4,5
Allesreiniger	350	3,2
Handafwasmiddelen	338	3,1
Luchtverfrisser (continue vrijgave)	302	2,8
Ontkalker voor keukenapparatuur	282	2,6
Vaatwascapsule (vloeibaar/vast)	261	2,4
Natriumhypochlorietoplossing	261	2,4
Reagentia en laboratoriumchemicaliën	248	2,3
Ammoniak (huishoud)	233	2,1
Totaal top 10	3.636	33,1
Totaal aantal blootstellingen in 2024	10.977	100,0

Tabel 21 geeft de top 10 van de chemische producten weer bij contacten bij kinderen, waarbij het aantal blootstellingen aan een categorie werden geteld.

Tabel 21: De 10 chemische producten met de meeste blootstellingen bij kinderen in 2024

Chemische producten	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Luchtverfrisser (continue vrijgave)	269	5,8
Vaatwastabletten (vloeibaar + vast)	212	4,5
Wasmachine capsule (vloeibaar)	203	4,3
Silicagel	195	4,2
Handafwasmiddelen	181	3,9
Toiletblok	177	3,8
Allesreiniger	175	3,7
Schrijf- en tekeninkten	125	2,7
Hobbyverf	117	2,5
Vaatwastabletten (unidosis)	115	2,5
Totaal top 10	1.769	37,8
Totaal aantal blootstellingen in 2024	4.678	100,0

Tabel 22 geeft de top 10 van de chemische producten weer bij contacten bij volwassenen, waarbij het aantal blootstellingen aan een categorie werden geteld.

Tabel 22: De 10 chemische producten met de meeste blootstellingen bij volwassenen in 2024

Chemische producten	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Javel	707	11,2
Azijn (huishoud)	385	6,1
Ontkalker voor keukenapparatuur	255	4,1
Ammoniak (huishoud)	222	3,5
Allesreiniger	174	2,8
Handafwasmiddelen	157	2,5
Reagentia en laboratory chemicals	155	2,5
Andere producten voor chemische en technische processen	146	2,3
Benzine	130	2,1
Ontstopper, basisch	127	2,0
Totaal top 10	2.458	39,0
Totaal aantal blootstellingen in 2024	6.296	100,0

In 2024 zagen we **2.868 volwassenen** die in contact zijn gekomen met een **reinigingsmiddel** en **1.224 kinderen**. Bij 116 slachtoffers was de leeftijd niet gekend (Tabel 23).

Blootstellingen aan reinigings-, verzorgings- en onderhoudsmiddelen

Binnen de eerste groep, bleekmiddelen voor reinigings- of wasdoeleinden, vinden we de blootstellingen aan Javel terug (hypochloriet-oplossingen). Andere huishoudelijke middelen kunnen echter ook hypochloriet bevatten, waaronder toiletreinigers¹, allesreinigers¹ en ontstoppers¹ (Tabel 23).

Tabel 23: Blootstellingen aan reinigings-, verzorgings- en onderhoudsmiddelen (2024)

Reinigingsmiddelen	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Bleekmiddelen voor reinigings- of wasdoeleinden	839	28,0	178	14,4	13	11,2	1.030	23,7
Ontkalkingsmiddelen	534	17,8	92	7,5	5	4,3	631	14,5
Niet-schurende reinigers voor algemeen (of multifunctioneel) gebruik ¹	296	9,9	209	16,9	27	23,3	532	12,2
Badkamer- en toiletreinigings-/verzorgingsmiddelen ¹	153	5,1	280	22,7	16	13,8	449	10,3
Producten voor het reinigen van de afvoer ¹	359	12,0	58	4,7	7	6,0	424	9,8
Keuken- en aanverwante reinigingsmiddelen (uitgezonderd biociden)	173	5,8	66	5,3	8	6,9	247	5,7
Andere reinigings-, verzorgings- en onderhoudsmiddelen (uitgezonderd biociden)	100	3,3	38	3,1	10	8,6	148	3,4
Reinigings- en verzorgingsproducten voor voertuigen (alle types)	99	3,3	34	2,8	4	3,4	137	3,2
Industriële reinigings-producten	96	3,2	7	0,6	0	0,0	103	2,4
Reinigings- en verzorgingsproducten voor textiel en leder (waaronder schoeisel)	31	1,0	58	4,7	5	4,3	94	2,2
Vloerreinigings-, verzorgings- en onderhoudsmiddelen (uitgezonderd steen en tegels)	50	1,7	36	2,9	6	5,2	92	2,1
Reinigingsmiddelen voor glas/ruiten/spiegels (uitgezonderd autovoorruiten)	34	1,1	54	4,4	4	3,4	92	2,1
Niet verder gespecificeerd	62	2,1	19	1,5	2	1,7	83	1,9
Steen-, tegel- en voegreinigings-/verzorgingsmiddelen	51	1,7	13	1,1	1	0,9	65	1,5
Schurende reinigingsmiddelen	34	1,1	23	1,9	3	2,6	60	1,4
Reinigers voor specifieke persoonlijke voorwerpen	32	1,1	27	2,2	1	0,9	60	1,4
Zeep (non-cosmetic)	22	0,7	27	2,2	2	1,7	51	1,2
Tapijt- en stofferingsproducten	8	0,3	7	0,6	1	0,9	16	0,4
Reinigingsmiddelen voor het reinigen van open haarden en het verwijderen van rookhars	9	0,3	4	0,3	0	0,0	13	0,3
Reinigings-/verzorgingsmiddelen voor interieurmeubelen (uitgezonderd leder en stoffering)	4	0,1	3	0,2	1	0,9	8	0,2
Reinigers voor buiten (uitgezonderd steen, beton en soortgelijke oppervlakken)	7	0,2	1	0,1	0	0,0	8	0,2
Totaal aantal blootstellingen	2.993	100,0	1.234	100,0	116	100,0	4.343	100,0
Totaal aantal slachtoffers	2.868		1.224		116		4.208	

Hypochlorieten

Het aantal oproepen over hypochlorieten blijft opvallend stabiel over de jaren.

Het aantal oproepen bleef, net zoals het jaar voordien, vrij stabiel. Het hoogste aantal werd opnieuw geregistreerd tijdens de zomermaanden, een patroon dat ook in 2022 en 2023 zichtbaar was. Sinds de Covid-periode lijkt het gebruik van hypochlorieten populairder en beter ingeburgerd, waardoor de kennis over correct gebruik is

toegenomen. Het aantal ongevallen door overmatig of onoordeelkundig gebruik ligt hierdoor lager en volgt nu eerder een normaal gebruikspatroon.

Specifiek voor deze groep producten is het mengen van hypochlorietoplossingen met een zuur een vaak voorkomend ongeval. Het gebeurt bijvoorbeeld bij het reinigen van de toiletpot met hypochloriet gelijktijdig met een zure ontkalker, waardoor er chloordampen vrijkomen. Anderzijds kan bij een geconcentreerde oplossing soms chloordamp vrijkomen zonder dat het bleekwater met een ander product werd gemengd. Deze ongevallen worden als een aparte categorie beschouwd. Ook ongevallen met verschillende agentia die ook chloorgasdampen geven, zijn hieronder geklasseerd.

Het aantal blootstellingen per type hypochlorietproduct is weergegeven in Tabel 24.

Tabel 24: Blootstellingen aan hypochlorieten in 2024

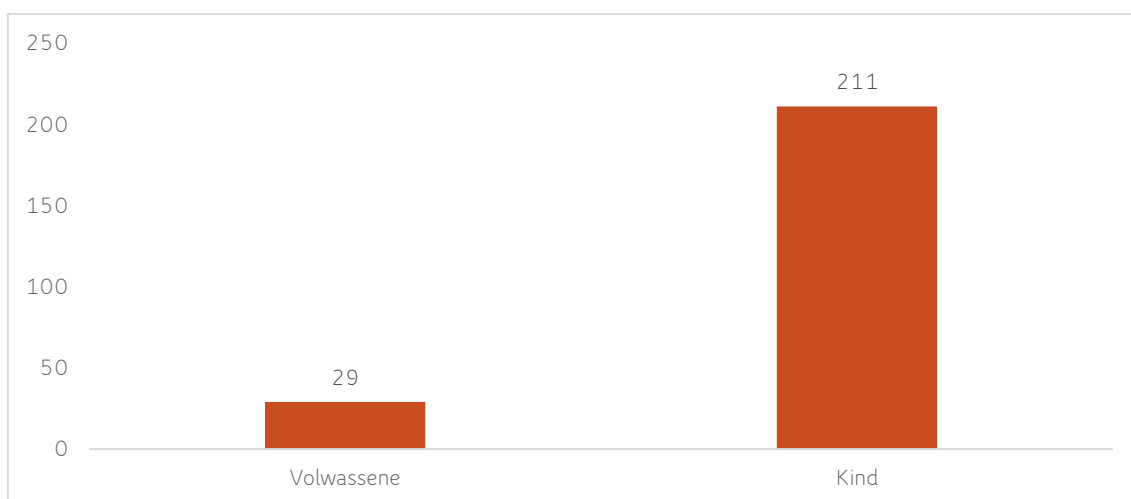
Product	Volwassenen		Kinderen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Hypochlorieten (non biocides)	801	49,0	177	41,8	978	47,5
Hypochlorietoplossingen <5%	472	28,9	115	27,2	587	28,5
Hypochlorietoplossingen niet gespecificeerd	259	15,8	45	10,6	304	14,8
Chloortabletten	23	1,4	8	1,9	31	1,5
Hypochlorietoplossingen >5%	47	2,9	9	2,1	56	2,7
Vrijkomen chloorgasdampen?	157	9,6	10	2,4	167	8,1
Biocides type 2	552	33,7	180	42,6	732	35,6
Allerlei	413	25,2	112	26,5	525	25,5
Zwembad	139	8,5	68	16,1	207	10,1
Huishoudproducten met hypochloriet	126	7,7	56	13,2	182	8,8
Ontstoppers met hypochloriet	43	2,6	7	1,7	50	2,4
Toiletreinigers	54	3,3	40	9,5	94	4,6
Allesreinigers	29	2,0	9	2,0	38	1,8
TOTAAL	1.636	100,0	423	100,0	2.059	100,0

Wascapsules ("Laundry washing machine unidose (liquid) (liquid/powder) (powder) capsules")

In 2024 ontving het Antigifcentrum 254 oproepen, met 240 slachtoffers, blootgesteld aan wascapsules. **De meerderheid van de blootstellingen kwamen voor bij kinderen (87,9% ; 211).** Voornamelijk kinderen tussen 1 en 4 jaar zijn een risicogroep (87.9% ; 211) (zie Figuur 19).

Daarnaast ontving het Antigifcentrum 14 oproepen voor dierlijke slachtoffers¹⁵.

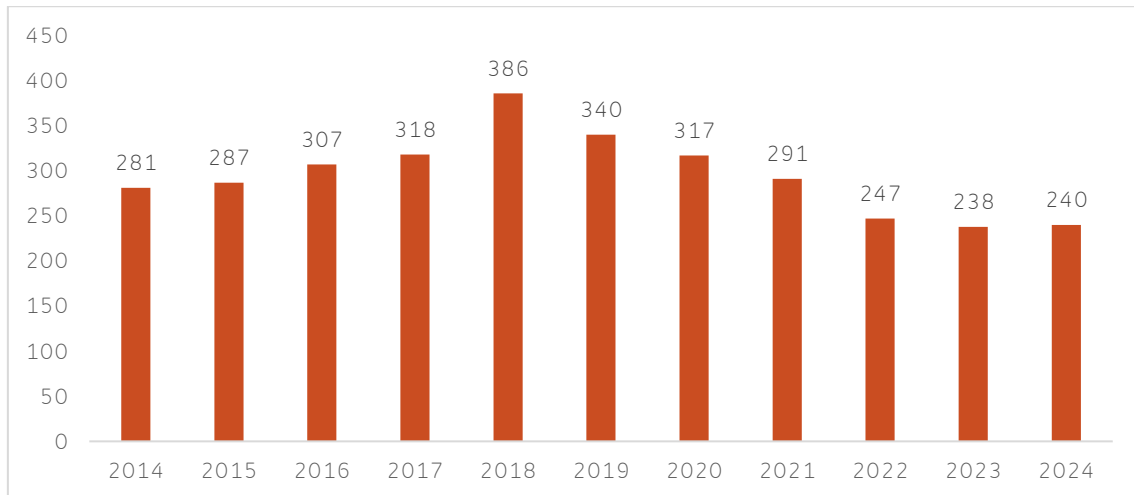

Figuur 19: Leeftijd slachtoffers blootstelling wascapsules (2024)

Figuur 20 toont de evolutie van het aantal slachtoffers over een periode van 10 jaar. Tot en met 2018 is een geleidelijke stijging van het aantal blootstellingen waarneembaar. Het aantal slachtoffers bereikte een hoogtepunt in 2018 (n=386). In de daaropvolgende jaren daalden de oproepen licht (2019=340; 2020=317; 2021=291; 2022=247; 2023=238; 2024=240). Deze lichte daling van de cijfers is mogelijks het gevolg van de aanpassing in de CLP-reglementering (1 juni 2015) die bijkomende voorschriften oplegde aan producenten om het risico op ongevallen te beperken. Deze voorschriften verplichtten de industrie om wascapsules in een ondoorzichtige, moeilijk te openen verpakking op de markt te brengen. Ook preventieve

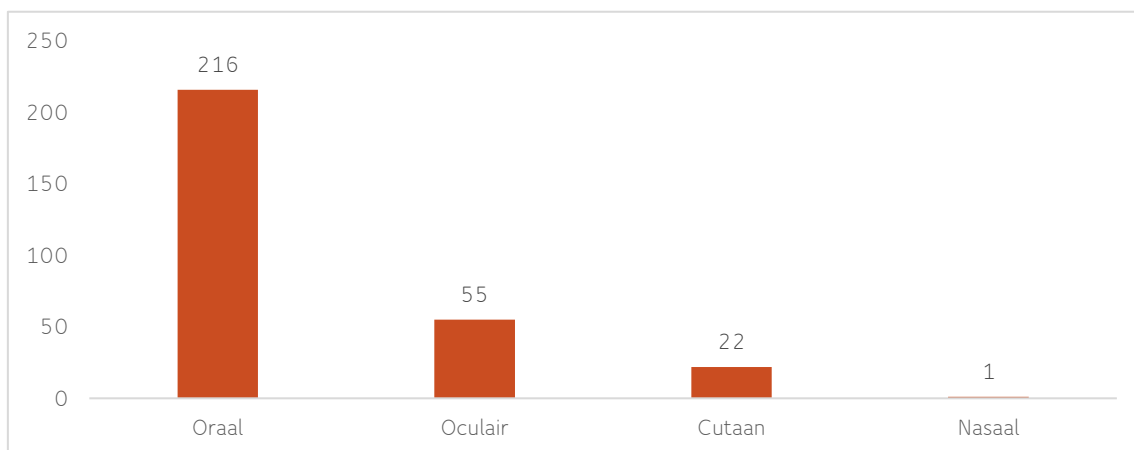
¹⁵ Cases met betrekking tot dieren worden niet opgenomen in het rapport betreffende wascapsules.

boodschappen, zoals waarschuwingen bij reclamespotjes op televisie, hebben mogelijks een rol gespeeld in de daling van de cijfers.

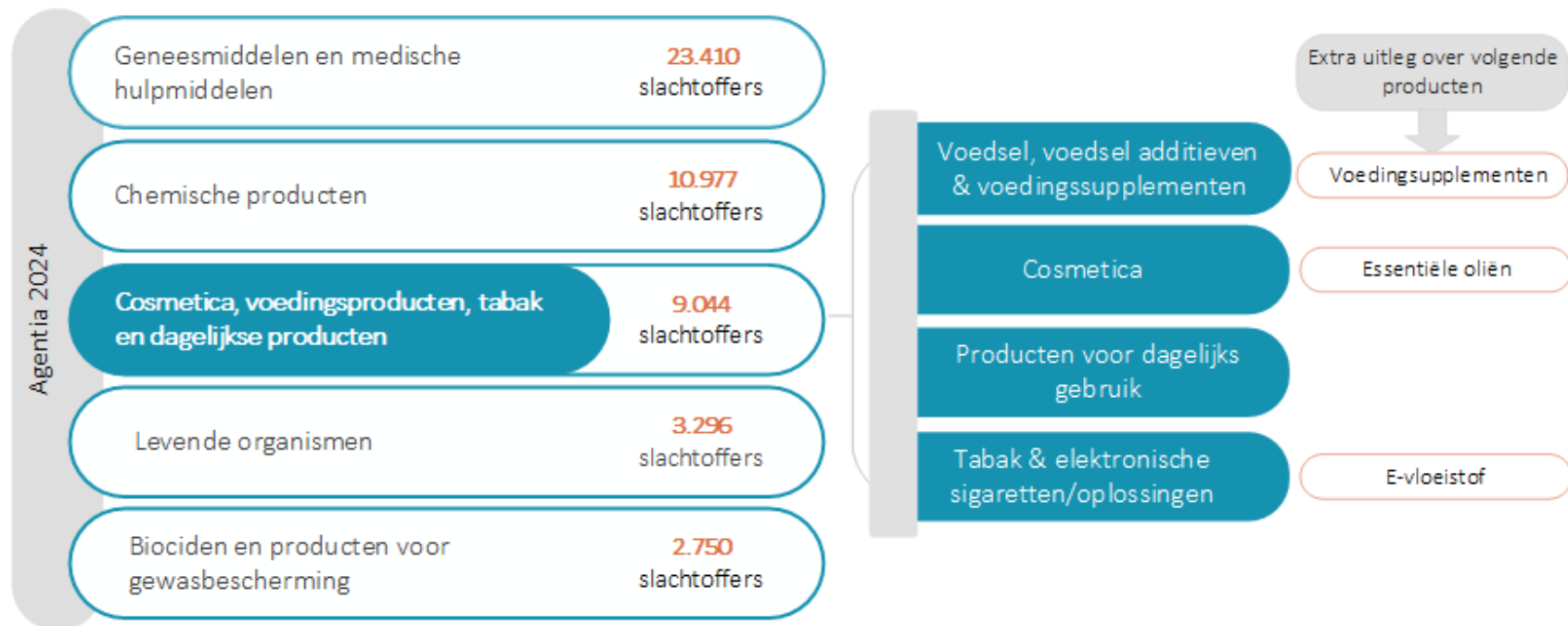

Figuur 20: Aantal humane slachtoffers wascapsules (2014 - 2024)

De blootstelling vond meestal plaats via de mond (73.5%; 216), gevolgd door blootstelling via het oog (18.7%; 55) en in mindere mate op de huid (7,5%) en via de neus (0.3%) (zie Figuur 21). Van de 240 blootstellingen was de overgrote meerderheid, namelijk 229, accidenteel (95,4%). Bij de kinderen waren er in 53,6% (n=113) van de gevallen symptomen, bij de volwassenen vertoonde 30,8% (n=12) symptomen. Er werd slechts één ernstig geval vastgesteld bij een kind. Volgens de moeder had het kind drie capsules vloeibaar wasmiddel gegeten en vertoonde het keelpijn/irritatie in de keel op het moment van de oproep.

Figuur 21: Blootstellingsweg van wascapsules (2024)

Blootstellingen aan cosmetica, levensmiddelen, tabak en dagelijkse producten

Er zijn in totaal 3.642 volwassenen en 4.925 kinderen die blootgesteld waren aan cosmetica, levensmiddelen, tabak en dagelijkse producten (Tabel 25). Bij 477 slachtoffers is de leeftijd niet gekend.

In de groep levensmiddelen en levensmiddelenadditieven vormden voedingssupplementen (31,1%) en alcoholische dranken (17,4%) de meerderheid van de agentia.

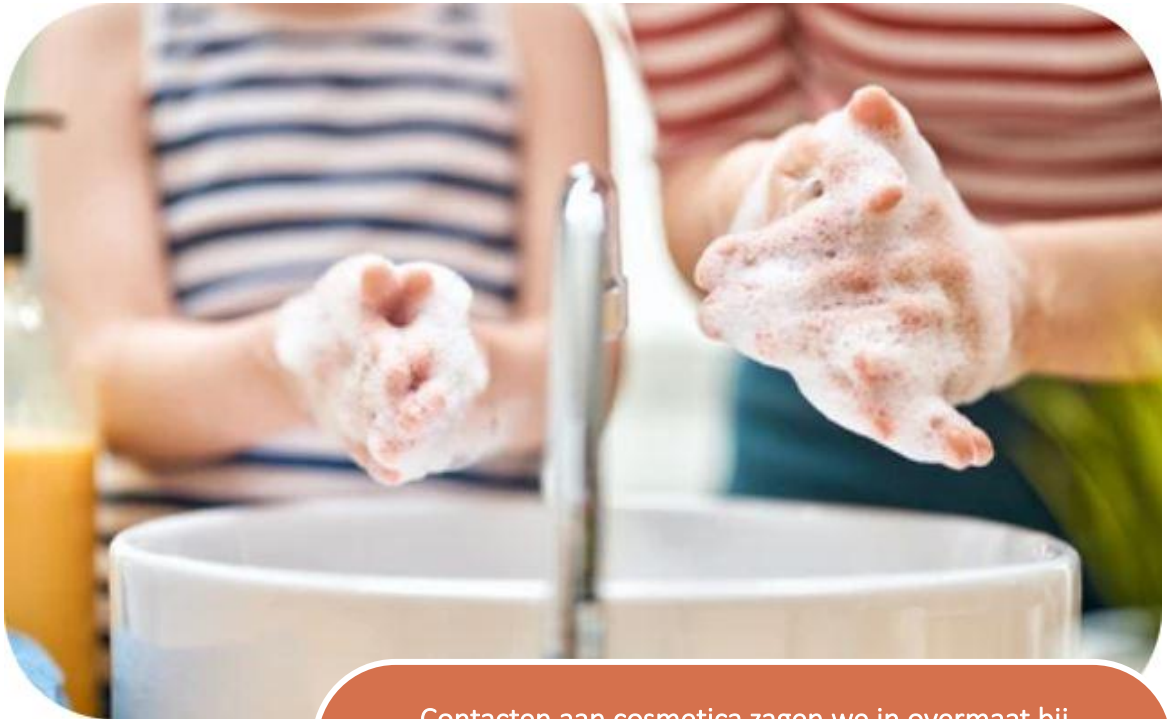
Cosmetica zijn ingedeeld volgens de categorieën die zijn toegewezen in de Cosmetic Products Notification Portal (CPNP). In Tabel 28 wordt hiervan een overzicht gegeven.

De derde groep, producten voor dagelijks gebruik, is door het Antigifcentrum zelf aangemaakt en bestaat uit een mix van categorieën waaronder we o.a. essentiële oliën (29,6%) en speelgoed (29,5%) terugvinden.

Tabel 25: Blootstellingen aan cosmetica, levensmiddelen, tabaksproducten en andere (2024)

Cosmetica, voedingsproducten, tabak en dagelijkse producten	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Voedsel en voedsel additieven, waaronder supplementen	2.043	56,0	1.508	30,6	206	43,2	3.757	41,5
Cosmetica	818	22,4	1.602	32,5	107	22,4	2.527	27,9
Producten voor dagelijks gebruik	659	18,1	1.657	33,6	160	33,5	2.476	27,4
Tabak producten en elektronische sigaretten/oplossingen	126	3,5	159	3,2	4	0,8	289	3,2
Niet verder gespecificeerde cosmetica, voedingsproducten, tabak en dagelijkse producten	1	0,0	2	0,0	0,0	0,0	3	0,0
Totaal aantal blootstellingen	3.647	100,0	4.928	100,0	477	100,0	9.052	100,0
Totaal aantal slachtoffers	3.642		4.925		477		9.044	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

Contacten aan cosmetica zagen we in overmaat bij kinderen. Voor het jaar 2024 waren er **1.602** kinderen betrokken bij contacten aan cosmetica en **818 volwassenen**. Bij 107 slachtoffers was de leeftijd niet gespecificeerd (Tabel 26).

De twee grootste groepen waren de huidreinigingsproducten (o.a. bad en douche producten, huidzeep) en de huidverzorgingsproducten (o.a. huidcrème, zalf voor luierswissel,...) (Tabel 27).

Cosmetica

Tabel 26: Blootstellingen aan cosmetica (2024)

Cosmetica	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Huidproducten								
Huidreinigingsproducten	191	22,5	336	21,0	23	21,5	550	21,5
Huidverzorgingsproducten	103	12,1	393	24,5	24	22,4	520	20,3
Parfums	91	10,7	184	11,5	4	3,7	279	10,9
Correctie van lichaamsgeur en/of transpiratie	44	5,2	63	3,9	4	3,7	111	4,3
Zonneproducten en zelfbruiners	9	1,1	30	1,9	5	4,7	44	1,7
Make-up-producten	13	1,5	28	1,7	2	1,9	43	1,7
Scheerproducten	13	1,5	15	0,9	2	1,9	30	1,2
Andere huidproducten	3	0,4	18	1,1	1	0,9	22	0,9
Producten voor het verwijderen van lichaamshaar	11	1,3	4	0,2	0	0,0	15	0,6
Niet verder gespecificeerd	4	0,5	1	0,1	0	0,0	5	0,2
Producten voor het bleken van lichaamshaar	1	0,1	3	0,2	0	0,0	4	0,2
Haar- en hoofdhuidproducten								
Producten voor haren- en hoofdhuidverzorging en- reiniging	69	8,1	149	9,3	8	7,5	226	8,8
Haarkleurproducten	26	3,1	15	0,9	0	0,0	41	1,6
Haarstylingproducten	13	1,5	24	1,5	3	2,8	40	1,6
Niet verder gespecificeerd	7	0,8	23	1,4	3	2,8	33	1,3
Producten voor mondhygiëne								
Tandverzorgingsproducten	23	2,7	120	7,5	7	6,5	150	5,9
Mondwater/mondspray	118	13,9	26	1,6	1	0,9	145	5,7
Tandblekers	6	0,7	0	0,0	1	0,9	7	0,3
Niet verder gespecificeerd	1	0,1	1	0,1	0	0,0	2	0,1
Andere producten voor mondhygiëne	0	0,0	1	0,1	0	0,0	1	0,0
Producten voor mondhygiëne								
Nagellak- en nagellakremoverproducten	71	8,4	128	8,0	14	13,1	213	8,3
Nagelverzorgings/nagelversterkingsproducten	8	0,9	20	1,2	2	1,9	30	1,2
Nagellijm	15	1,8	8	0,5	1	0,9	24	0,9
Niet verder gespecificeerd	2	0,2	8	0,5	2	1,9	12	0,5
Andere nagel- en nagelriemproducten	2	0,2	2	0,1	0	0,0	4	0,2
Nagellijmremoverproducten	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,0
Cosmetica, zonder verder detail	3	0,4	2	0,1	0	0,0	5	0,2
Andere cosmeticaproducten	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,0
Totaal aantal blootstellingen	849	100,0	1.603	100,0	107	100,0	2.559	100,0
Totaal aantal slachtoffers	818		1.602		107		2.527	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

Tabel 27 geeft de **top 10 van de cosmeticaproducten** weer, waarbij het aantal blootstellingen aan een bepaalde categorie werden geteld.

Tabel 27: De top 10 cosmeticaproducten met de meeste blootstellingen in 2024

Cosmetica	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Huidzeep	503	19,9
Lichaamsverzorging	405	16,0
Parfum	279	11,0
Shampoo	182	7,2
Mondwater	144	5,7
Nagellakverwijderaar	141	5,6
Tandpasta	136	5,4
Deodorant	93	3,7
Zonneproducten en zelfbruiners	44	1,7
Haarkleuring	41	1,6
Totaal top 10	1.968	77,9
Totaal aantal blootstellingen in 2024	2.527	100,0

Tabel 28 geeft de top 10 van de cosmeticaproducten weer bij contacten bij kinderen, waarbij het aantal blootstellingen aan een bepaalde categorie werd geteld. Kinderen werden in 2024 (332) iets meer blootgesteld aan huidzeep dan in 2023 (237). Dit is nog steeds lager dan het aantal blootstellingen in 2021 (431) en 2022 (356).

Tabel 28: De 10 cosmeticaproducten met de meeste blootstellingen in 2024: kinderen

Cosmetica	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Lichaamsverzorging	334	19,1
Huidzeep	332	19,0
Parfum	199	11,4
Shampoo	126	7,2
Tandpasta	123	7,0
Nagellakverwijderaar	84	4,8
Deodorant	59	3,4
Lipverzorging	49	2,8
Nagellak	48	2,7
Zonneproducten en zelfbruiners	35	2,0
Totaal top 10	1.389	79,4
Totaal aantal blootstellingen in 2024	1.749	100,0

Tabel 29 geeft de top 10 van de cosmeticaproducten weer bij contacten bij volwassenen, waarbij het aantal blootstellingen aan een bepaalde categorie werden geteld. Ook bij volwassenen zien we in 2024 een lichte stijging van het aantal blootstellingen aan huidzeep.

Tabel 29: De 10 cosmeticaproducten met het hoogst aantal blootstellingen in 2024: volwassenen

Cosmetica	Aantal blootstellingen in 2024	
	N	%
Huidzeep	171	22,0
Mondwater	116	14,9
Parfum	80	10,3
Lichaamsverzorging	71	9,1
Nagellakverwijderaar	57	7,3
Shampoo	56	7,2
Deodorant	34	4,4
Haarkleuring	26	3,3
Tandpasta	13	1,7
Nagellijm	13	1,7
Totaal top 10	637	81,9
Totaal aantal blootstellingen in 2024	778	100,0

Essentiële oliën

De ernst van een vergiftiging door essentiële oliën hangt af van de aard van de blootstelling (inname, oogcontact,...), het type olie, de ingenomen hoeveelheid,...

Bepaalde essentiële oliën kunnen ook bewustzijnsverlies, convulsies (stuipen) of ademhalingsproblemen veroorzaken. In uitzonderlijke gevallen kan er een aantasting van de lever of de nieren voorkomen. Om deze reden worden blootstellingen aan essentiële oliën met bijzondere aandacht opgevolgd.

Het aantal blootstellingen per type essentiële olie is weergegeven in Tabel 30.

Tabel 30: Blootstellingen aan essentiële oliën in 2024

Type essentiële oliën	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Niet gespecificeerd	78	25,3	82	19,9	1	5,9	161	21,8
Mengsels	50	16,2	95	23,1	8	47,1	153	20,8
Lavendel	30	9,7	67	16,3	3	17,6	100	13,6
Eucalyptus	43	14,0	52	12,6	0	0,0	95	12,9
Theeboom	35	11,4	27	6,6	2	11,8	64	8,7
Munt	13	4,2	23	5,6	1	5,9	37	5,0
Kamfer (Ravintsara)	13	4,2	22	5,3	0	0,0	35	4,7
Citronella	13	4,2	17	4,1	0	0,0	30	4,1
Wintergroen (Gaultherie)	15	4,9	10	2,4	0	0,0	25	3,4
Kruidnagel	9	2,9	4	1,0	1	5,9	14	1,9
Limoen	4	1,3	5	1,2	1	5,9	10	1,4
Kaneel	2	0,6	7	1,7	0	0,0	9	1,2
Helichrysum immortelle	2	0,6	0	0,0	0	0,0	2	0,3
Niaouli	1	0,3	1	0,2	0	0,0	2	0,3
Totaal aantal blootstellingen	308	100,0	412	100,0	17	100,0	737	100,0
Totaal aantal slachtoffers	306		410		17		733	

Voeding, voedseladditieven en voedingssupplementen

Voedingssupplementen

De grote meerderheid van oproepen voor voedingssupplementen zijn voor blootstellingen aan **vitamines en mineralen**, met de **vitamine D supplementen** als absolute uitschieter, vooral bij kinderen. Deze blootstellingen zijn gelukkig zeer zelden gevaarlijk.

Kinderen worden het vaakst blootgesteld aan vitamines die genomen worden als voedingssupplementen. Vitamine D is hierbij de uitschieter bij uitstek. Bij volwassenen zijn er meer blootstellingen aan voedingssupplementen die beloven de gezondheid of de slaap te verbeteren. Blootstellingen aan voedingssupplementen die beloven het lichaam te stimuleren of te versterken of voor cosmetische doeleinden genomen worden, komen minder voor. Het aantal blootstellingen per type voedingssupplement is weergegeven in Tabel 31.

Tabel 31: Oproepen voor blootstellingen aan voedingssupplementen in 2024

Type claim	Volwassenen		Kinderen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Vitamine D gebruikt als supplement	30	11,9	371	41,6	440	33,7
Vitamines en/of mineralen gebruikt als supplement	64	25,3	297	33,3	410	31,4
Gezondheids promotie	136	15,3	136	15,3	314	24,1
Slaap en/of welbevinden verbeteren	66	26,1	55	6,2	141	10,8
Libido verhogen, gewichtsverlies en tonica	22	8,7	18	2,0	46	3,5
Verouderingsverschijnselen tegengaan	10	4,0	14	1,6	28	2,1
Totaal	253	100,0	891	100,0	1304	100,0

Tabaksproducten (Tobacco products, electronic cigarettes/mixtures and smokeless tobacco products)

E-vloeistof

In 2024 vonden de **meeste blootstellingen (50,4%) plaats bij volwassenen**. Hierbij ging het in 88,1% van de blootstellingen om een product met nicotine (Tabel 32).

Oproepen met betrekking tot kinderen vormden in 2024 49,6% van alle oproepen. Van deze kinderen had 79,3% een product met nicotine gebruikt (zie tabel 32), wat wijst op een duidelijke daling van blootstellingen aan nicotineproducten bij kinderen ten opzichte van 2023 (98,3%).

Tabel 32: Blootstellingen aan tabaksproducten (2024)

Product	Volwassenen		Kinderen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Met nicotine	52	88,1	46	79,3	98	83,8
Zonder nicotine	4	6,8	6	10,3	10	8,5
Niet gespecificeerd	3	5,1	6	10,3	9	7,7
Totaal aantal blootstellingen	59	100,0	58	100,0	117	100,0

De orale blootstelling is de meest voorkomende blootstellingsweg bij kinderen, gevolgd door inademing (tabel 33). Bij volwassenen is orale blootstelling ook de meest voorkomende blootstellingsroute. Per geval zijn meerdere blootstellingsroutes mogelijk.

Tabel 33: Blootstellingsweg in functie van de leeftijd (2024)

Blootstellingsweg	Kinderen		Volwassenen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Oraal/Oromucosaal	40	70,2	36	61,0	76	65,5
Inhalatie	14	24,6	9	15,3	23	19,8
Oculair	0	0,0	8	13,6	8	6,9
Cutaan	0	0,0	3	5,1	3	2,6
Nasaal	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Andere	1	1,8	1	1,7	2	1,7
Totaal	57	100,0	59	100,0	116	100,0

In Tabel 34 worden de omstandigheden van de blootstelling weergegeven. Bij volwassenen was de blootstelling in de meerderheid van de gevallen accidenteel (74,6%) maar er werden ook zes gevallen met een intentie tot zelfdoding gerapporteerd aan het Antigifcentrum. Alle blootstellingen bij kinderen waren accidenteel, buiten één geval waarbij de reden onbekend was.

Tabel 34: Aantal en % slachtoffers in functie van de omstandigheden en in functie van de leeftijd (2024)

Omstandigheden	Volwassenen		Kinderen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Accidenteel	45	74,6	57	98,3	102	86,3
Andere accidentele blootstelling	33	55,9	57	98,3	90	76,9
Overdosis	7	11,9	0	0,0	7	6,0
Fout product	3	5,1	0	0,0	3	2,6
Interactie - medicamenteus	1	1,7	0	0,0	1	0,9
Intentioneel	12	20,3	0	0,0	12	10,3
Zelfdodingspoging	6	10,2	0	0,0	6	5,1
Misbruik	2	3,4	0	0,0	2	1,7
Kwadaardig gedrag	4	6,8	0	0,0	4	3,4
Onbekend	2	3,4	1	1,7	3	2,6
Totaal	59	100,0	58	100,0	117	100,0

Planten blijven de grootste groep binnen deze categorie, gevolgd door dieren, schimmels (waaronder paddenstoelen) en bacteriën.

Blootstellingen aan levende organismen (Living organisms')

Planten blijven de grootste groep, gevolgd door dieren, zwammen (waaronder paddenstoelen) en bacteriën. Bij blootstellingen aan dieren ('Animalia') ging het bijna in alle gevallen om (vermeende) insectenbeten. Het exacte aantal slachtoffers is niet altijd gekend. De meeste blootstellingen aan bacteriën kwamen vooral in de zomermaanden voor en waren meestal blootstellingen aan cyanobacteriën (blauwalgen). Deze verdeling is weergegeven in Tabel 35.

Tabel 35: Oproepen voor blootstellingen aan levende organismen in 2024

Levende organismen	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Planten	654	55,8	1.412	77,5	130	42,6	2.196	66,6
Dieren	378	32,2	198	10,9	142	46,6	718	21,8
Zwammen	120	10,2	209	11,5	32	10,5	361	10,9
Bacteriën	21	1,8	2	0,1	1	0,3	24	0,7
Totaal aantal slachtoffers	1.173	100,0	1.821	100,0	305	100,0	3.299	100,0
Totaal aantal slachtoffers	1.173		1.819		304		3.296	

Blootstellingen aan plantengeslachten en paddenstoelen

Het eigenlijke aantal blootstellingen aan planten is anders dan het aantal oproepen. Dit is omdat één geval aanleiding kan geven tot meerdere oproepen of er meerdere blootstellingen per oproep kunnen zijn. De 10 plantengeslachten met het hoogst aantal blootstellingen is weergegeven in Tabel 36.

Tabel 36: De 10 plantengeslachten met het hoogst aantal blootstellingen 2024

Plantengeslacht	Aantal blootstellingen	
	N	%
Ongeïdentificeerde plant	139	6,3
Monstera	90	4,1
Taxus	78	3,6
Aronskelk	71	3,2
Lelietje-van-dalen (Convallaria)	63	2,9
Prunus	61	2,8
Wolfsmelk	60	2,7
Berenklauw	41	1,9
Stinkende gouwe	39	1,8
Ficus	39	1,8
Totaal blootstellingen top 10	681	31,0
Totaal aantal blootstellingen 2024	2.196	100,0

Bij de paddenstoelen is het eigenlijke aantal blootstellingen lager dan het aantal oproepen. In meer dan de helft van de oproepen was de identiteit van de paddenstoel niet gekend.

Een 100% correcte top tien maken van blootstellingen aan paddenstoelen is niet haalbaar om verschillende redenen. Niet alle paddenstoelen konden geïdentificeerd worden; ofwel was de blootstelling niet risicovol genoeg om een identificatie door een mycoloog te verzoeken, of konden niet alle oproepen voor blootstellingen aan elkaar gelinkt worden, of waren niet alle paddenstoelen gekend in het categorisatiesysteem.

Tabel 37 dient dus met de grootste voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden aangezien vele paddenstoelen (217) bij de oproep onbekend waren.

Tabel 37: De 10 paddenstoelen met het hoogst aantal blootstellingen in 2024

Paddenstoel		Aantal blootstellingen	
		N	%
Vezelkop NOS	<i>Inocybe</i>	12	3,3
Vliegenschwam	<i>Amanita muscaria</i>	10	2,8
Puntig kaalkopje	<i>Psilocybe</i>	9	2,5
Conocybe	<i>Conocybe</i>	8	2,2
Gewone zwavelkop	<i>Hypholoma fasciculare</i>	8	2,2
Broze zeggezwam	<i>Psathyrella</i>	8	2,2
Eekhoorntjesbrood	<i>Boletus</i>	7	1,9
Geschubde inktzwam	<i>Coprinus</i>	7	1,9
Aardappelbovist	<i>Scleroderma</i>	7	1,9
Lakzwam	<i>Laccaria</i>	5	1,4
Totaal blootstellingen top 10		81	22,4
Totaal aantal blootstellingen 2024		361	100,0

Blootstellingen aan biociden en gewasbeschermingsmiddelen

Het overgrote deel van blootstellingen aan deze groep wordt ingenomen door biociden (86,3%) (Tabel 38).

Tabel 38: Blootstellingen aan biociden en gewasbeschermingsmiddelen (2024)

Biociden en producten voor gewasbescherming	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Biociden	1.329	81,5	941	93,4	105	93,8	2.371	86,3
Gewasbeschermingsmiddelen ¹	294	18,1	66	6,5	7	6,3	367	13,4
Niet gecategoriseerde biocide of gewasbeschermingsmiddel	7	0,4	1	0,1	0	0,0	8	0,3
Totaal aantal blootstellingen	1.630	100,0	1.008	100,0	112	100,0	2.750	100,0
Totaal aantal slachtoffers	1.630		1.008		112		2.750	

¹Uitgezonderd biociden

Biociden ('Biocidal products')

Er zijn in totaal 1.329 volwassenen en 941 kinderen voor wie het Antigifcentrum werd gecontacteerd omwille van een blootstelling aan biociden. Bij 105 slachtoffers was de leeftijd niet gekend.

Tabel 39 geeft de onderverdeling van de biociden per type weer. Het merendeel van de agentia waren desinfectiemiddelen en algiciden die niet rechtstreeks op mens of dier mogen worden gebruikt (Type 2) (31,4%). Als tweede groep zagen we de insecticiden voor huishoudelijk gebruik (Type 18), gevolgd door de biociden voor menselijke hygiëne (Type 1) (37,1%). In Type 2 bevinden zich de schimmelvlekkenreinigers en de producten voor de behandeling van zwembadwater op basis van chloor. Ongevallen met biociden van Type 2 doen zich voornamelijk voor bij volwassenen en zijn het gevolg van fouten in de behandeling.

Deze cijfers verschillen met vorige jaarverslagen van 2020 en 2021 waarin een grote toename aan blootstellingen aan type 1 biociden te wijten was aan een reactie op de COVID-19-pandemie. Het wijdverspreide gebruik en de aanwezigheid in het straatbeeld hebben tot meer blootstellingen geleid. In 2022, 2023 en 2024 keerde het aantal blootstellingen aan biociden (voornamelijk type 1 en type 2) terug naar het niveau van voor de COVID-19 pandemie. Het aantal blootstellingen in 2019 (2.702) was iets hoger dan het aantal blootstellingen in 2023 (2.555).

De groep biociden die van het buitenland komen is een categorie die door het Antigifcentrum werd gecreëerd. Indien het biocide erkend is binnen Europa, wordt zowel deze groep als de officiële classificatie toegevoegd. Dit zorgt er wel voor dat het aantal blootstellingen iets hoger uitvalt, aangezien 1 agens dan vb. én een buitenlands biocide is én een Type 1-classificatie heeft.

Er waren in totaal **1.329** volwassenen en **941** kinderen voor wie het Antigifcentrum werd gecontacteerd omwille van een **blootstelling aan biociden**. Bij 105 slachtoffers was de leeftijd niet gespecificeerd.

Tabel 39: Blootstellingen aan biociden (2024)

Biociden	Volwassenen		Kinderen		Leeftijd niet gespecificeerd		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Desinfectiemiddelen en algiciden die niet rechtstreeks op mens of dier worden gebruikt	581	39,7	175	17,8	46	41,8	802	31,4
Insecticiden, acariciden en producten voor de bestrijding van andere geleedpotigen (uitgezonderd equivalente producten wanneer deze als pesticiden worden gebruikt)	260	17,8	224	22,8	26	23,6	510	20,0
Biociden voor menselijke hygiëne	224	15,3	209	21,3	4	3,6	437	17,1
Rodenticiden (uitgezonderd gewasbeschermingsmiddelen)	133	9,1	145	14,8	12	10,9	290	11,4
Afweermiddelen en lokstoffen	51	3,5	183	18,6	16	14,5	250	9,8
Biociden voor de sector voeding en diervoeders	86	5,9	30	3,1	2	1,8	118	4,6
Houtconserveringsmiddelen	48	3,3	3	0,3	1	0,9	52	2,0
Conserveringsmiddelen voor bouwmaterialen	32	2,2	2	0,2	0	0,0	34	1,3
Buitenlandse biociden	20	1,4	9	0,9	2	1,8	31	1,2
Biociden voor veterinaire hygiëne	10	0,7	2	0,2	1	0,9	13	0,5
Biociden voor drinkwater	6	0,4	1	0,1	0	0,0	7	0,3
Conserveringsmiddelen voor vloeistofkoelings- en verwerkingsystemen	5	0,3	0	0,0	0	0,0	5	0,2
Aangroeiwerende middelen	4	0,3	0	0,0	0	0,0	4	0,2
Slimiciden	2	0,1	0	0,0	0	0,0	2	0,1
Totaal aantal blootstellingen	1.462	100,0	983	100,0	110	100,0	2.555	100,0
Totaal aantal slachtoffers	1.329		941		105		2.375	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit dan het aantal slachtoffers.

²Niet bestemd voor rechtstreeks gebruik op mens of dier

³Met uitzondering van producten die als pesticide worden gebruikt

⁴Categorie aangemaakt door het Antigifcentrum

Drugs

Tabel 40 geeft de top 10 van blootstellingen aan illegale drugs weer. Deze gegevens liggen in de lijn van de voorgaande jaren.

Tabel 40: De 10 illegale drugs met de meeste blootstellingen in 2024

Illegale drug	Aantal blootstellingen 2024	
	N	%
Natuurlijke cannabinoïdes	76	16,7
Cocaïne	60	13,2
Amfetamines en pyrrolidines	56	12,3
Ongespecificeerde drug	39	8,6
Vluchtige nitrieten (poppers)	36	7,9
Dissociatiemiddelen (ketamine, ...)	33	7,3
Lachgas	31	6,8
Cathinonen en Pyrrolidinofenonen (designer drugs)	20	4,4
Synthetische cannabinoïden	15	3,3
Benzodiazepines	8	1,8
Totaal top 10	374	82,4
Totaal aantal blootstellingen 2024	454	100,0

e. Dodelijke slachtoffers bij mensen

Er werd één overlijden gemeld bij het centrum. Het betrof een zwangere vrouw van 2 maanden die sinds het begin van de week verkouden was en door de arts Dexarhinospray (tramazoline, alfa-sympathicomimeticum) voorgeschreven kreeg. Ongeveer 24 uur na het gebruik van de spray trad er bloedverlies op en werd een miskraam vastgesteld (mors in utero). Het overlijden van de foetus werd vastgesteld vóór het contact met het centrum. Volgens de beschikbare richtlijnen en literatuur (Lareb, 2017; Richtlijnendatabase) is er bij normaal gebruik van Dexarhinospray geen bekend verhoogd risico op aangeboren afwijkingen, maar wordt kortdurend gebruik geadviseerd.

Follow-up onderzoeken

Er werden in 2024 171 follow-ups aangevraagd¹⁶, 27 daarvan waren succesvol.

De agentia waarvoor een follow-up succesvol was, zijn weergegeven in Tabel 41.

Tabel 41: Follow-ups verworven door het Antigifcentrum in 2024 per type agens

Type agens	Aantal follow-ups verworven	
	N	%
Biociden	14	51,9
Humaan geneesmiddel	7	25,9
Andere	2	7,4
Plant	1	3,7
Dierlijk geneesmiddel	1	3,7
Totaal	27	100,0

¹⁶ Hier worden enkel de follow-ups weergegeven die buiten de scope van lopende projecten vallen (zoals biocidenrapport, gewasbeschermingsmiddelen enzovoort) en succesvol waren.

Ook dierenvrienden kunnen bij het Antigifcentrum terecht. In 2024 ontving het Antigifcentrum **7.564 oproepen** voor **7.836 dieren**.

2.3.1.2 Blootstellingen bij dieren

In 2024 ontving het Antigifcentrum 7.564 oproepen voor 7.836 dieren. Deze oproepen kwamen in 27,0% van dierenartsen. **Het ging hierbij vooral om huisdieren: honden (80,2%) en katten (16,6%).**

Tabel 42 geeft de verdeling weer van de betrokken agentia bij vergiftigingen van dieren. Geneesmiddelen en cosmetica zijn de twee vaakst voorkomende oorzaken van vergiftigingen bij dieren. Dit in tegenstelling tot vorig jaar, waarbij blootstellingen aan biociden nog op de tweede plaats stonden.

Sinds 2010 worden de gevallen waarbij diergeneesmiddelen betrokken zijn, doorgegeven aan het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).

Tabel 42: Algemeen overzicht blootstellingen bij dieren per agentia (2024)

Agentia	Totaal	
	N	%
Geneesmiddelen en medische hulpmiddelen	2.452	31,1
Geneesmiddelen voor menselijk gebruik	1.955	24,8
Geneesmiddelen voor diergeneeskunde	450	5,7
Medische hulpmiddelen	50	0,6
Cosmetica, voedingsproducten, tabak en dagelijkse producten	1.857	23,5
Voedsel en voedsel additieven	1488	18,9
Producten voor dagelijks gebruik	190	2,4
Cosmetica	108	1,4
Tabak producten en elektronische sigaretten/oplossingen	71	0,9
Biociden en producten voor gewasbescherming	1.148	14,5
Biociden	925	11,7
Gewasbeschermingsmiddelen (uitgezonderd biociden)	222	2,8
Onbekend	1	0,0
Chemische producten	778	9,9
Reinigings-, verzorgings- en onderhoudsmiddelen (uitgezonderd biociden)	183	2,3
Producten voor chemische of technische processen	172	2,2

Detergentia en hulpstoffen voor de was of de afwas (uitgezonderd biociden)	104	1,3
Brandstoffen (en brandstofadditieven)	70	0,9
Verven en coatings (en aanverwante hulpmiddelen)	51	0,6
Kleefmiddelen en afdichtingsmiddelen	48	0,6
Voor de bouw bestemde producten	38	0,5
Luchtverfrissers	35	0,4
Huishoudchemicaliën	32	0,4
Kunstmateriaal (waaronder chemische producten voor decoratieve doeleinden)	22	0,3
Inkten, toners en aanverwante drukmaterialen	19	0,2
Pyrotechnische producten	2	0,0
Tattooage inkten	2	0,0
Producten voor kweken en onderhoud van planten	373	4,7
Andere/onbekende producten	116	1,5
Borderline producten	50	0,6
Drugsmisbruik	48	0,6
Producten voor dieren	37	0,5
Wapens, traangas en zelfverdedigings sprays	1	0,0
Levende organismen	1.010	12,8
Planten	833	10,6
Zwammen	78	1,0
Dieren	65	0,8
Blauwalgen	34	0,4
Afval	19	0,2
Totaal aantal blootstellingen	7.892	100,0
Totaal aantal slachtoffers	7.836	

¹Gezien er meer dan één product betrokken kan zijn bij een blootstelling, valt de totale som van blootstellingen hoger uit (7.892) dan het aantal slachtoffers (7.836 dieren).

a. De 10 producten met het hoogste aantal blootstellingen bij dieren in 2024

Tabel 43 geeft 10 producten met het hoogste aantal blootstellingen bij dieren in 2024. Chocolade staat op de eerste plaats en is goed voor 7,1% van de blootstellingen.

Tabel 43: De 10 producten met het hoogste aantal blootstellingen bij dieren in 2024

Product	N	%
Chocolade	557	7,1
Rodenticiden	517	6,6
Bemesting	355	4,5
Fruit, groente of eetbare paddenstoel	334	4,3
Insecticide of ander biocide voor geleedpotigen	165	2,1
Voedingssupplement	134	1,7
Ibuprofen	133	1,7
Slakkenkorrels	119	1,5
Paracetamol	101	1,3
Niet gespecificeerd agens	89	1,1
Totaal top 10	2.504	32,0
Totaal	7.836	100,0

Voedingsmiddelen

Het aantal blootstellingen in de categorie voedsel en voedseladditieven in 2024 (1.488; 18,9%) is met 8,0% gestegen ten opzichte van 2023 (1.378; 17,8%).

In 2024 staat chocolade op de eerste plaats in de top 10 producten met het hoogste aantal blootstellingen en als eerste in de top 10 van producten met voedingsmiddelen.

Chocolade is giftig omwille van de stof *theobromine* aanwezig in cacaobonen. Honden en katten kunnen deze stof moeilijk afbreken. De toxiciteit van chocolade is dus afhankelijk van de concentratie aan cacao: hoe donkerder de chocolade, hoe giftiger.

Er wordt ondertussen verwacht dat het gevaar van chocolade bij diereneigenaars een steeds beter gekend probleem is. De afname van 8,8% (557 gevallen in 2024 tegenover 611 gevallen in 2023) aan blootstellingen doet vermoeden dat sensibilisering van de bevolking effect heeft, al gebeuren er nog steeds veel ongelukken. Verder onderzoek onder de vorm van follow-up is nodig om te bepalen in welke mate deze afname te danken is aan een betere kennis bij de diereneigenaar, dan wel aan voorzichtiger gedrag tijdens manipulatie en/of bewaring van het voedingsmiddel.

In de maanden april en december ontving het Antigifcentrum het grootste aantal oproepen voor chocolade, wat overeenkomt met evenementen zoals Pasen, Sinterklaas en Kerstmis. Het grondig informeren en sensibiliseren van de bevolking, vooral tijdens deze hoogrisicoperiodes, blijft daarom essentieel om het aantal intoxicaties tot een minimum te beperken.

De categorieën 'fruit, groente of eetbare paddenstoel' en 'voedingssupplement' vervolledigen de top drie, zoals in 2023. Intoxicaties met vitamine D werden dit jaar wel opgenomen in de top 10 producten met voedingsmiddelen.

Tabel 44 geeft de top 10 van blootstellingen met producten met voedingsmiddelen bij dieren in 2024 weer.

Tabel 44: Producten met voedingsmiddelen top 10 (2024)

Voedingsmiddel	N	%
Chocolade	557	39,1
Fruit, groente of eetbare paddenstoel	334	23,4
Voedingssupplement	134	9,4
Snoepgoed	72	5,0
Bakkerijproducten	48	3,4
Voeding	41	2,9
Zout, kruiden, soep, saus, salade of proteïneproduct	41	2,9
Koffie	38	2,7
Vitamine D	36	2,5
Vetten en oliën	33	2,3
Totaal top 10	1334	93,5
Totaal	1426	100,0

Biociden en gewasbeschermingsmiddelen

In de categorie van de biociden en gewasbeschermingsmiddelen ('products for protection against and control of microbes and pests') zijn de biociden (80,6%) het vaakst betrokken. Tabel 45 geeft de verdeling van de biociden weer. Er is in 2024 (925; 11.7%) een lichte daling zichtbaar in het aantal blootstellingen van dieren aan biociden ten opzichte van 2023 (935; 12.1%). De categorie 'Insecticiden, acariciden en producten voor de bestrijding van andere geleedpotigen' is het meest verantwoordelijk voor deze stijging (320 in 2023 tegenover 252 in 2024). Rodenticiden blijven elk jaar opnieuw de belangrijkste oorzaak van biocidevergiftiging bij dieren. Honden zijn meestal het slachtoffer (83,4%) en dit hebben ze deels te wijten aan hun nieuwsgierig en vaak gulzig karakter. Rodenticiden worden namelijk vaak op de grond geplaatst en zijn dus makkelijk bereikbaar.

Het merendeel van de diervergiftigingen met rodenticiden betreft een blootstelling aan antistollingsremmers. Dit is logisch te verklaren doordat de meeste rodenticiden op de markt, toegelaten voor publiek gebruik, antistollingsremmers zijn. In 2023 gaat het bij 9,2% over een blootstelling aan een rodenticide op basis van alfa-chloralose¹⁷. Dit is een stijging met 2,4% ten opzichte van 2023 (6.8%). Alfa-chloralose is enkel bestemd voor de bestrijding van muizen, terwijl antistollingsremmers ook gericht zijn op rattenbestrijding. We verwijzen graag naar de website van het Antigifcentrum waar extra informatie over alfa-chloralose te vinden is¹⁸.

Betreffende de blootstellingen aan gewasbeschermingsmiddelen (222) zijn de groepen molluscicides (52,7%) en herbiciden (30,2%) ('herbicides for plant protection, including haulm destructors and moss killers') het vaakst betrokken. Ondanks dat molluscicides slechts 1,55% vertegenwoordigen van het totaal aantal blootstellingen bij dieren, mag dit gering aantal toch niet verwaarloosd worden. Dergelijke vergiftigingen kunnen namelijk tot erge neurologische klachten en in zeldzame gevallen ook tot sterfte leiden.

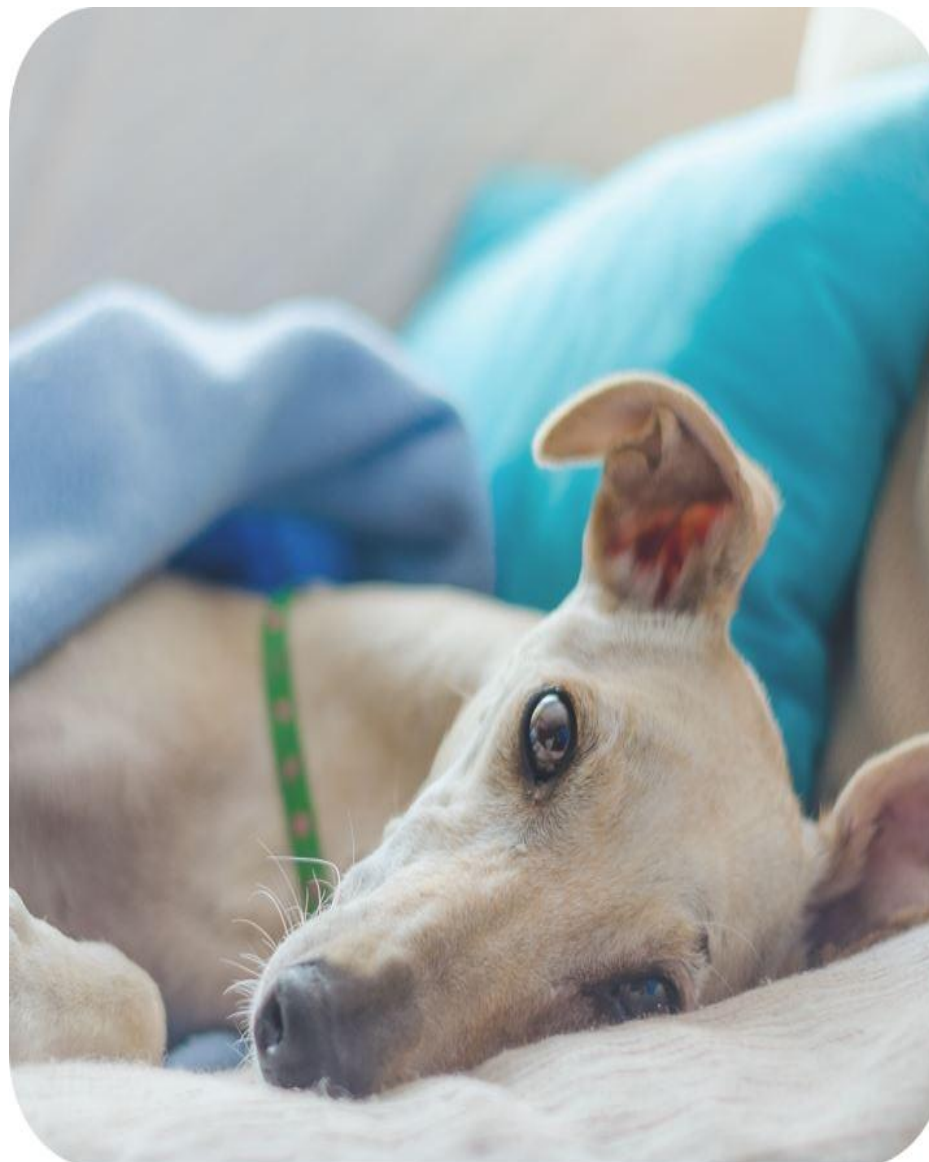
¹⁷ Het Antigifcentrum heeft via het Veterinair Compendium (BCFIVet) een waarschuwing afgegeven aan dierenartsen: (<https://www.vetcompendium.be/fr/node/5389>).

¹⁸ <https://www.antigifcentrum.be/medische-professionals/artikels-voor-dierenartsen/muizenvergif-op-basis-van-alfa-chloralose-bij>

Tabel 45: Biociden blootstellingen bij dieren (2024)

Toegelaten gebruik biocide	Type nummer	N	%
Rodenticiden (uitgezonderd gewasbeschermingsmiddelen)	14	570	60,1
Insecticiden, acariciden en producten voor de bestrijding van andere geleedpotigen	18	252	26,6
Desinfecteermiddelen en algiciden die niet rechtstreeks op mens of dier worden gebruikt	2	66	7,0
Afweermiddelen en lokstoffen	19	24	2,5
Biociden voor de sector voeding en diervoeders	1	11	1,2
Conserveringsmiddelen voor bouwmaterialen	4	9	0,9
Houtconserveringsmiddelen	8	5	0,5
Biociden voor humane hygiëne	10	4	0,4
Buitenlandse biociden	F	4	0,4
Biociden voor veterinaire hygiëne	3	1	0,1
Vezel, leer, rubber en gepolymiseerd materiaal conserveermiddelen	9	1	0,1
Slimiciden	12	1	0,1
Totaal		948	100,0

¹In werkelijkheid zijn er 925 blootstellingen van dieren aan biociden. Biociden kunnen echter meerdere toelatingen hebben en het eigenlijke gebruik is op het moment van de oproep niet altijd gekend. Het eigenlijke aantal biocides met blootstelling (948) valt hierdoor iets hoger uit dan het feitelijk aantal blootstellingen (925).

Bemesting

In de categorie van producten voor kweken en onderhoud van planten ('Products for plant cultivation and care'), heeft bemesting het belangrijkste aandeel (97,8%). Honden zijn ook in deze productcategorie het vaakst voorkomende slachtoffer (95,6%). De uitgestrooide bemesting op grasvelden kan namelijk nog enige tijd aanwezig blijven, wat een risico vormt voor loslopende honden in de tuin. Vanaf de maand maart is er duidelijk een sterke stijging waargenomen in het aantal blootstellingen van dieren aan bemesting en deze piek houdt aan tot en met mei. Daarom is het, net zoals voor chocolade, belangrijk om een seizoensgebonden preventie en sensibilisering van de bevolking te promoten.

Bemesting bevat als hoofdbestanddelen restanten van ricinus-pulp (*Ricinus communis*), cacaodoppen of NPK (stikstof, fosfaten en kalium).

Ricinus-pulp bevat het sterke gif ricine, dat ernstige symptomen en zelfs de dood bij dieren kan veroorzaken wanneer de meststoffen onvoldoende behandeld zijn. Omwille van zijn toxiciteit en van het groot aantal vergiftigingen, zijn meststoffen verrijkt met Ricinuspulp in België niet meer toegelaten sinds 31 oktober 2010. Net zoals chocolade, bevatten meststoffen op basis van cacaodoppen de giftige stof theobromine. NPK-meststoffen zijn gevaarlijk door de aanwezigheid van onder andere nitraten/nitrieten en kalium, die respectievelijk een zuurstoftekort en hartritmestoornissen kunnen veroorzaken

b. Dodelijke slachtoffers bij dieren

Het Antigifcentrum werd 10 maal gebeld voor een levensbedreigende vergiftiging bij dieren (met 14 slachtoffers: drie vogels, zes katten, één kip, drie honden en één varken) op het moment van de oproep.

Enkele voorbeelden van de giftige stoffen die bij deze sterfgevallen betrokken zijn:

- Bij 2 gevallen (4 slachtoffers) behoorde het verantwoordelijk agens tot de groep van chemische producten (exclusief biociden)
- Bij 4 gevallen (4 slachtoffers) was het verantwoordelijk agens niet gekend.
- Bij 1 geval (2 slachtoffers) ging het om een contact met een borderline product.
- Bij 1 geval (2 slachtoffers) ging het om een veterinair geneesmiddel (anti parasitair product).

2.4 Antidota: nationaal expertisecentrum en noodvoorraad

2.4.1 Antidota afgeleverd door het Antigifcentrum in 2024

In 2024 leverde het Antigifcentrum 39 keer een antidotum af voor de behandeling van een acute intoxicatie (zie tabel 46 en figuur 22). De analyse van de afleveringen toont twee duidelijke inzichten.

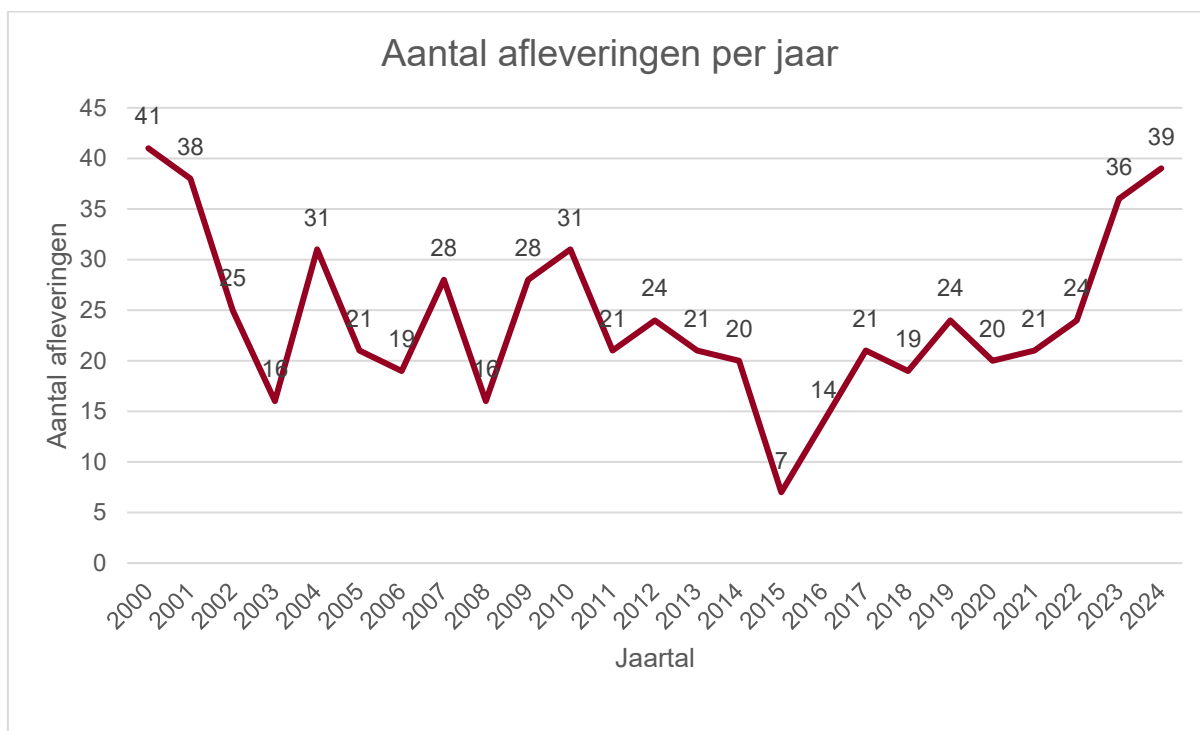
Voor 2024 zijn er dus 39 afleveringen geweest, goed voor 137 verpakkingen. Dat ligt aanzienlijk hoger dan in de periode 2011–2021, waarin het aantal afleveringen meestal tussen de 14 en 21 schommelde, met slechts enkele piekjaren tot 24. Het jaar 2024 steekt daar, samen met het jaar 2023 dus duidelijk bovenuit en vormt bijna een verdubbeling tegenover het lage niveau van 2020–2021. Of dit een structurele stijging is, valt moeilijk te zeggen, maar het wijst wel op een uitzonderlijk druk jaar.

Ten tweede valt de verdeling per antidotum op. Twee middelen, fomepizole en digoxine-Fab, waren samen goed voor bijna 60% van de afleveringen en meer dan 60% van de verpakkingen. Ze worden bovendien in meerdere eenheden per patiënt gebruikt, waardoor een robuustere voorraadbeheer cruciaal is. De overige antidota werden sporadisch afgeleverd, vaak met één of twee verpakkingen per casus, maar blijven essentieel om zeldzame maar levensbedreigende intoxicaties te behandelen (zoals botulisme of difterie).

Samengevat toont 2024 zowel een kwantitatieve piek in afleveringen als een kwalitatieve tweedeling in gebruik: enkele middelen worden frequent afgeleverd, terwijl andere zelden nodig zijn.

Tabel 46: Antidota afgeleverd door het antigifcentrum in 2024

Generieke naam	Aantal afleveringen	Aantal afgeleverde verpakkingen
Fomepizole	12	52
Digoxine fab fragmenten	11	34
Difterie - antiserum	4	20
Obidoxime	3	8
Sylibinin	2	10
Dimercaptosuccinezuur	2	6
Botulisme- antiserum	1	1
Physostigmine	1	1
Calcium natrium edetaat	1	2
Dimercaptopropaansulfonaat	1	2
Dextrazoxane	1	1
Totaal	39	137

Figuur 22: Aantal afleveringen van antidota: vergelijking 2000-2024

2.4.2 Beschikbaar stellen van antidota

Belangrijk was de succesvolle inspectie door FOD Gezondheid, die bevestigde dat het centrum structureel zowel DAT als HBAT kan blijven afleveren in samenwerking met het directoraat generaal Preparedness & Response. Daarnaast werd beslist om dexrazoxane permanent op voorraad te houden, na positieve feedback uit de ziekenhuizen. Voor glucarpidase werd een negatieve beslissing genomen, gezien de hoge kostprijs en beperkte inzetbaarheid van dit geneesmiddel.

Door leverproblemen met Succicaptal® capsules werd ook beslist om Dimaval® capsules op voorraad te nemen

Een aandachtspunt is de mogelijke verplichting tot het aanrekenen van btw, wat de financiële haalbaarheid van het aanhouden van een brede antidotavoorraad kan bedreigen.

Samengevat combineert 2024 een uitzonderlijk hoge vraag met belangrijke beleidsbeslissingen die de continuïteit van de antidotadistributie moeten waarborgen, maar tegelijk nieuwe uitdagingen met zich meebrengen.

In 2024 waren enkele belangrijke, trends in de oproepen aanwezig. Zo worden in dit jaarverslag van 2024 de oproepen met betrekking lachgas, snus(s) en zwembadproducten verder toegelicht.

2.5 Toxicovigilantie: waak- en signaalfunctie

In 2024 waren enkele recurrente trends aanwezig in de oproepen die het Antigifcentrum ontving. Zo worden in dit jongste jaarverslag in het bijzonder de oproepen met betrekking tot lachgas, snus(s) en borderline producten verder toegelicht.

2.5.1 Lachgas

Het recreatief gebruik van lachgas kent de laatste tijd opnieuw een opmars in het uitgaansmilieu. In 2024 ontvingen we 31 oproepen in verband met gezondheidsproblemen door lachgas, tegenover 21 oproepen in 2023 en 33 in 2022. Hoewel het minder vaak voorkomt, kunnen ook kinderen slachtoffer worden van lachgasgebruik

Tabel 47 toont het aantal blootstellingen aan lachgas van 2018 tot 2024.

Tabel 47: Aantal blootstellingen aan lachgas (2018-2024)

Jaren	Volwassenen	Kinderen	Totaal
2018	8	0	8
2019	17	0	17
2020	20	1	21
2021	45	1	46
2022	21	0	21
2023	30	1	33
2024	29	2	31
Totaal	170	5	175

Lachgas of distikstofmonoxide werd aan het einde van de 18de eeuw ontdekt. Dit was de tijd van de industriële revolutie en de chemie ging met grote sprongen vooruit. Eerst was lachgas vooral populair omwille van de roesachtige effecten die het teweeg bracht. Daarna ontdekte ook de geneeskunde de pijnstillende capaciteiten van het gas. Er was immers een groot gebrek aan een betrouwbaar middel om patiënten te verdoven. Tegenwoordig wordt het in combinatie met zuurstof nog ingezet bij kleinere ingrepen in de kinderanesthesie en gespecialiseerde tandartspraktijken.

Recent kent het misbruik van lachgas een heropleving in het uitgaansmilieu. Lachgaspatronen worden gebruikt om slagroomsputten onder druk te brengen en zijn daardoor gemakkelijk verkrijgbaar. Sommige gebruikers inhaleren rechtstreeks uit de gaspatronen. Dit kan echter bevroingsverschijnselen in de mond en longen veroorzaken. Daarom worden de gaspatronen eerder gebruikt om een ballon op te blazen waaruit de gebruiker kan inademen. Naast het gekende euforische effect (een plezierig gevoel, lachbuien enz.), is het mogelijk dat gebruikers ook heel wat minder aangename effecten ondervinden. Duizeligheid, misselijkheid, desoriëntatie en een algemeen dronken gevoel kunnen voor valpartijen en ongelukken in het verkeer zorgen. Een overmatig of een verkeerd gebruik van lachgas houdt bovendien nog meer risico's in.

Wanneer de gebruiker alleen lachgas inademt en niet genoeg lucht, ontstaat er een zuurstoftekort in de hersens. Dit veroorzaakt de eerder vernoemde hoofdpijn, duizeligheid ... maar kan ook tot bewustzijnsverlies en zelfs de dood leiden. In de wetenschappelijke literatuur werden er een aantal jammerlijke overlijdens gemeld van gebruikers die zich in een slecht verluchte ruimte bevonden of een gasmasker hadden aangetrokken om lachgas te inhaleren.

Minder bekend bij het publiek is dat frequent gebruik (meerdere keren per maand) van lachgas kan leiden tot een vitamine B12-tekort en daardoor tot aanhoudende neurologische aandoeningen. De vitamine speelt immers een belangrijke rol in het zenuwstelsel. Lachgas zorgt voor een oxidatieproces in het bloed waardoor de vitamine wordt gedeactiveerd. Typisch zijn een doof gevoel en tintelingen in handen en voeten. In gevorderd stadium begint de motorische vaardigheid sterk af te nemen. Gemakkelijk struikelen, moeilijk stappen, vermoeidheid ... zijn veelzeggende signalen. Het is erg belangrijk dat dit op tijd wordt herkend om permanente effecten te voorkomen. Gewoonlijk wordt er een stevige dosis B12 voorgeschreven. Mensen met een lage B12-inname – zoals veganisten, vegetariërs en alcoholisten – lopen dan ook een hoger risico.

2.5.2 Snus(s)

In 2024 ontvingen we 40 oproepen over snus(s) (nicotinezakjes). De meest voorkomende symptomen bij oproep waren maag- en darmstelselaandoeningen en algemene aandoeningen. Ook ging het bij de meeste gevallen om een accidenteel contact.

Snus(s) (nicotinezakjes of zuigtabak) is een onveilig alternatief voor roken. Snus(s) bevat **nicotine**, dat hetzelfde risico van verslaving vormt als tabak. Daarnaast kan het ook ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid door langdurig contact met de mond, zoals tandvleesziekten. Bovendien is de verkoop van snus(s) in België verboden.

In 2024 kregen we 40 oproepen voor problemen met snus(s) met 41 slachtoffers. De meest voorkomende symptomen na een contact met snus(s) zijn maag- en darmstelselaandoeningen, gevolgd door algemene aandoeningen. (Tabel 48)

Tabel 48: Symptomen na contact met snus(s) (2021-2024)

Symptomen	Jaar				
	2021	2022	2023	2024	Totaal
Maag- en darmstelselaandoeningen	2	17	10	15	44
Algemene aandoeningen	0	7	7	16	31
Andere aandoening	1	5	0	1	7
Neurologische aandoeningen	2	1	0	1	4
Onbekend	0	1	1	2	4
Huid- en onderhuidse aandoeningen	0	1	1	2	4
Psychologische aandoeningen	0	0	1	2	3
Oogaandoening	0	2	0	0	2
Hartaandoeningen	0	0	2	1	3
Ademhalingsstelsel-, borstkas- en mediastinumaandoeningen	0	0	1	1	2
Vasculaire aandoening	0	0	1	0	1
Geen symptomen op het moment van de oproep	0	4	8	11	23
Totaal aantal slachtoffers	2	20	23	40	85
Totaal aantal blootstellingswegen	2	25	23	41	92

Tijdens de oproepen, worden de omstandigheden van de blootstelling bij het geval in twee duidelijke categorieën ingedeeld : intentioneel en niet-intentioneel (Tabel 49). Binnen de

categorie van niet-intentioneel is een accidenteel contact het meest vertegenwoordigd. Hier zien we voornamelijk contacten bij kinderen. Deze wordt gevolgd door de categorie van intentionele blootstelling 'misbruik', waarbij het Antigifcentrum wordt gecontacteerd na het optreden van symptomen.

Tabel 49: Verdeling omstandigheden bij snus

Omstandigheden	2021	2022	2023	2024	Totaal
Niet-intentioneel					
Accidenteel contact	0	11	7	22	41
Verkeerde toedieningsweg	1	0	2	2	5
Overdosis	0	0	1	0	1
Nevenwerking	0	0	1	0	1
Intentioneel					
Misbruik	1	8	6	6	21
Ander intentioneel gebruik	0	1	2	7	10
Zelfdoding	0	0	2	0	2
Pestgedrag	0	0	1	1	2
Onbekend	0	0	1	2	3
Totaal aantal gevallen	2	20	23	40	86

2.5.3 Zwembadproducten

In 2024 kregen we 330 oproepen over zwembadproducten. In 76% van de gevallen ging het om problemen met chloor (natriumhypochloriet). In vergelijking met de andere jaren (356 in 2022, 375 in 2023), zien we een afname van het aantal oproepen in 2024. (Tabel 50)

Om zwembadwater te ontsmetten, worden meestal geconcentreerde oplossingen van natriumhypochloriet (synoniemen: 'vloeibare chloor', bleekwater, javel) gebruikt of tabletten of korrels op basis van dichloroisocyanuraat (synoniemen: troclosene, 'chloortabletten' of 'chloorkorrels'). Opgelost in water wordt dichloroisocyanuraat omgezet in natriumhypochloriet en wordt er dus een oplossing van bleekwater of javel gevormd. Afhankelijk van de verhouding tabletten of korrels met water wordt een verdunde (< 5 %) of een geconcentreerde (> 5 %) oplossing van natriumhypochloriet bekomen. Een zeldzame keer maakt men gebruik van kopersulfaat om het water te ontsmetten.

Bovendien zijn er producten nodig om de pH of zuurtegraad van het water te controleren en aan te passen. Het zijn oplossingen op basis van sterke zuren, zoals zoutzuur of zwavelzuur (pH min) of sterke basen, zoals natriumhydroxide (pH plus). Het zijn stuk voor stuk gevaarlijke producten en men dient deze zeer omzichtig te gebruiken. (Tabel 50).

Tabel 50: Overzicht blootstellingen zwembadproducten (2024)

Zwembadproducten	Jaren							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Producten voor reiniging en onderhoud van zwembaden	76	70	122	74	91	87	79	599
Geen details	21	24	26	21	22	16	31	161
pH-regelaars zwembad	55	46	96	53	69	71	48	438
Zwembad/sauna: chloor desinfectant (biocide)	225	142	226	237	265	288	251	1.634
Totaal aantal oproepen	301	212	348	311	356	375	330	2.233

2.6 AGC Academy

2.6.1 Abstracts in het kader van congressen

2.6.1.1 Congres EAPCCT, München, 28-31 mei 2024.

Abstracts:

Moens J, Van Baelen J, Information calls to the Belgian Poison Centre concerning teratological risk.

Van Baelen J, Moens J, Attempted suicide with a subcutaneous injection of liraglutide.

2.6.2 Voordrachten en vormingen

Assaf S. en De Cock P., TADA – Toekomstatelier, Sint-Jans-Molenbeek, 27 januari 2024

De Cock P, Jobbeurs Jong Domus, Gent, 24 februari 2024

De Cock P., Seniorenvereniging Vief, Wervik, 4 maart 2024

Moens J., Bijscholingsdag Rode Kruis, Mechelen, 5 maart 2024

De Cock P., Prebes, presentatie voor Welzijnswerkers, Leuven, 7 maart 2024

Moens J., Koninklijke Vlaamse Chemische Vereniging UCLL, Diepenbeek, 23 april 2024

Assaf S., UCL, Woluwe, 24 april 2024

Moens J., Over antidota en emergency-response voor Essenscia, Antwerpen, 16 mei 2024

De Cock P., Open deur brandweer Genk, Genk, 25 en 26 mei 2024

De Cock P., Veiligheidsdag bedrijf Tarket, Dendermonde, 4 november 2024

De Cock P., Welzijnsdag over Welzijn op school, Antwerpen, 25 november 2024

De Cock P, Organisatiemarkt Eerste Hulp bij Psychische Problemen – Rode Kruis, Leuven, 14 december 2024

De Cock P., Seniorenmiddag Landelijke Gilden Klein-Brabant, Puurs-Sint-Amands, 19 december 2024

2.7 Aanspreekpunt voor sensibilisering en preventie

2.7.1 Website

In 2024 werden ruim **1,7 miljoen sessies** opgestart. Traditioneel wordt de site vooral in de lente- en zomermaanden druk bezocht. Een bemoedigende vaststelling dat voor vele thema's, zoals bijvoorbeeld de eikenprocessierups, CO-vergiftigingen, honden en chocolade, essentiële oliën, bijen en wespensteken, de website van het Antigifcentrum zowel voor professionals als voor het brede publiek de referentiesite blijkt voor betrouwbare informatie over vergiftigingen.

Bij de analyse van de pagina's die in 2024 meest bezocht werden op de website, de pagina's rond hommels en hoornaars (steken) het vaakst bezocht. Veel bezoekers zijn ook bezorgd om hun huisdier. Zo stond vergiftiging van honden door chocolade op de tweede plaats. Verder werd er veel gezocht naar essentiële oliën, het plukken van daslook, watervergiftiging, de steek van een pieterman, een beet van een adder enzovoort. Ook de uitgebreide en erg informatieve CO-pagina's werden vaak bezocht.

In het najaar van 2025 krijgt het Antigifcentrum een nieuwe website

Sociale media

De sociale media van het Belgisch Antigifcentrum deden het in 2024 nog steeds erg goed. De sterkste groeiers in 2024 waren opnieuw Instagram en LinkedIn, terwijl Facebook ons belangrijkste sociaal medium blijft. X – het vroegere Twitter – gaat gestaag achteruit.

2.876
Volgers

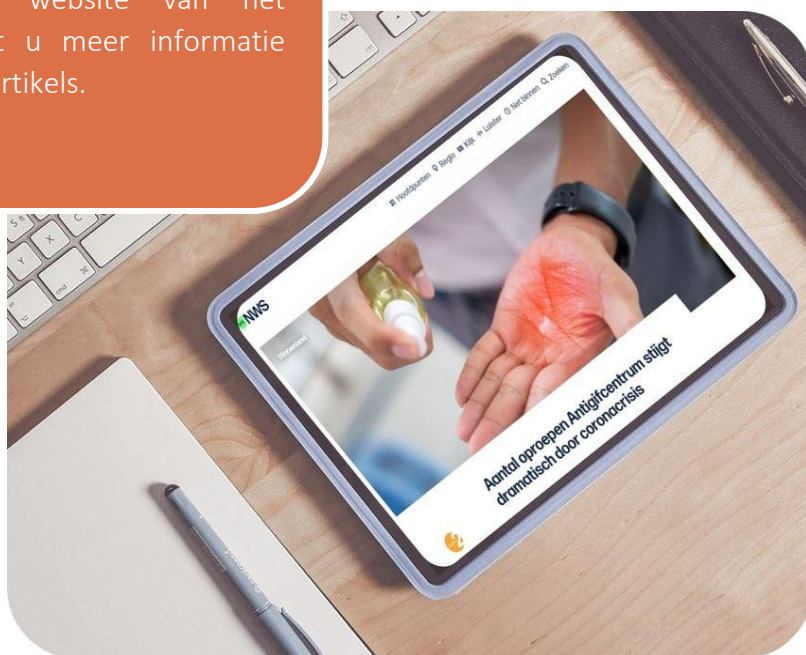
889
Volgers

963
Volgers

2.7.2 Pers

Het Antigifcentrum komt steeds nadrukkelijker in de pers, met bijna tweehonderd vermeldingen en bijdragen per jaar. Op de website van het Antigifcentrum vindt u meer informatie over de verschenen artikels.

3 Administratieve gegevens

3.1 Statuut

Het Antigifcentrum is een stichting van openbaar nut (K.B. van 10/3/1967).

Het Centrum is opgenomen in het Koninklijk Besluit van 9 oktober 2002 tot vaststelling van de nooddiensten. Dit Koninklijk Besluit bepaalt dat de operatoren de telecommunicatiekosten naar de urgentielijn op zich moeten nemen.

De minister van Volksgezondheid bepaalt het bedrag van de subsidie die aan het Antigifcentrum wordt toegekend in het kader van dringende medische hulp.

De Nationale Loterij betaalt de subsidie volgens het Koninklijk Besluit dat de verdeling van de subsidies van het begrotingsjaar vastlegt.

3.2 Personeel

Op 31/12/2024 telt het Centrum 23 medewerkers of 20,5 voltijds equivalenten (Tabel 51).

Tabel 51: Personeel 2024

Categorie	Personeel	Voltijds equivalent
	N	N
Directie	1	1
Algemeen directeur	1	1
Wetenschappelijke cel	13	15
Arts	6	4,4
Apotheker	9	8,1
Algemeen secretariaat	4	4
Boekhouder	1	1
Administratief medewerker	3	3
Cel informatica	2	2
Coördinator informatica	1	1
Netwerkbeheerder	1	1
Cel communicatie en marketing	1	1
Totaal	23	20,5

3.3 Resultaten 2024- Budget 2025

Tabel 52: Kosten 2024

Kosten	Resultaat 2024	Budget 2025
	N	N
Personeelskosten	2.132.583	3.292.672
Werkingskosten	936.034	584.506
Prestaties derden	472.650	157.625
Congressen & vergaderingen	20.241	19.000
Huurlasten en onderhoud	48.424	64.220
Antidota	126.174	105.000
Informatica	89.091	52.750
Preventie en informatie	34.746	15.000
Documentatie	50.896	59.950
Post	746,69	700
Telecommunicatie	53.215	57.100
Bureelbenodigdheden	14.447	16.000
Verzekeringen	2.477	2.941
Meubilair	3959,27	3.500
Andere werkingskosten	18.969	30.720
Andere exploitatiekosten	349.403	73.000
Afschrijvingen	30.211	50000
Provisies (vakanties,...)	118.402	20.000
Andere bedrijfskosten	17	0
Financiële kosten	2.834	3.000
Belastingen	1960,81	0
Bestemde fondsen	195.978	0
Totaal kosten	3.418.021	3.950.177

Tabel 53: Inkomsten 2024

Inkomsten	Resultaat 2024	Budget 2025
	N	N
Facultatieve hulp (essencia; pharma.be)	86.510	86.510
Giften	340	300
Projecten	440.099	579.787
Personeel bijzonder statuut	160.906	173.775
Prestaties	130.632	108.350
Andere opbrengsten	3.647	3.380
Financiële inkomsten	22927,52	1.000
	845.061	953.102
Basissubsidie Volksgezondheid via de Nationale Loterij	2.200.000	2.624.000
Project ICT Nationale Loterij	28.900	0
	2.228.900	2.624.000
Conventie Groothertogdom Luxemburg	346.309	353.226
Onttrekking aan bestemde fondsen	0	0
Totaal inkomsten	3.420.270	3.930.328
Saldo	2.249	-19.849

BestuursorgaanTabel 54: Bestuursorgaan 2024

Bestuursorgaan	Naam
Voorzitter	Prof. Dr. P. De Paepe
Vice-voorzitter	Mevr. F. Van Tiggelen
	Mevr. T. Cattoor
	Prof. Dr. . F. Cotton
	Prof. Dr. K. Lanckmans
	Prof. Dr. C. Charlier
	Mevr. A. Adriaensen
	Prof. Dr. A.J. Vietinck
	Prof. Dr. P. Wallemacq
Vertegenwoordiger van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	Mr. T. Roisin

Blijf op de hoogte van onze activiteiten!
Schrijf je in op onze nieuwsbrief!

